
Buletinul *Cartea. Biblioteca. Cititorul*, fascicula 18, include materiale cu referire la activitatea bibliotecară cu copiii și adolescenții, realizată în bibliotecile din țară și de peste hotare.

Relatările de la rubrica „Eveniment” oferă informații despre unele dintre acțiunile de promovare a cărții și lecturii organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în colaborare cu ministerele de resort, uniunile de creație și alte instituții interesate de instruirea și educația copiilor: ediția a XII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Concursul literar republican „La izvoarele înțelepciunii” (ediția a XVIII-a).

Comunicările susținute în cadrul Simpozionului „Dialogul bibliotecar-copil în contextul lecturii, informării, cunoașterii” și Atelierului profesional „Rolul bibliotecii în dezvoltarea creativității copiilor” sunt reunite sub genericul „Întruniri profesionale”.

La rubrica „Studii. Cercetări” sunt publicate rezultatele unui sondaj referitor la implicarea bibliotecii în realizarea procesului de studiu.

În sprijinul activității practice a specialiștilor din bibliotecile publice și cele școlare vine „Portofoliul bibliotecarului” care include, de astă dată, informații în ajutorul organizării activității de promovare a imaginii bibliotecii în comunitate, precum și un articol ce oglindește experiența BNC „Ion Creangă” în organizarea Ringurilor intelectuale.

„Carte de vizită” este un compartiment nou, în care ne propunem să prezentăm informații interesante despre biblioteci din țară și de peste hotare. Inaugurăm această rubrică cu o prezentare a Bibliotecii Naționale a României.

Buletinul poate fi consultat și în variantă electronică la adresa www.bncreanga.md

Responsabilitatea pentru conținutul textelor publicate revine autorilor. Opinii, sugestii, materiale pentru publicare pot fi expediate pe adresa:

Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65
MD-2012, Chișinău
Republica Moldova
Tel./Fax: 22 95 56
E-mail: bncreanga@dnt.md

Book. Library. Reader bulletin, the 18th issue, includes materials about library activities for children and adolescents in our country and abroad.

„Event” chapter offers few articles about reading promoting activities organised by „Ion Creangă” National Children’s Library in cooperation with ministries, professional associations, and other institutions interested in training and education of children: the 12th International Children’s Book Fair, “At the Beginning of Wisdom” republican literary competition (the 18th issue).

The papers presented at the Symposium “The Dialog between Librarian and Child in the Context of Reading, Information and Knowledge” are brought together in “Professional Meetings” chapter.

The results of the research about the contribution of the library to the educational process are published in the chapter “Studies. Researches”.

The chapter “Librarian’s Portofolio” is aimed to support the practical activity of the specialists from public and school libraries and includes information about the promoting the image of the library in the community and an article about the intellectual rings organised in “Ion Creangă” National Children’s Library.

“Visit Card” is a new chapter that is devoted to information about libraries from our country and from abroad. It starts with information about the National Library of Romania.

This bulletin could be found in electronic version on the site www.bncreanga.md.

The authors are responsible for the content of the articles.

Please, send opinions, suggestions, and articles to the address:

„Ion Creangă” National Children’s Library
65 Șciusev street
MD-2012, Chișinău
Republic of Moldova
Phone/Fax.: 229509, 229556
E-mail: bncreanga@dnt.md

EVENTIMENT

UNIVERSUL COPILĂRIEI

– *Salonul Internațional de Carte pentru Copii* –
– *Chișinău, 16-19 aprilie 2008* –

„Cărțile luminează – cunoașterea încântă” – sub aspectul acestui motou a fost organizat Salonul Internațional de Carte pentru Copii, ediția a XII-a, patronat de Președintele Parlamentului Republicii Moldova – Marian Lupu.

La ediția a XII-a a Salonului s-a remarcat diversitatea sporită a titlurilor de carte – circa 8500, cât și ținuta grafică a cărților, grație celor 120 edituri participante din Moldova, România, Rusia, SUA, China, Belarus, Germania, Franța, Lituania, Ucraina.

Viața zi de zi ne supune unui examen permanent. Pentru a susține cu succes acest examen este foarte important ca generația în creștere să intre cât mai repede în lumina cărții, cu ajutorul căreia copilul își dezvoltă curiozitatea, creativitatea, pasiunea de a cunoaște și a deveni o persoană informată, pregătită pentru a concura într-o societate modernă.

Salonul Internațional de Carte pentru Copii deschide împreună cu vizitatorii săi poarta spre actualitate, unde cartea este esența cea mai pură a sufletului omenesc și reprezintă cea mai importantă sursă de cunoaștere.

Salonul, în afară de expoziția de carte, a inclus expoziția de ilustrație de carte pentru copii în original, Forumul copiilor – întrunirea laureaților Concursului „Ofrandă pentru biblioteca mea”, peste 50 lansări de cărți noi. Printre ele: „Taina care mă apără” de Grigore Vieru, Editura „Princeps Edit”, Iași; „Când bunicul era nepot” de Aureliu Busuioc (colecție nouă – „Cartea adolescentului”), „Facă-se voia noastră!” de Nicolae Rusu (colecția „Teatru pentru copii”), „Soare, soare, domn frumos” de Grigore Vieru, „O girafă supărată” de Ianoș Țurcanu, Editura „Prut Internațional”, Chișinău; „Trei urși” de Robert Southey, adaptare și desene de Lică Sainciuc, Editura „Cartier”, Chișinău; „Semne în labirint” de Nicolae Busuioc, Editura „Știința”, Chișinău; „Biblioteconomie – valori tradiționale și moderne” de Catinca Agache, Editura „Vasiliana’98”, Iași; „Osândă și izbândă” de Ion Muscalu, Editura „Danaster”, Iași; „Pagini alese de literatură română și universală” de Alexandrina Cernov, Ilie Luceac, „Leagănul ciocârliilor” de Silvia Caba Ghivireac, Cernăuți; „Enciclopedia curioșilor”, alcătuitori: S. Ursache, A. Prohin, I. Gramațki, V. Gramațki, V. Buzilă, „Zâna celor micuți”, „Regina nopții” de Lidia Hlib, „ABC-ul celor mici cu broscuțe și arici” de Silvia Ursache, Editura „Silvius Libris”, Chișinău; „Vocale-portocale” de Arcadie Suceveanu, Ada Zaporozjan, „Fascinația culorii” de Marcela Mardare, Editura „Pontos”, Chișinău; „Curiozități de ieri și de azi”, selecție de Ala Bujor, Eugenia Papuc, „Stupul de aur”, selecție de Ala Bujor, Editura „Epigraf”, Chișinău; „Fabule”, selecție de Călina Trifan, „Știați că...: 500 de curiozități incredibile, dar adevărate”, traducere

din franceză de Andrei-Paul Corescu, Editura „ARC”, Chișinău; „Noroc polyglot” de Iulian Filip, „Înodarea a ceva cu altceva” de Ioan Mânăscuță, Editura „Princeps”, Chișinău; „Despre circulația rutieră”, „Corpul omenesc”, Editura „Bons Offices”, Chișinău; „Povestioare hazlii pentru voi, iubiți copii” de Olimpia Sava, Editura „Pax Aura Mundi”, Galați; Î. E.-P. „Știința” a prezentat colecția în 14 volume „Dicționare școlare” la Liceul „Mircea Eliade” și colecția din 8 volume „Lumea vegetală și lumea animală” la Liceul „Spiru Haret”.

Un loc aparte în acțiunile Salonului le-a ocupat activitățile profesionale: Atelierul „Pregătirea specialiștilor din domeniul infodocumentar pentru eurocertificarea Certidoc” – susținut de Elena Leonte, Iași; Colocviul interuniversitar „Cartea pentru copii: fond, formă, valoare” – moderator Vasile Malanețchi; Conferința video Moldova-SUA „Promovarea lecturii copiilor: campanii, programe, acțiuni” – susținută de Leslie Burger, director, Biblioteca Publică Princeton, New Jersey, SUA.

O manifestare amplă în derularea activităților profesionale a fost Simpozionul „Dialogul bibliotecar-copil în contextul lecturii, informării, cunoașterii”, la care au participat bibliotecari din Moldova, Rusia, România cu teme:

Literatura pentru copii de la povești cu zâne la personajul magic Harry Potter.

Dr. Catinca Agache, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași;

Continuitatea familie – grădiniță – școală în educația literar-artistică a copiilor.

Stela Cemortan, Institutul de Științe ale Educației, Chișinău;

Programe de educație permanentă pentru copii la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj.

Tatiana Costiuc, Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj;

Cultură prin lectură – copiii Chișinăului citesc o carte.

Angela Timuș, Biblioteca Publică „Ștefan cel Mare”, Chișinău;

Biblioteca Națională a României – un spațiu cultural deschis.

Dina Paladi, Nicoleta Rahme, Biblioteca Națională a României, București;

Детская библиотека как свободное пространство диалога ребенка и взрослого (Biblioteca pentru copii – spațiu liber pentru dialogul între copil și adult).

Natalia Malahova, Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei, Moscova;

Biblioteca în fața fenomenului „singur acasă”.

Valentina Ciobanu, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Chișinău;

Bibliotecarul școlar și motivarea pentru lectură a elevilor.

Liuba Arion, specialist principal, metodist, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport, Chișinău;

Descoperirea lumii și cunoașterea de sine prin carte și lectură.
Zinaida Ursu, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Chișinău;

Comunicarea eficientă – cheia dialogului pozitiv în biblioteca școlară.
Corina Hartea, Biblioteca Gimnaziului nr. 17, Chișinău;

Bibliotecarul – promotor de valori pentru tânăra generație.
Ana Botezat, Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă”, Bălți;

Библиотекарь глазами читателя – читатель глазами библиотекаря: по материалам исследования (Bibliotecarul în viziunea cititorului – cititorul în viziunea bibliotecarului: rezultatele unui sondaj).
Olga Cuznețova, Biblioteca Liceului „N. V. Gogol”, Chișinău;

Relația bibliotecar – copil: interferența între educație și recreere.
Roxana Cosmiuc, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași;

Comunicarea bibliotecar – copil la Biblioteca „V. A. Urechia” – o nouă abordare.
Maricica Târâla-Sava, Biblioteca Județeană „V. A. Urechia”, Galați.

Momentul culminant al Salonului rămâne a fi acordarea premiilor. Premiul „Ion Creangă”, instituit și înmănat de Președintele Parlamentului Republicii Moldova domnul Marian Lupu pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii, pe bună dreptate a fost acordat poetului academician Grigore Vieru.

Celelalte premii ale Salonului, la decizia juriului, au fost decernate în felul următor:

Premiul „Igor Vieru”, pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii – Alexei Colâbneac;

Premiul „Cartea anului”, acordat de Ministerul Culturii și Turismului – „Când bunicul era nepot” de Aureliu Busuioc (Editura „Prut Internațional”);

Premiul „Simpatia copiilor”, acordat în baza deciziei Juriului copiilor – „O girafă supărată” de Ianoș Țurcanu (Editura „Prut Internațional”);

Premiul „Cartea cognitivă” – colecția în 8 volume „Lumea vegetală și lumea animală a Moldovei” (Editura „Știința”);

Premiul „Cartea de referință” – „Dicționarul explicativ ilustrat” și colecția „Călătorii în timp” (Editura „Litera Internațional”);

Premiul „Cea mai reușită colecție de carte pentru copii” – colecția „Știi de ce?...” (Editura „Prut Internațional”);

Premiul „Cea mai reușită prezentare grafică a cărții” – Editura „Nieko Rimto” (Vilnius);

Premiul „Cea mai reușită ilustrație de carte în original” – 1. Olga Coronovschi pentru ilustrațiile la cartea „ABC-ul celor mici cu broscuțe și arici” de S. Ursache (Editura „Silvius Libris”); 2. Ludmila Cojocari pentru ilustrațiile la cartea „Prințesa și bufonul” de V. Gramațki (Editura „Silvius Libris”);

Premiul „Cea mai reușită traducere din cartea pentru copii” – Valentin Mândăcanu pentru traducerea volumului „Miturile Egiptului antic” (Editura „ARC”);

Premiul „Cel mai frumos amenajat stand” – Editura „Prut Internațional”;

Premiul „Pentru mass-media” – 1. Victoria Tomuz (Redacția Emisiuni pentru copii, Compania Publică „Teleradio Moldova”); 2. Nicolae Roibu (ziarul „Timpul”).

Premii speciale acordate de:

➤ *Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova* – 1. Nicolae Rusu pentru volumul de piese „Facă-se voia noastră” (Editura „Prut Internațional”); 2. Gheorghe Pelin pentru cartea „O vacanță în munții Carpați”;

➤ *Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova* – 1. Editura „Princeps Edit” pentru colecția „Biblioteca Ion Creangă”; 2. Editura „Silvius Libris” pentru „Enciclopedia curioșilor”; 3. Editura „Biblion” pentru enciclopedia „Ce? De ce? Pentru ce?”;

➤ *Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO. Premiul „Carte pentru promovarea spiritului de toleranță”* – 1. Arcadie Suceveanu pentru culegerea de cântece „Vocale-portocale” (Editura „Pontos”); 2. Ada Zaporojanu pentru culegerea de cântece „Vocale-portocale” (Editura „Pontos”);

➤ *Primăria Chișinău* – Grigore Vieru pentru volumul antologic „Taina care mă apără” (Editura „Princeps Edit”, Iași);

➤ *Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”* – 1. Titus Știrbu pentru cărțile „Puișorii mamei”, „Mașinica mea”, „Bunicuța melcilor”, „Hai să prietenim!” („Cartea Chișinău”); 2. Editura „Belfax” pentru manualul electronic „Цифры, числа и примеры”; 3. Marcela Mardare pentru cartea „Fascinația culorilor” (Editura „Ruxanda”);

➤ *Uniunea Scriitorilor din Moldova* – 1. Laurian Stăncescu pentru volumul „Ieșirea din cuvinte” (Editura „DoMinoR”); 2. Editura „Princeps” pentru volumul „Noroc polyglot” de Iulian Filip; 3. Iulian Filip pentru volumul „Noroc polyglot” (Editura „Princeps”); 4. Nicolae Busuioc pentru volumul „Semne în labirint” (Editura „Știința”); 5. Vasile Romanciuc pentru volumul „Olimp de cristal” (Editura „Prut Internațional”); 6. Lidia Hlib pentru cărțile „Zâna celor micuți” și „Regina nopții” (Editura „Silvius Libris”); 7. Cătălin Bordeianu pentru volumul „Mă visez în Zodia Inorogului” (Editura „Ars Longa”, Iași); 8. Vasile Florea pentru volumul „Istoria artei românești” (Editura „Litera Internațional”); 9. Ion Muscalu pentru volumul „Osândă și izbândă” (Editura „Danaster”, Iași);

- *Fondul Literar din Moldova* – Ana Jitaru pentru volumul de debut „Picături de suflet” (Editura „Pontos”);
- *Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova* – Editura „ARC” pentru colecția „Pictori basarabeni ai secolului XX”;
- *Secția Națională IBBY* – 1. Iulian Filip pentru volumul „Linii și cuvinte comunicante” (Editura „Princeps”); 2. Editura „Epigraf” pentru antologia „Stupul de aur”; 3. Editura „ARC” pentru enciclopedia „Știați că...”; 4. Vitalie Coroban pentru designul Saloanelor de Carte pentru Copii;
- *Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”*. Premiul „Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere” – 1. Editura „Litera Internațional” pentru „Primul meu dicționar ilustrat”; 2. Petru Ghețoi pentru ilustrațiile la „Primul meu abecedar” (Editura „Abeceluș”);
- *Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova*. Premiul „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei” – Catinca Agache pentru volumul „Biblioteconomie – valori tradiționale și moderne”;
- *Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași* – Eugenia Bejan pentru activitate prodigioasă în domeniul promovării cărții pentru copii;
- *Revista „Florile dalbe”*. Premiul pentru cea mai bună carte a unui autor elev – 1. Anișoara Bostan pentru cartea de poezii și jocuri „Bună dimineța, viață”; 2. Ecaterina Fialcovschi pentru cartea de versuri și eseuri „Calea spre lumină”;
- *Premiul „O carte pentru dăinuirea noastră” (acordat în memoria lui Dănuț Postolachi, autorul cărții „Hidronauții” de către familie)* – Lidia Kulikovski pentru „Ghidul bibliotecilor din Chișinău” (Editura „Epigraf”).

Diplome de mențiune au primit:

- Ion Druță pentru volumul „Vatra blajinilor” (Editura „Cartea Moldovei”);
- Traian Diaconescu pentru traducerea în latină a volumelor din colecția „Carmina” (Editura „Ars Longa”);
- Alexandrina Cernov pentru antologia „Pagini alese din literatura română și universală” (Editura „Alexandru cel Bun”, Cernăuți);
- Ilie Luceac pentru antologia „Pagini alese din literatura română și universală” (Editura „Alexandru cel Bun”, Cernăuți);
- Editura „Cartea Moldovei” pentru editarea „Colecției pentru elevi, studenți”;
- Editura „Erc Press” (România) pentru editarea cărților electronice pentru copii;
- Uniunea Editorilor din România pentru promovarea cărții pentru copii;
- Editura „Lumina” pentru editarea manualelor școlare;
- Societatea de distribuție a cărții „Pro Noi” pentru promovarea cărții pentru copii;
- Biblion S.R.L. pentru promovarea cărții pentru copii;
- Cartea S.A. pentru promovarea cărții pentru copii;
- Cartea Chișinău S.A. pentru promovarea cărții pentru copii;
- Societatea de distribuție „Polisalm” pentru promovarea cărții pentru copii;

- Serghei Samsonov pentru ilustrațiile la cartea „Fabule” (Editura „ARC”);
- Elena Leșcu pentru prezentare grafică;
- Violeta Diordiev pentru prezentarea grafică a cărții „Enciclopedia curioșilor” (Editura „Silvius Libris”);
- Radu Diordiev pentru prezentarea grafică a cărții „Enciclopedia curioșilor” (Editura „Silvius Libris”);
- Ambasada SUA în Republica Moldova;
- Roman Purici, director al Centrului de Resurse al Ambasadei SUA;
- Ambasada Chinei în Republica Moldova;
- Ambasada Germaniei în Republica Moldova;
- Valentina Turvinenco, șefa Sălii de lectură germană, BM „B.P. Hasdeu”
- Ambasada Franței în Republica Moldova;
- Alianța Franceză în Republica Moldova;
- Silvia Uncu, director Mediatecă a Alianței Franceze în Republica Moldova;
- Ambasada Belarus în Republica Moldova;
- Tatiana Tverdohleb, director general DGETS Chișinău;
- Iustina Franțuz, metodist, DGETS Chișinău;
- Liuba Arion, metodist, DGETS Chișinău;
- Ana Safarov, metodist, DGETS Chișinău;
- Boris Volosatâi, director al Liceului „Gh. Asachi”;
- Elvira Grâu, director al Liceului „M. Eliade”;
- Victor Ambroci, director al Liceului „Spiru Haret”;
- Lidia Kulikovski, director, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”;
- Elena Vulpe, director al Bibliotecii Publice „O. Ghibu”;
- Tatiana Coșeriu, director adjunct, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”.

Și la ediția a XII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii s-a păstrat frumoasa tradiție a cărții-surpriză, care o primește fiecare copil vizitator al Salonului. În 15000 de familii a intrat cartea-surpriză „Trei urși” de Robert Southey (traducere și desene de Lică Sainciuc), grație susținerii financiare a Ministerului Culturii și Turismului, Ministerului Educației și Tineretului, Primăriei municipiului Chișinău, Moldova-Agroindbank, Editura „Cartier”, „Baștina-Radog” S.R.L., cărora le mulțumesc în numele copiilor ce au primit în dar cartea-surpriză.

La fel vreau să mulțumesc sponsorilor, organizatorilor, participanților la Salon, Direcției Cultură și Direcției Educație, Tineret și Sport Chișinău, Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu” pentru susținere și înțelegere, pentru dorința de a educa generațiile tinere prin carte.

Claudia Balaban,
președintele Secției Naționale IBBY,
director general al Bibliotecii Naționale
pentru Copii „Ion Creangă”

CONCURSUL LITERAR „LA IZVOARELE ÎNTELEPCIUNII” **– Ediția a XVIII-a –**

Organizat sub genericul „Ion Druță – slujitor al sufletului mioritic”, Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția anului 2008, a fost dedicat vieții și creației scriitorului de la a cărui naștere s-au împlinit 80 de ani. Etapa republicană a concursului, la care au participat peste 60 de elevi din clasele a X-a – a XII-a din întreaga republică, a fost urmată de superfinala care, pentru prima dată, s-a desfășurat în teritoriul republicii – la Soroca, baștina scriitorului. Pe lângă organizatorii tradiționali ai concursului (Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport din Chișinău, Uniunea Scriitorilor din Moldova, Fondul Copiilor din Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, Direcțiile pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași și Vaslui, Inspectoratele Școlare Județene Iași și Vaslui), în organizarea etapei finale s-au inclus activ și Consiliul Raional Soroca, Primăria orașului Soroca, Direcția Raională Învățământ, Tineret și Sport, Secția Cultură și Turism Soroca.

Trei echipaje de copii, a câte 10 persoane în fiecare, din Republica Moldova, județele Iași și Vaslui, România s-au întâlnit în faza finală a concursului. Festivitatea de inaugurare a avut loc la Cetatea Sorocii. Cuvântul de deschidere rostit de Adrian Ghicov, director al Agenției de Evaluare și Examinare a Ministerului Educației și Tineretului, președinte al juriului, a fost urmat de mesaje de salut adresate participanților de către Mircea Martâniuc, președinte al raionului Soroca, Ecaterina Rudacov, șef adjunct al Direcției programe naționale a Ministerului Culturii și Turismului, Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Catinca Agache, director adjunct al Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” Iași, Elena Poamă, director adjunct al Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui.

În decorul triumfător al Cetății a avut loc și un spectacol muzical-dramatic de o intensitate emoțională deosebită, cu secvențe înscenate din dramaturgia marelui prozator, prezentat de elevii și cadrele didactice ale Liceului Teoretic „Petru Rareș”. În continuare a urmat o excursie în Cetatea Soroca, oaspeții fiind ghidați de Nicolae Bulat, străjerul spiritual al Cetății. Participanții, mai ales oaspeții din România aflați pentru prima dată la Soroca, au rămas profund impresionați.

Concursul propriu-zis s-a desfășurat în incinta Liceului Teoretic „Constantin Stere”, una dintre cele mai prestigioase instituții preuniversitare de învățământ din republică cu studiere aprofundată a limbii franceze. Vasile Baș, directorul instituției gazdă, i-a salutată pe participanții la concurs, menționând că liceul se simte onorat pentru prilejul de a oferi cu generozitate spațiu pentru această competiție intelectuală. Membrii juriului (Adrian Ghicov, președinte al juriului,

Ecaterina Rudacov, Claudia Balaban, scriitoarea Claudia Partole și redactorul radio Victoria Tomuz de la Chișinău, Elena Poamă de la Vaslui, Catinca Agache de la Iași, Galina Țurcanu, profesoară de limba și literatura română la Colegiul Pedagogic din Soroca) le-au urat succes concurenților, îndemnându-i să dea dovadă de perseverență și o bună cunoaștere a operei drugiene.

Claudia Balaban, director general al BNC „Ion Creangă”, a menționat că de la prima și până la actuala ediție a fost parcursă o cale frumoasă și lungă. Concursul, ajuns la 18 ani de existență, a adus roade frumoase, în primul rând – cunoștințe aprofundate și împlinire spirituală pentru sutele și miile de copii antrenați în această activitate. Scrierile autorilor pe care i-au studiat elevii de la o ediție la alta le vor rămâne în suflet și în cuget pentru o viață întreagă, la fel ca și creația lui Ion Druță care, prin pledoaria pentru valorile umane și spirituale, a trezit un viu interes printre tinerii studioși, pasionați de lectură. Scopul concursului este de a promova literatura de valoare, de a extinde lectura elevilor dincolo de programele școlare.

Concurenților li s-au propus trei probe. Prima conținea un test în scris cu referire la datele cele mai importante din viața și creația scriitorului Ion Druță. Proba a doua, tema pentru acasă, a presupus prezentarea unui eseu cu tema „Eu în dialog spiritual cu un personaj memorabil din opera drugiiană”. De menționat că eseurile au fost scrise cu multă inspirație și fantezie. Iată doar câteva secvențe din lucrările prezentate: „...*E trist, Rusandă, e trist că afirmarea ta profesională și incapacitatea lui Gheorghe de a se adapta la timpurile noi, au dus la sfârșitul unei povești de dragoste. Iubirea voastră a fost o floare răsfățată de o adiere primăvărarică, s-a făcut tot mai frumoasă încălzindu-se în lumina soarelui într-o vară încinsă, dar s-a ofilit o dată cu sosirea toamnei. Să sperii în continuare, Rusanda! Va veni din nou primăvara și poate o adiere caldă va aduce din nou iubirea în sufletul tău. Atunci vei fi mai coaptă la minte, tânără fată, și vei ști să-ți aperi iubirea...*” (Andreea Boț, Vaslui); „...*Vorbesc cu un tată (a șase copii), condamnat la însingurare, nereușind să-și clădească echilibrul interior pe absența îndelungată a celor dragi. Mă aflu acum aici, față-n față cu el, și din colțul retras al singurătății, în final liber consimțite, încerc să ghicesc ce mi-ar spune dacă s-ar detașa de orice durere, regret sau resemnare. Ne despart doar doi pași: spațiu și timp...*” (Magda Murariu, Iași); „...*Nu e prea depate de satul meu Ocolina. Apoi știut lucru, cu sufletul devenit atemporal, deci nu mi-a fost greu să mă deplasez în timp, dar și în spațiu, pentru a o întâlni pe Caterina cea Mică. Mai ales acum, în aceste vremuri zbuciumate, am simțit nevoia de a-i cere sfatul, de a o asculta încă o dată, savurând cu evlavie din înțelepciunea cuvântului rostit. „Am venit, i-am zis, pentru a-mi ospăta sufletul cu frumusețea din vârful dealului”. Și-a recunoscut vorbele și cu tandrețea-i celestă pe chip, îmi răspunse: „Atâtea școli și atâția învățați, iar tu vii la mine? La o femeie simplă cu șase copii?” Astfel începu fulminantul dialog, pe care am reușit să-l fixez în memorie. Părea că vorbesc gândurile noastre... O ascultam și privindu-i chipul de femeie simplă, cu amprenta hărniciei și bunăvoinței pe obraz, dar și a credinței, mi-am zis: „Sunt suflete-păsări care zboară în înalturi, dar sunt suflete-păsări, care zboară în preajma semenilor săi, asemenea Ecaterinei Mici, pe care ne-a închinat-*

o, ca pe o icoană a Maicii Neamului, marele cronicar al timpului său – Ion Druță”. La despărțire i-am adresat cea mai banală întrebare: dacă e fericită?. Ce frumos mi-a răspuns cu vorbele creatorului său: „ Fericirea e o minune atât de rară pe pământul neamului nostru! De ce n-aș gusta și eu din ea?!” Acest dialog imaginar m-a făcut și pe mine să gust din băutura zeilor: fericirea de a afla adevărul.” (Irina Ciubotaru, s. Cotova, Drochia). Eseurile prezentate pretind la opere literare. Prin ele s-a descoperit personalitatea celor care le-au scris, atitudinea lor față de opera druțiană, raportată la ziua de azi.

Ultima probă a inserat întrebări pe baza conținutului operelor recomandate pentru lectură din proza și dramaturgia lui Ion Druță.

Membrii juriului au apreciat buna pregătire a participanților și au desemnat învingătorii concursului. De premiul unu s-au învrednicit Andreea Boț (Liceul „Mihail Kogălniceanu”, Vaslui), Irina Ciubotaru (Liceul Teoretic din s. Cotova, Drochia), Magda Murariu (Liceul „Mihai Eminescu”, Iași). Premiul doi a revenit Tatianeii Boțaniuc (Liceul „Ion Creangă”, Soroca), Antonelei Vieriu (Colegiul „Consatntin Negruzzi”, Iași) și Olgăi Surchicin (Liceul „Ștefan Procopiu”, Vaslui). Premiul trei a fost oferit următorilor concurenți: Andreea-Iulia Duca (Liceul „Waldorf”, Iași), Andrei Cumpănă (Gimnaziul „Elena Cuza”, Vaslui), Sofia Obadă (Liceul „Iulia Hașdeu”, Chișinău).

Trei participanți la concurs (Dacian-Ștefan Spânu din județul Iași, Delia Nebunu din județul Vaslui și Tatiana Boțaniuc din Republica Moldova) s-au învrednicit de premii speciale acordate de Consiliul Raional Soroca, iar șapte concurenți au fost menționați cu Diploma Ministerului Educației și Tineretului al RM. Pe lângă premiile bănești acordate, toți participanții la concurs au primit diplome din partea juriului, diplome din partea Consiliului Raional Soroca, seturi de carte, suvenire.

Diplome din partea președintelui raionului Soroca au fost oferite doamnelor Claudia Balaban, Ecaterina Rudacov, Elena Poamă, Catinca Agache, dlui Adrian Ghicov pentru excelență spirituală în promovarea valorilor culturii naționale și contribuție la organizarea Concursului literar ”La izvoarele înțelepciunii”.

Festivitatea de premiere a avut loc la lumina „Lumânării Recunoștinței”. Tot aici elevii și cadrele didactice de la Liceul Teoretic „ Ion Creangă” și Mihaela Ojog de la Liceul „Constantin Stere” au prezentat un program artistic.

Agenda concursului a inclus și un bogat program cultural pentru echipajele din Iași, Vaslui și Republica Moldova, organizat cu concursul autorităților publice locale: depuneri de flori la monumentul lui Ștefan cel Mare și la Aleea Scriitorilor din Soroca, excursii la Cetatea Soroca, complexul „Lumânarea Recunoștinței”, Mănăstirea Cosăuți. Oaspeții au remarcat excelenta organizare a concursului, ospitalitatea personalului de la Tabăra „La Dumbravă”, unde au fost cazați participanții la concurs. Importantă, însă, e încărcătura spirituală pe care au acumulat-o concurenții, adâncindu-se în studierea operei druțiene.

Tamara Pereteatcu,
bibliotecar principal,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

Întrunirile de specialitate, pe care le desfășoară Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, sunt adresate specialiștilor din bibliotecile publice și cele școlare și au ca scop diseminarea informațiilor profesionale și a experiențelor interesante legate de promovarea lecturii, modernizarea serviciilor de bibliotecă pentru copii și adolescenți.

Agenda profesională a Salonului Internațional de Carte pentru Copii, ediția a XII-a, a inclus câteva acțiuni de acest gen: Simpozionul „Dialogul bibliotecar-copil în contextul lecturii, informării, cunoașterii”, Atelierul „Pregătirea specialiștilor din domeniul infodocumentar pentru eurocertificarea CERTIDOC” (formator Elena Leonte, expert european, Iași), Colocviul interuniversitar „Cartea pentru copii: fond, formă, valoare” (în colaborare cu Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării a USM, coordonator lector univ. Vasile Malanețchi), Conferința video „Promovarea lecturii copiilor: campanii, programe, acțiuni” susținută de Leslie Burger de la Biblioteca Publică Princeton, New Jersey, SUA (în colaborare cu Centrul de Resurse Informaționale al Ambasadei SUA în Republica Moldova). La aceste întruniri profesionale au participat în total peste 200 de bibliotecari din Republica Moldova, România, Rusia, editori, scriitori, lectori universitari, studenți.

Programul Zilelor Bibliotecii, desfășurate tradițional în luna noiembrie a fiecărui an, include și activități cu caracter profesional (ateliere, mese rotunde etc.), la care sunt invitați să participe bibliotecarii implicați în prestarea serviciilor de bibliotecă pentru copii și tineri. Atelierul „Rolul bibliotecii în dezvoltarea creativității copiilor” a întrunit specialiști din diverse localități ale republicii, care au făcut un schimb de experiență privind acțiunile orientate spre stimularea și promovarea potențialului creativ al tinerilor. Comunicările prezentate de M. Furdui (Biblioteca Publică Telenești), A. Brăiescu (Biblioteca Școlii-grădiniță nr. 152 din Chișinău), A. Mânzărari (Biblioteca pentru Copii din s. Hârbovăț, Anenii Noi), Z. Ursu, C. Partole, E. Bejan (BNC „Ion Creangă”), R. Bordei (Biblioteca pentru Copii din s. Țibirica, Călărași), G. Rânja (Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” Orhei), M. Furdui (Biblioteca Publică „Tamara Isac” Criuleni) ș.a. s-au referit la acțiunile de succes pe care le realizează aceste biblioteci în sensul susținerii creativității.

Cu unele dintre comunicările prezentate în cadrul acestor întruniri profesionale puteți lua cunoștință în continuare.

DIALOGUL BIBLIOTECAR-COPIL ÎN CONTEXTUL LECTURII, INFORMĂRII, CUNOAȘTERII

*Simpozion
- Chișinău, 18 aprilie 2008 -*

RELAȚIA BIBLIOTECAR-COPIL: INTERFERENȚA ÎNTRE EDUCAȚIE ȘI RECREERE

În ultimii ani, societatea informațională a impus o diversificare a solicitărilor și necesităților de lectură ale utilizatorilor. Ca urmare, s-au produs o serie de mutații în ceea ce privește actul lecturii și informării la nivelul tuturor categoriilor de vârstă, dar în special al copiilor și adolescenților. În acest nou context, bibliotecarul și rolul său capătă o altă valență și un plus de responsabilitate, fiind constrâns, în mod pozitiv, să-și modernizeze practicile profesionale, pentru a-și diversifica serviciile și a le crește calitatea.

Dacă învățătorul trebuie să pună accentul pe diverse forme și domenii de educare și învățare, iar părinții să asigure cele necesare unui trai măcar decent, pe același segment de timp bibliotecarul trebuie să construiască o relație cu un personaj important pentru el, cât și pentru celelalte două categorii menționate anterior, și anume – COPILUL. Este imperios necesar ca bibliotecarul să facă acel pas decisiv spre educație și cultură, alături de ceilalți custozi ai acestei vârste: învățătorul și părintele. Astfel, gustul pentru lectură trebuie cultivat prin strategii coerente, viabile, pertinente, pentru ca acești oameni, mici ca vârstă, dar care au nevoie de hrana cuvântului scris, să crească drept și frumos. Bibliotecarul este cel care face ca accesarea mediului cultural al bibliotecii să fie cât mai plăcută pentru micii consumatori de lectură. În aceste condiții, relația bibliotecar-copil trebuie să se bazeze pe un aspect complex de comunicare – relaționare – creativitate care, în timp, poate deveni un factor educațional.

Un alt aspect ce trebuie permanent urmărit este studiul minuțios al pieții, însemnând cunoașterea reală a utilizatorului actual și potențial, pentru a pune în concordanță activitatea bibliotecii cu preferințele și interesele lui. Bibliotecarul trebuie să fie preocupat de cerințele actuale de informare și lectură, conștient fiind că acestea sunt parte importantă în derularea procesului instructiv-educativ al copilului.

Copiii sunt legați afectiv de carte, bibliotecă și, de ce nu, de un bibliotecar preferat, pe care îl percep ca pe un prieten și, totodată, îndrumător, în labirintul atât de vast al cărților și care le poate pune la dispoziție tot ce au creat mai bun și mai valoros cultura, civilizația. Astfel, mai rămâne valabilă posibilitatea ca lectura obligatorie să devină una din plăcere, bibliotecarul asumându-și dezvoltarea și educarea gustului pentru lectură, a capacității de a gândi, exprima și acționa, de a delimita urâtul de frumos, kitch-ul de artă și binele de rău. Îndrumați fiind către o lectură eficientă și adecvată vârstei lor, pe baza informațiilor dobândite, copiii se

pot adapta, astfel, mai ușor la mediul social. Formele prin care se realizează această adaptare sunt variate:

- prin asimilarea unor valori morale și a unor metode de comportament și atitudine;
- prin implicare și participare la evenimente tradiționale;
- prin dezvoltarea abilităților de comunicare;
- prin stimularea și dezvoltarea creativității, a abilităților practice;
- prin implicare în viața comunității, în activități de voluntariat, pentru dezvoltarea unei atitudini civice.

Astfel, bibliotecarul se implică în dezvoltarea copilului ca și ființa socială, pe a cărei calitate intelectuală și morală se bazează ecuația viitorului, din toate punctele de vedere. Implicarea bibliotecarului nu se traduce prin impunere, ci ca îndrumare și recomandare, un ghidaj subtil care-l face să ocupe locul mediator între utilizatorul-copil și bunul cultural al bibliotecii – cartea.

Majoritatea utilizatorilor frecventează biblioteca pentru lectură și studiu cu caracter obligatoriu. Spectrul lecturilor e foarte variat, astfel încât nu se poate nominaliza un anumit gen: pot fi cărți de povești, de aventuri, polițiste, fantasy, din bibliografia școlară, benzi desenate și, ridicând ștacheta, cărți de călătorii, istorie, artă etc. Cartea cognitivă, noile invenții și noile procese tehnologice, cărți produse în condiții grafice excelente, sunt cele care ar putea avea un impact considerabil în formarea intereselor tinerilor pentru anumite domenii ale tehnicii, în formarea unei gândiri logice și precise.

E de remarcat, că pentru preșcolari contează foarte mult aspectul grafic al cărților, imaginea completând conținutul și făcându-l mai accesibil vârstei. La preadolescenți, criteriile de selecție pentru lectură sunt reprezentate fie de titlul cărții, serie, fie de autor. Astfel, bibliotecarul care se ocupă de achiziție, trebuie să țină cont, în mare măsură, de acest aspect, căci până să ajungă la miezul cărții – conținutul acesteia, atenția e captată de înveliș – titlu, prezentare grafică. Este logic ca preferințele de lectură ale preșcolarilor, școlarilor și preadolescenților să fie diferite, dar au în comun faptul că sunt la o vârstă la care cultura generală și gustul pentru lectură sunt în formare.

Relația copilului cu bibliotecarul ocupă un loc aparte; bibliotecarul nu e doar cel care dă carte, ci prieten care oferă informație. Precum bine știm, informația înseamnă putere: puterea de a ști să reușești în viață, de a depăși obstacole, de a comunica mai ușor cu semenii noștri, de a ne educa și civiliza reciproc. Până la urmă, indiferent cine sau ce le-a deschis copiilor apetitul pentru lectură, principal e faptul că bibliotecarul și, implicit, cărțile le vor rămâne prieteni și sfătuitori fideli de-a lungul vieții. Astfel, bibliotecarul își va fi făcut cu onoare datoria, iar biblioteca își va fi îndeplinit rolul său informațional, educațional și cultural.

Roxana Cozmiuc,
șef birou Împrumut carte pentru copii,
Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași

CONTINUITATEA FAMILIE – GRĂDINIȚĂ – ȘCOALĂ ÎN EDUCAȚIA LITERAR-ARTISTICĂ A COPIILOR

Unul din factorii primordiali care influențează dezvoltarea personalității în creștere este literatura artistică, deoarece ea posedă posibilități vaste de educație și instruire a copiilor. Textul literar contribuie la formarea concepției copiilor despre lume, despre valorile umane, îi ajută să perceapă viața naturii și a societății.

La vârsta copilăriei micuții se familiarizează cu texte valoroase prin formă și conținut. Dar ele pot sensibiliza inima și sufletul copiilor numai prin intermediul adulților, educatorilor, părinților.

Cărțile pentru copii pot fi divizate în câteva grupe: pentru grupele de creșă, pentru copiii preșcolari de 3-7 ani, pentru elevii mici (6-11 ani) și pentru preadolescenți (11-15 ani). Această divizare e pur simbolică, deoarece adulții, selectând textele pentru a le citi, povesti sau a le învăța pe de rost cu copiii, vor ține cont de nivelul dezvoltării lor verbal-artistice și cel intelectual, alegând în acest scop texte formative pe înțelesul copilului. Se vor lua în considerație și abilitățile de lectură independentă a copiilor.

Lucrând cu textul, adulții vor urmări mai multe scopuri: estetic, educativ, instructiv, de dezvoltare a vorbirii etc., contribuind astfel la dezvoltarea personalității copiilor, la formarea culturii lor spirituale.

Procesul educației și instruirii copiilor de diferite vârste prin intermediul literaturii artistice se va efectua în continuitate având la bază următoarele principii:

✓ *Principiul respectării particularităților de vârstă.*

În munca de educație și instruire se va porni de la acest principiu, utilizându-se, în conformitate cu particularitățile specifice ale fiecărei vârste, cele mai variate forme, metode și procedee didactice, care vor contribui la dezvoltarea cognitivă, emoțională, morală, estetică și volitivă a copiilor.

✓ *Principiul etno-cultural.*

Prevede familiarizarea elementară a copiilor cu tezaurul popular și universal, folclorul, muzica, pictura, literatura, istoria, arhitectura, meșteșugurile populare etc. Textului literar îi va reveni un rol deosebit în acest context. Procesul de dezvoltare literară în baza acestui principiu va cuprinde trei etape: familiarizarea, asimilarea și creativitatea elementară.

Familiarizarea cu folclorul și literatura națională presupune și însușirea limbii prin intermediul căreia se va realiza în continuare educația și instruirea. Preșcolarii și elevii mici vor lua cunoștință astfel de conținutul textelor folclorice și a celor mai reușite opere din literatura pentru copii. În cadrul convorbirilor despre cărți, texte se va acorda o atenție sporită și dezvoltării priceperilor elementare de reproducere și compunere (de povestire și creație literară elementară).

✓ *Principiul continuității.*

E știut că copilul mic e capabil să distingă doar cele mai elementare noțiuni și doar în procesul instruirii și educației, cu ajutorul pedagogilor și părinților, el învață să sesizeze noțiunile și fenomenele mai complicate din mediul ambiant, de aceea adulții se vor strădui să utilizeze operele literare în acest scop. Prin intermediul textelor ei vor stimula spiritul de curiozitate al copilului, vor dezvolta gustul lui pentru frumos, îi vor educa calități morale alese.

✓ *Principiul accesibilității.*

Prevede formarea personalității copilului în baza textelor literare în cadrul diverselor tipuri de activitate: comunicare, joc, instruire, activitate artistică etc. În grădinițe, familie, școală se vor crea condiții respective pentru lucrul cu cartea și utilizarea folclorului și literaturii pentru copii în toate tipurile de activitate a copiilor. Se vor alege cărți și texte cu un conținut cât mai accesibil pentru preșcolari.

În procesul activităților, lecțiilor de literatură copiii vor căpăta deprinderi de comunicare, vor acumula un anumit volum de cunoștințe din domeniul literaturii. În același timp, se vor crea condiții pentru o orientare treptată a copiilor prin intermediul textelor literare în cele patru „sfere ale realității: natura, lumea obiectelor create de om, fenomenele vieții sociale, activitatea profesională”.

✓ *Principiul integrității.*

Acest principiu în activitatea literar-artistică va fi realizat în trei direcții:

- a) activitatea adulților;
- b) activitatea copiilor;
- c) activitatea în comun a copiilor și adulților.

Activitatea adulților va urmări scopul de a le educa copiilor dragostea de carte, de a influența asupra conștiinței lor prin intermediul textelor în proză și în versuri pe care le vor utiliza în scopuri educative.

Activitatea copiilor va fi orientată spre percepere, reproducere (recitare, repovestire, dramatizare) și creativitate.

Activitatea în comun a adulților și copiilor va fi orientată, pe de o parte, spre educarea copiilor, pe de altă parte – spre formarea viitorului cititor, spre formarea culturii emoționale și însușirea priceperilor și deprinderilor necesare lucrului cu cartea.

✓ *Principiul unității.*

Cere ca educația și instruirea preșcolarilor, prin intermediul textelor literare, să nu fie separate, căci în realitate ele sunt două laturi ale unui și aceluiași fenomen:

- Pe de o parte, se presupune însușirea de către copii prin intermediul textelor, a cunoștințelor elementare despre natură, lume și dezvoltarea capacităților emoționale, cognitive, volitive.

- Pe de altă parte, se presupune formarea atitudinii gnoseologice față de lume, față de sistemul de valori care vor constitui premisele viitoarei concepții a copiilor despre lume.

Deci, educația și instruirea copiilor prin intermediul folclorului și literaturii pentru copii se va efectua ca un proces unic ce prevede dezvoltarea corectă a personalității copilului.

✓ *Principiul intuitivității, al ilustrativității.*

Este unul dintre cele mai importante în educația și instruirea copiilor și trebuie să predomină în toate tipurile de activitate cu copiii. Respectarea acestui principiu în procesul dezvoltării literare a preșcolarilor și elevilor mici cere utilizarea diverselor materiale intuitive în timpul familiarizării lor cu conținutul textului, și anume: jucării, tablouri, diverse materiale audiovizuale etc.

În procesul lucrului cu textul adulții vor folosi cărți ilustrate de diferite tipuri; teatre de imagini, de masă, de umbre, de păpuși; diafilme, filme video etc. Un loc deosebit le va reveni imaginilor și jucăriilor. Ele aduc satisfacție copilului, le asigură confortul emoțional, contribuie la dezvoltarea imaginației, fanteziei, dragostei de carte, dorinței de a răsfoi, a lecturii o carte în mod independent.

✓ *Principiul variabilității.*

Acest principiu de asemenea va fi pus la baza lucrului cu textul. Se vor organiza diferite tipuri de activități cu cartea (tematice, integrate etc.). Având câteva variante de programe ale procesului educativ-instructiv pentru fiecare grupă de vârstă (fragedă, preșcolară, școlară mică), adulții vor încerca să lucreze individual și diferențiat cu copiii, să contribuie la dezvoltarea lor literar-artistică prin diferite metode și procedee metodice.

În ansamblu, aceste principii sunt subordonate unui obiectiv major – dezvoltarea personalității copilului prin intermediul cărților, textelor. Efectuând educația literară a copiilor cu ajutorul cărții, adulții ar trebui să urmărească în continuare următoarele obiective generale ale educației literar-artistice:

I. Educarea culturii spirituale:

- a) cultivarea gustului pentru frumos;
- b) dezvoltarea aspectului artistic al vorbirii și culturii vorbirii;
- c) familiarizarea cu cele mai valoroase cărți pentru copii, educându-le cele mai elementare norme de etică;
- d) formarea cunoștințelor elementare despre natură, țară, neam, istorie, grai, tradiții, obiceiuri;
- e) educarea unui cititor cult în perspectivă.

II. Dezvoltarea receptivității, percepției:

- a) priceperea de a asculta atent conținutul textului;
- b) capacitatea de a înțelege despre ce se spune în text;
- c) abilitatea de a face o analiză elementară.

III. Formarea priceperii de reproducere (interpretare expresivă):

- a) repovestire;
- b) recitare;
- c) dramatizare (înscenare).

IV. Dezvoltarea creativității:

- a) stimularea deprinderilor de creație literară elementară;
- b) transferarea cunoștințelor acumulate în activitatea independentă (jocuri, dramatizare, comunicare, teatralizare).

Adulții trebuie să cunoască și faptul că obiectivele generale ale educației literar-artistice a copiilor se divizează în următoarele grupuri de obiective de referință:

1) Obiective privind dezvoltarea receptivității (perceperii):

- a asculta atent și a înțelege, a pătrunde în conținutul textului audiat;
- a reacționa adecvat la mesajul emotiv al textului;
- a înțelege conținutul de idei;
- a trăi aceleași emoții împreună cu personajele principale;
- a efectua împreună cu pedagogul analiza elementară a conținutului textului;
- a răspunde la întrebări de tipul: Despre cine (ce) se vorbește în text? Cine ți-a plăcut? Cine nu? De ce? Cum sunt eroii principali? De ce crezi așa? Cum ai proceda tu în asemenea situații? etc.

2) Obiective privind dezvoltarea priceperii de a reproduce (a interpreta):

- a reproduce după întrebări conținutul unui text;
- a recita expresiv poezii;
- a repovesti coerent și expresiv un text în proză;
- a înscena un fragment sau un text de mic volum în proză sau în versuri (a dramazita);
- a demonstra conținutul textelor cunoscute ce conțin dialoguri prin intermediul teatrelor de jucării, de ilustrații, de masă, de umbre, de păpuși;
- a utiliza cele mai simple mijloace ale vorbirii expresive: intonația, pauza, accentul, mimica, gestica etc.

3) Obiective referitoare la dezvoltarea creativității (formarea priceperilor elementare de creație literară):

- a organiza independent jocuri cu subiect pe roluri și dramatizări în baza conținutului textelor cunoscute;
- a compune povești, povestiri scurte;
- a compune ghicitori;
- a selecta cuvinte ce rimează;
- a compune poezioare din 2—3 versuri etc.;
- a compune scenete simple pentru „spectacolele de teatru”.

4) Obiective ce vizează lucrul cu cartea:

- a contempla atent ilustrațiile la text;
- a recunoaște cartea după ilustrația de pe copertă;
- a deosebi cărțile după tipurile lor: carte-pliantă, carte pentru colorat, carte ilustrată, carte-teatru etc.

5) Obiective ce prevăd însușirea cunoștințelor elementare despre literatură:

- a-i familiariza cu folclorul copiilor și operele scriitorilor pentru copii;
- a-i cunoaște cu unele particularități elementare ale poveștii, povestirii, poeziei, ghicitorii, proverbului;
- a-i învăța să deosebească în mod practic cele mai simple genuri și specii literare: povestirea, povestea, poezia, ghicitoarea, proverbul, număratoarea etc.;
- a-i învăța să deosebească poeziile după conținutul lor (vesele, triste, umoristice etc.).

Bibliografie

Curriculumul educației copiilor de vârstă timpurie și preșcolară (1 – 7 ani) în R. Moldova. – Ch., 2007.

Cemortan, Stela. Formarea personalității copilului în cadrul activității verbal-artistice. – Ch.: Universitas, 2000.

Șchiopu, U.; Verza, E. Psihologia vârstelor. – Ch., 1981.

Piaget, J. Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării. – București: Editura Politică, 1988. – 325 p.

Stela Cemortan,

doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar,
șef secție Educație Preșcolară și Învățământ Primar,
Institutul de Științe ale Educației
Chișinău

BIBLIOTECA ÎN FAȚA FENOMENULUI „SINGUR ACASĂ”

*“Acum sunt singur... Casa e pustie fără ei...
Nu am aceeași dispoziție ca înainte, mă uit la alți
copii și mi-e trist... Nu-mi trebuie bani și plâng...
Inima mea nu mai este întreagă fără mama și
tata... Eram fericit cu părinții alături... Înainte
vroiam libertate. După ce părinții au plecat am
atâta libertate, încât m-am săturat de ea... Visul
meu este ca părinții să vină acasă și să fim iarăși
împreună...”*

(Din confesiunile unui copil cuprins în studiul
“Situția copiilor rămași fără îngrijirea părintească
în urma migrației”)

Cu o pondere importantă a forței de muncă plasată peste hotare, Republica Moldova a devenit o țară de migranți. Impactul migrației de muncă are o dimensiune socială foarte mare, în special pentru familiile celor implicați în acest proces. Anumite studii din domeniu confirmă influența negativă a muncii peste hotare asupra stabilității familiei. În rezultatul plecării unuia dintre soți, multe familii s-au destrămat. Implicarea femeilor în migrația de muncă (mai mult de 35%) a generat mari perturbări în relațiile familiale, a cauzat inversarea rolului soților. Mii de femei au părăsit căminele, și-au lăsat copiii în grija soților, bunicilor, fraților și surorilor, rudelor apropiate și au plecat la muncă peste hotare,

luând asupra lor povara asigurării materiale a familiei. În unele cazuri, ambii părinți sunt plecați, rolurile parentale revenindu-le copiilor mai mari, rudelor sau chiar vecinilor.

Rezultatul principal al acestei situații este scăderea nivelului de educație a copiilor care, privați de grija și supravegherea părintească, sunt supuși riscurilor de comportament fizic și psihologic, iar slăbirea legăturilor moral-spirituale, lipsa contactului între părinți și copii, împiedică procesul de socializare.

Un studiu, efectuat la sfârșitul anului 2007 de reprezentanța UNICEF în Republica Moldova, constată că circa 177000 de copii moldoveni sunt afectați de migrația peste hotare a părinților lor. În prezent, numărul copiilor care cresc fără ambii părinți reprezintă circa 30% din totalul minorilor.

La conferința „Drepturile copiilor și migrația”, organizată de Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului în colaborare cu UNICEF în Moldova, Ray Virgilio Torres, reprezentantul UNICEF, a menționat că migrația și consecințele ei sunt o problemă a statului, iar UNICEF a realizat doar un studiu care arată în mod elocvent cum și pe cine afectează acest fenomen. “Incontestabil, aspectul pozitiv al migrațiunii este îmbunătățirea situației financiare a familiilor, cetățenii moldoveni plecând peste hotare anume după bani. Dar migrațiunea afectează starea psihonoțională a copiilor rămași fără îngrijire părintească”, a subliniat el.

Constatăm cu regret, că din urmă vine o generație mai puțin numeroasă, fără o educație adevărată, axată mai mult pe beneficii materiale decât spirituale. Consecințele acestui fenomen agravant se vor resimți cu adevărat peste 15-20 de ani.

Fenomenul social, intitulat de noi „singur acasă”, din păcate se manifestă și în alte țări, în fostele republici sovietice și în unele țări din Europa de Est.

Ce ar trebui să se întreprindă, la nivel de stat și de societate, în vederea diminuării acestui fenomen?

- Să fie elaborate și îmfăptuite reforme radicale în economie;
- Să fie create condiții benefice de muncă pentru a preveni plecarea sau a favoriza revenirea părinților acasă (salarii adecvate, locuri de muncă, stabilitate și dezvoltare durabilă etc.);
- Să fie încheiate acorduri de colaborare cu statele unde se află mai mulți cetățeni moldoveni, în vederea simplificării procedurii de angajare și legalizare a lor sau de integrare a familiilor celor plecați la muncă peste hotare și altele.

Un pas important, întreprins în Republica Moldova, spre diminuarea efectului migrației îl reprezintă crearea în 2007 a rețelei naționale de asistenți sociali, care se preocupă și de copiii de migranți și le acordă ajutor profesionist. În unele localități, care beneficiază de proiecte finanțate de asociații și fundații internaționale, se deschid case de copii de tip familial, case de copii cu sejur de zi, cantine în care se alimentează copiii.

Care poate fi rolul bibliotecii în prevenirea și diminuarea efectelor migrației de muncă?

În cele ce urmează mă voi referi la activitățile desfășurate în acest sens de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Republica Moldova.

Ne-am convins, o dată în plus, de impactul fenomenului migrației de muncă asupra copiilor atunci când am organizat în 2007 Concursul republican de eseuri „Ce carte aș scrie eu.” Juriul concursului a rămas surprins de numărul destul de mare al eseurilor în care copiii relatau că ar vrea să scrie o carte despre soarta așa-numiților „copii orfani cu părinții în viață”. Majoritatea autorilor se refereau chiar la propria experiență despre care ar fi vrut să scrie. La festivitatea de înmânare a premiilor concursului am asistat la un moment deosebit de emoționant – mama uneia dintre premiate și-a cerut iertare în public de la fetița ei că nu i-a fost alături mai mulți ani lucrând în Italia și a făcut un apel către toți părinții să nu-și lase copiii singuri de dragul banilor.

Biblioteca noastră, în parteneriat cu alte instituții responsabile de creșterea și educația tinerei generații (grădinițe, școli, ONG-uri), și-a pus drept sarcină atragerea copiilor afectați de fenomenul migrației părinților în câmpul său de activitate. Deși, de cele mai multe ori, copiii “abandonăți” de părinți, neglijați emoțional, au condiții mai bune de viață, sunt mai bine hrăniți și îmbrăcați, dispun de mai mulți bani de buzunar și de mai multă libertate, ei nu sunt bucuroși de aceste „privilegii”, care nu pot substitui dragostea și căldura părintească și care au urmări grave asupra dezvoltării personalității lor.

În primul rând, Biblioteca se implică, împreună cu alte instituții (grădinițe, școli), în procesul de cercetare a acestui fenomen. În al doilea rând, ne străduim să-i identificăm și să stabilim un contact permanent cu acei copii, care sunt afectați de fenomenul migrației părinților. Această relație se bazează pe încredere, respect, bună înțelegere și confidențialitate. Ne străduim să discutăm și cu persoanele care suplinesc funcția de părinte, să stabilim împreună un program individual care să contribuie la formarea personalității copilului. În al treilea rând, inițiem diverse activități în care sunt antrenați acești copii.

În scopul identificării necesităților acestor copii utilizăm metodele consacrate: conversația, sondajul, ancheta anonimă, observația, interviul, studiul de caz.

Identificarea copiilor afectați de fenomenul migrației se produce în timpul interviului desfășurat la prima lor vizită la bibliotecă sau ulterior. Trebuie să fim foarte atenți, atunci când discutăm cu ei și cu adulții care le sunt giranți, pentru că intrăm în zona unor informații personale ce trebuie să fie protejate. În general, pentru a avea o relație eficientă cu cititorii copii trebuie să cunoaștem climatul psihologic și social din familie.

Printre activitățile, în care se cuprind în mod special copiii din categoria „singur acasă”, sunt cenaclurile și cluburile.

Cenaclul „**Conștiința Națională**” s-a constituit în 1993 și activează până în prezent pe lângă Filiala Bibliotecii, inaugurată în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași, România. La momentul apariției acestui cenaclu, la sfârșitul anilor ‘90, o dată cu transformările sociale de mare amploare, se conturau și unele probleme grave din societate, ca urmare a dezintegrării structurilor economice șubrede, a apariției șomajului și a înrăutățirii nivelului de

traii și așa scăzut, în comparație cu țările dezvoltate din Occident. Anume în acea perioadă a început exodul peste hotare al părinților rămași fără un loc de muncă și preocupați de grijile cotidiene.

Cenaclul, condus de un bun prieten al copiilor, scriitorul Constantin Dragomir, a fost conceput ca un “cenaclu de familie”, în care, de rând cu copiii, să participe părinții, pedagogii, oamenii de seamă, reprezentanții diferitelor categorii de cititori. Prin implementarea acestui proiect, ne-am dorit să găsim o soluție, fie și parțială, de rezolvare a dilemei dublei responsabilități, familiale și colective, față de tânăra generație.

Cenaclul de familie a devenit treptat o adevărată familie, un mediu propice de comunicare, o rampă de afirmare a tinerelor talente nu doar din Chișinău, ci și din alte localități ale republicii.

De exemplu, în cadrul cenaclului s-a lansat cu o expoziție de peisaje în ulei tânărul artist Tudor Lazarenco, elev în una din localitățile din Transnistria. În copilărie, în urma unei întâmplări nefericite, Tudor și-a pierdut mâna dreaptă, dar nu și harul cu care l-a înzestrat bunul Dumnezeu. Pentru a-i asigura un viitor fiului talentat, părinții au plecat la muncă în Italia, iar Tudor a rămas acasă și se descurcă ca un bărbat în labirintul de probleme ale vieții. Pentru el expoziția a fost un prilej unic de a se afirma și a spune cine este și ce vrea de la viață.

Migrația părinților la muncă peste hotare poate trezi în inima și sufletul inocent al copilului o revoltă împotriva propriei țări, care nu are condițiile necesare pentru a le asigura un câștig suficient părinților acasă. Ceea ce își propune Cenaclul „Conștiința Națională” este de a le cultiva copiilor dragostea necondiționată față de propria țară și propriul popor.

În cadrul cenaclului se organizează diverse concursuri, în care ne străduim să implicăm cât mai mulți copii aflați în dificultate, fără supravegherea părinților.

Un alt cenaclu al Bibliotecii, care are ca membri și copii din grupul menționat, este Salonul literar-artistic „**La Creangă**” condus de scriitoarea Claudia Partole. Cenaclul întrunește copii talentați în literatură, muzică, artă plastică, dans, artă teatrală și altele. Aici ei au posibilitatea să-și dezvolte aptitudinile de creație, să primească unele sfaturi, să învețe la școala scriitorilor, artiștilor consacrați. În cadrul ședințelor se citesc și se analizează eseuri, proze, poezii, se discută manuscrise și se lansează cărți ale tinerilor autori. Recent, și-a lansat o carte tânăra Luminița Melnic, o persoană cu dizabilități, lăsată de către părinții plecați în grija fraților mai mari.

Salonul literar-artistic editează și un almanah literar “La Creangă”. Revista promovează copiii talentați, creațiile originale, inserează în paginile sale operele scriitorilor de seamă, care constituie un punct de reper pentru condeierii începători, popularizează manifestările culturale desfășurate în Bibliotecă, promovează cele mai bune cărți din fondul de aur al Bibliotecii. Adesea revista este ilustrată cu desenele copiilor talentați.

Un studiu, realizat de către Centrul de Informare și Documentare UNICEF, denotă că, de fapt, telefonul și coletele constituie principalele mijloace de comunicare între părinți și copii. Acest studiu demonstrează că plecarea părinților peste hotare modifică sfera relațională a copiilor: unii preferă grupuri mici, izolate,

alții își aleg tovarășii de companie după marca telefonului mobil, hainele scumpe sau cantitatea banilor de buzunar. Cert este faptul că toți acești copii „orfani cu părinți vii” caută persoane de încredere, cu care ar putea discuta lucruri ce îi interesează, inclusiv subiecte dintre cele mai intime. Pentru a-i ajuta în acest sens pe copii, la Filiala nr. 1 a Bibliotecii s-a constituit Clubul „**Generația NEXT**”. În cadrul ședințelor acestui club se organizează întâlniri ale copiilor cu medici, psihologi, juriști, asistenți sociali, persoane care le-ar putea răspunde la diverse întrebări ale vârstei.

Un deziderat important pe care și-l propune biblioteca noastră este de a promova valorile familiei. În acest scop organizăm nenumărate activități. Ca exemplu, vreau să vă propun o acțiune organizată în colaborare cu școlile la ora de dirigenție. Această activitate a avut ca generic titlul „*O familie armonioasă – o familie sănătoasă*”. Principalele obiective ale acestei activități:

- elevii trebuie să cunoască informațiile elementare despre familie ca nucleu al societății;
- elevii trebuie să alcătuiască o poezie despre familie, mamă, tată, bunică, etc.;
- elevii trebuie să selecteze din albumul de familie o poză de familie preferată.

La activitate au participat copiii și părinții acestora. La începutul activității ei au fost supuși unui test, fiind invitați să ghicească ce se află într-un sipețel. Unii și-au imaginat un pix, alții o fișă, o scrisoare, un creion. În special părinții au presupus că poate fi o cutie a speranțelor, o cutie ce le-ar putea aduce fericire, o cutie cu note de 10 etc. În cutie s-au dovedit a fi câteva imagini cu frunze, ramuri, un om și un pom. Cei prezenți s-au împărțit în trei grupuri și fiecare grup a creat un enunț ce exprima imaginația lor.

Grupul I – Un om a sădit un pom, care a dat câteva frunze, pentru că în fiecare zi omul mângâie ramurile lui.

Grupul II – O frunză a chemat alte frunze să urce pe un ram, ramul a chemat alt ram și împreună au decis să dea ființă unui pom, care a crescut mare datorită omului.

Grupul III – Omul seamănă cu pomul. Pomul crește, numai dacă este udat, îngrijit la timp, iubit. Și copilul crește alături de părinții săi, dacă este iubit și îngrijit.

În felul acesta, s-a demonstrat unitatea familiei, principiul de constituire a ei.

Cea de-a doua etapă a activității a presupus comentarea posterului „*Zâmbetul lui Radu*”. Răspunsurile la întrebarea „De ce zâmbește Radu” au fost deosebit de incitante, iar cel așteptat a sosit chiar primul: „Pentru că are o familie”.

Etapă „*Microfonul magic*” a oferit posibilitatea unei discuții *pe viu* despre realitatea în familia din zilele noastre, ascunsă după replicile: „Dacă nu ascuți, te duc la casa de copii!”, „Vrei să mor, ca să știi ce înseamnă a fi fără mamă”. Răspunsurile copiilor la întrebările: „Poți să renunți la familie?”, „E posibil să te descurci singur în societate?” i-au pus pe gânduri pe mulți dintre părinți. Iată câteva exemple:

- „Deși părinții țipă la mine, totuna îi iubesc. Știu că, dacă mi-ar explica, aș înțelege și mai bine și oricum i-aș iubi” (elevul și-a permis o astfel de destăinuire, deoarece părinții lui erau absenți de la lecția deschisă);

- „Cine mă va îmbrăca, mă va încălța, mă va hrăni?” (sesizăm rolul părintelui ca furnizor material);

- „Părinții mei mă cresc și pentru ca cineva să le aline bătrânețile. Nu, nu putem fără ei, dar nici ei fără noi!”;

- „Poți să te descurci și singur, atât doar că părinții ne sfătuiesc cum e mai bine să procedăm”.

Prezentarea “*Albumul clasei*”, în care fiecare copil a prezentat și comentat pozele preferate cu familia, a provocat emoții plăcute, întrucât fiecare a încercat să fie cât mai original.

În continuare a fost propus un experiment “*Familia, pietrele și nisipul*”. S-a luat un coș transparent și s-au pus în el câteva pietre mari. Elevii au fost întrebați, dacă coșul e plin. Ei au răspuns că nu. Apoi s-au turnat în vas pietricele, umplând toate spațiile goale. Întrebați din nou, dacă vasul e plin, elevii au răspuns că da, dar mai sunt spații goale. Și în final în vas s-a turnat un pumn de nisip, umplând toate spațiile libere. Acum copiii au văzut că s-a umplut coșul.

Concluzia, la care au ajuns participanții la activitate, este valabilă pentru întreaga mea comunicare. Dacă am aplica experimentul pe viața noastră am interpreta în felul următor. Pietrele mari sunt bucuriile importante: familia, partenerul, sănătatea, copiii, care rămân, chiar dacă totul e pierdut, și care ne fac să ne trăim din plin viața. Pietricele sunt restul lucrurilor care contează: serviciul, casa, mașina. Nisipul reprezintă lucrurile mici care completează golurile. Dacă punem în vas mai întâi nisipul, nu va mai rămâne loc pentru pietrele mari și pentru pietricele. La fel se întâmplă și în viața noastră: dacă ne consumăm timpul și energia cu lucruri mici, nu va mai rămâne loc pentru lucrurile esențiale, mai ales pentru Familie.

Valentina Ciobanu,
șef Filiala nr. 2,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

ДЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА КАК СВОБОДНОЕ ПРОСТРАНСТВО ДИАЛОГА РЕБЕНКА И ВЗРОСЛОГО

Процесс снижения интереса к чтению – и у взрослых, и у детей, затронувший большинство развитых стран, не обошел стороной и Россию. Социологи называют переломными 1990-1991-е годы, когда исследования зафиксировали изменение в массовом сознании населения: чтение ушло на периферию жизненных интересов, стало в представлении респондентов факультативным занятием. И до 1991 года совсем не каждый взрослый,

юноша, подросток был обязательно читателем, любителем книги, испытывал необходимость в чтении, но, по умолчанию, homo sapiens предполагал homo legens. Признаваться в своей читательской несостоятельности было не принято, обществом не одобряемо. Ответы респондентов «я не читаю», «чтение - не для меня», «читать не люблю и не хочу» массово появились именно с этого времени.

Чтение изменилось не только количественно, но и качественно, репертуарно: растет доля делового чтения и чтения развлекательного (для отдыха), снижается доля свободного чтения художественной литературы, особенно классической.

Изменился и характер дошкольного чтения. Опрос родителей дошкольников и младших школьников, проведенный в РГДБ, показал, что детское чтение рассматривается ими, в первую очередь, как процесс передачи знаний, информации. На втором месте – прагматический подход к чтению как способу формирования интеллектуальных способностей, учебных умений и навыков (развития памяти, речи, внимания, мышления, формирования грамотности для поиска нужной информации и т.д.). Значительно меньше осознается родителями чтение как занятие, обогащающее духовный мир, воспитывающее чувства, помогающее научиться понимать мир человеческих отношений, понимать других и самого себя, различать добро и зло. И совсем не представлено в ответах отношение к чтению как эстетической деятельности, к литературному произведению как произведению искусства (2). Это подтверждается и нашими наблюдениями: все чаще мы сталкиваемся со случаями, когда после чтения ребенок-дошкольник должен «отрабатывать прочитанный материал» (по словам родителей), ведь нельзя же «читать впустую». Происходит рационализация дошкольного чтения, процесс превращения чтения из свободного чтения-общения в псевдоучебную деятельность. Об этом же свидетельствуют данные Книжной палаты: изданная в 2006 году литература для детей и подростков – на треть научно-популярная и справочная, причем в ней львиная доля приходится на издания для дошкольников (всевозможные буквари и азбуки, считалочки, писалочки и прочие «развивалочки»), зачастую с малохудожественными текстами, с компьютерными картинками кислотных расцветок.

Между тем, чтение (конечно, не чтение учебников и справочных пособий), и особенно детское чтение, дошкольное – это чтение-общение. Известный французский специалист по вопросам детского чтения Дениз Дюпон Ескарпи характеризует начальное детское чтение как «многомерную коммуникацию». Воспринимая картинки альбома (так во Франции называются первые детские книжки, где важнейшую роль играют иллюстрации) как графическое письмо, адресованное лично ему, его опыту, его воображению, ребенок вступает в общение с создателями, «отправителями» - с авторами альбома (художником, писателем, часто в одном лице). Даже если книга содержит только картинки, их «загадочность» заставляет обращаться к взрослым – родителю, воспитателю, вступать с ними

в непосредственное общение. При молчаливом рассматривании картинки ребенок опознает (или не опознает) ее элементы, устанавливает между ними связи, выстраивает целостную ситуацию, т.е. обращается к своему опыту, своим прежним представлениям, происходит внутреннее общение с самим собой (3). И уж конечно, «многомерной коммуникацией» является процесс чтения ребенку взрослым произведений детской литературы - рассказов, стихов, повестей. Здесь важно все: и голос взрослого, его интонация, степень сопричастности сюжету, и совместное с ребенком со-переживание и со-радование, и отношение слушателя-ребенка к литературным героям.

Как вернуть дошкольному чтению его изначальный смысл? Как сделать это в то время, когда даже в наших самых читающих семьях почти четверть родителей читает своему малышу-дошкольнику лишь 1-2 раза в неделю, считая чтение, по преимуществу, деятельностью по передаче знаний и получению информации? Эту задачу, как и многие другие, мы пробуем решить в Российской Государственной Детской Библиотеке. Наряду с массовыми формами работы (экскурсии, беседы, встречи с писателями и т.п.), в библиотеке развивается экспериментальное направление – разработка новых форм, создание и апробация методик. Такая работа осуществляется в малых группах, студиях, кружках; к ней подключены художники, педагоги, психологи, философы.

Одно из разрабатываемых направлений – это занятия-диалоги, которые проводятся с дошкольниками и младшими школьниками на основе произведений детской литературы в отделе психологической поддержки читателей.

Понятие «диалог» за время бытования в культуре наполнялось разными смыслами и употребляется для называния различных феноменов, поэтому сначала необходимо определиться с этим термином. Сама природа человека диалогична, сознание существует тогда, когда есть два сознания (М.М.Бахтин) (1). Слово существует только как обращение к другому или к себе как к другому. Когда мы говорим о диалоге между взрослым и ребенком, диалог понимается не только как форма речевой коммуникации, характеризующаяся ситуативностью, контекстуальностью и произвольностью. Мы выделяем один аспект – внешний макродиалог, который рассматривается как общение двух субъектов. Такое понимание диалога предполагает: 1) наличие общего предмета; 2) смену ролей говорящего и слушающего; 3) наличие как минимум двух субъектов общения, обладающих характеристиками субъектности: активностью и самоизменяемостью. А сам диалог предполагает равноправие субъектов.

Применительно к нашей ситуации, ребенок и библиотекарь в процессе такого диалога-общения не только имеют общий предмет - произведение детской литературы, конкретную обсуждаемую проблему, но и равные права в этом диалоге. То, что у взрослого богаче жизненный опыт, больше знаний и умений совсем не означает, что он более тонко, чем ребенок, чувствует, глубже переживает, что у ребенка меньше стремления к пониманию и постижению происходящего или у него не возникает собственных мыслей,

оценок, трактовок. И он - ребенок – обладает таким же правом голоса, правом высказывать свое отношение, свои мысли, как и взрослый участник диалога. Только при такой диспозиции возможен внешний макродиалог как информативное и экзистенциальное воздействие между субъектами, посредством которого происходит понимание, а не «вкладывание» в голову ребенка суммы сведений и оценок, которые ему (по разумению взрослого) надлежит запомнить и усвоить. И только при таком диалоге взрослого и ребенка становится возможным другой диалог – между читателем и героями произведения, когда литературный герой становится тем *другим* (со своими взглядами, мыслями и пр.), но необходимым, насущным читателю собеседником. И, конечно, само литературное произведение должно давать возможность, пространство для ведения такого диалога.

Одна из таких книг, несомненно, рассказы для детей В. Драгунского – «Денискины рассказы». Вот уже пятьдесят лет дети слушают, читают и перечитывают его книги (и по последним опросам рассказы В. Драгунского современные дети называют в числе своих любимых книг). И ведь нет в этих рассказах какой-то особой интриги, не летают на метлах, не варят волшебного зелья и уж точно не осуществляют миссию по спасению человечества. Куда там до человечества – с собой бы разобраться. События, которые происходят с Дениской и его друзьями, совершенно обычные для любого ребенка, и событиями-то можно назвать с большой натяжкой, и места действия тоже привычные – двор, песочница, собственная квартира, класс... Герои совершенно нормальные дети – нет у них родителей-волшебников, а на них не лежит тайных заклятий. И эти нормальные дети в нормальных обстоятельствах совершают нормальные мотивированные поступки, которые они переживают – они *переживают* и *осмысливают* обстоятельства своей жизни. Они радуются, грустят, негодуют и прощают, смеются и плачут, и вместе с ними смеется и грустит читатель. Не о событиях и случаях рассказы, а об этих людях, хоть они и дети, об их переживаниях, отношениях, мыслях. О том, как трудно быть Человеком.

Драгунский любит одно событие или состояние героя, или даже действие его показывать с разных точек зрения, дает разное виденье. Вот Дениска целый день точит о плиту папин пластмассовый нож, чтобы на завтра зарезать им ненавистного обидчика Левку. Вздыхая и ворочаясь, лежит Дениска вечером в кровати, представляя, как понесет злокозненный Левка заслуженную кару. Мама, услышав стоны, спрашивает: «Ты что там кряхтишь? Живот, что ли болит?» Смена ракурса дает изменение масштаба описываемого, и вот уже буря страстей оборачивается комизмом. При этом, происходит ряд превращений: состояние незаслуженной обиды, так знакомое каждому ребенку, переживается (с подачи автора, конечно же) как в высшей степени драматическое. Театральность, ходульность страстей постоянно подчеркивается автором. Все эти «зловещий хохот», «громовой смех», «заслуженная кара» и пр. уже содержат неизбежность комического выхода, читатель уже ждет, чем же разрешится эта ситуация – ситуация на грани драматического, почти трагического (ведь *убийство* замышляется и

предвкушается героем) и комического (избыточность накала страстей, переходящая в театральщину). И комический эффект достигается маминым вопросом, простым введением бытовой лексики - взглядом на эту ситуацию глазами другого, снижением ситуации. И новый поворот: Левка в качестве извинения протягивает Дениске замечательную стреляную гильзу, и «глаза у него стали такие, как будто он еще что-то хотел сказать, но стеснялся». И уже не пафосно и не смешно, а слегка печально и хорошо на душе у читателя от такого их примирения («Синий кинжал»).

И обратный ход - обычная бытовая ситуация обеда вырастает до размеров подлинной трагедии. «Арбузный переулочек» - один из самых пронзительных рассказов о войне в детской литературе. В этом «рассказе в рассказе» нет ни грохота снарядов, ни гор трупов, ни кровавых ран. Есть Дениска, чахнувший над тарелкой молочной лапши и папин голос, вдруг ставший чужим. И его рассказ о двух вечно голодных и продрогших мальчишках в военной мрачной и холодной, окруженной фашистами Москве, с которыми случилось чудо: им отдали расколовшийся при разгрузке арбуз. И сколько ни ходили потом мальчишки в этот арбузный переулочек - больше чудом не повторилось. Мальчик и еда - в благополучной московской семье, мальчик и еда - в страшное голодное военное время.

Эта множественность точек зрения, неплотность, рыхлость повествования - ни в коем случае не сюжетная, структурная, здесь-то все подогнано и продумано, даже не рыхлость, а свобода, свободное пространство между различными позициями, различными голосами, различными точками зрения, оставляет место для читателя. При чтении рассказов Драгунского происходит странная вещь: дети не отождествляют себя с Дениской, Мишкой, Аленкой, прекрасно понимая, что это другие, не Я. Но и не наблюдают отстраненно за их приключениями. Происходит *вовлечение* слушателей в круг героев рассказа. Слушатель - не Дениска, не Мишка, но и не находится «снаружи», в позиции наблюдателя, он их друг, он рядом, он примеривает на себя те же ситуации, но решает их по-своему. Свободное пространство, лакуны как бы манят читателя вплести свой голос в многоголосье действующих лиц. Здесь для каждого найдется место, каждый может по-своему отнестись к какой-то ситуации: неоднозначность, отсутствие правильного и окончательного ответа создает дополнительный пласт в повествовательной ткани рассказов. Он заставляет читателя переживать, размышлять, искать свой ответ, вырабатывать свою позицию. Он заставляет читателя-ребенка (как и читателя-взрослого: библиотекаря, родителя, педагога) вступать в диалог с героями и друг с другом. Казалось бы простой вопрос: «А вы бы поменяли самосвал на светлячка?» (после чтения рассказа «Он живой и светится...», где отчаявшийся от тоскливого ожидания мамы Дениска, после небольшого торга меняет свой новый долгожданный игрушечный самосвал на светлячка в спичечной коробочке) сразу же включает детей в диалог - друг с другом, с героями рассказа - Дениской и Мишкой, со взрослым.

- Конечно, поменял бы. Он же совсем одинокий был с самосвалом. А светлячок живой. И Дениска поменял и не стал такой одинокий. Они потом вдвоем со светлячком маму ждали. (Автором поддерживается и развивается позиция Дениски.)

- Нет. Самосвал, это же вещь настоящая, а не букашка какая-то, пусть даже блестит. (Это голос ребенка, разделяющего Мишкины взгляды и отчасти мамы Дениски, это она назвала светлячка «этот червячок». Интересно, что Денискина мама занимает двойственную позицию, называя светлячка и «червячком», и «волшебством»).

- Это же для него не букашка, это для него маленькая живая звездочка. (Возражает последовательный защитник «волшебства»).

- Как же можно самосвал отдать, ведь это папин подарок. Что он папе скажет, как он его подарок отдал? (Это новый заход в диалоге – как можно нарушать порядок, как можно «предать» папу?).

- Я бы не поменял, ведь он так мечтал об этом самосвале! Столько мечтал! (В этом восклицании прорываются мечты и самого автора высказывания и сожаление: уже совсем было сбылось – и потеря).

- А я не знаю, может, поменял бы, а может, нет. Ведь самосвал новый, папин подарок, хотя он же не живой, а светлячок живой, почти друг. (Вот он – внутренний диалог, спорят две точки зрения в одном человеке, спорит человек сам с собой).

И действительно, за каждым стоит своя правда, но главное, что у каждого есть право высказать свою правду и попытаться понять правду другого. Каждый остался самим собой, но понял, что есть и другие правды, понял, почему Дениска поменял такой замечательный и долгожданный папин подарок на светлячка, эту маленькую живую звездочку – это его, Денискина правда.

В этом диалоге у взрослого (библиотекаря) двойная роль: с одной стороны, он организатор диалога, именно он задает ситуацию равноправности позиций, с другой, он такой же участник диалога, как и дети, с точно такими же правами высказывать свое мнение, но не более того. А дети не только переживают прочитанное, но и учатся думать, формулировать свою точку зрения, защищать ее и, что очень важно – учатся слушать и понимать другого человека. И еще: ребенок, научившийся воспринимать литературного героя как Другого, как необходимого ему и насущного для него Собеседника, воспитан как Читатель, такой ребенок с гораздо большей вероятностью будет в дальнейшем читать художественную литературу, классическую и современную.

И местом для этих диалогов может быть только «территория свободного общения» взрослого и ребенка. Детская библиотека как место полностью свободное от насилия, идеально удовлетворяет этому требованию: дети приходят сюда добровольно, по собственному желанию, библиотекарь в своем выборе темы не скован жесткой программой или какими-либо критериями оценки «пройденного материала», общим предметом является литературное произведение.

Литература

1. **Бахтин, М.М.** Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1979.
2. **Малахова, Н.Г.** Родители как руководители детского чтения // Психолог в детской библиотеке. Вып.4. – М., 2004. – (Вып. РГДБ).
3. **Эскарпи, Д.Д.** Картинка, побуждение к чтению. Альбом, приобщение к книге // Калейдоскоп. Вып.26. – М., 2004. – (Вып. РГДБ).

Наталья Малахова,
зав. отделом психологической поддержки читателей,
Российская Государственная Детская Библиотека
Москва

BIBLIOTECARUL ȘCOLAR ȘI MOTIVAREA PENTRU LECTURĂ A ELEVILOR

Motto:
“Înflorește acolo, unde ai fost plantat”

Ultimii 10-15 ani nivelul lecturii a căzut considerabil. Lectura încetează a fi o plăcere, se citește, în deosebi, din datorie, cel mai des ceea ce se cere conform curriculumului școlar. Se solicită literatura de referință și cea științifico-cognitivă rezumativă. Chiar și literatura de aventură și cea fantastică își așteaptă cititorul cuminte la raft. Se pierde deseori dialogul între autor și cititor.

Am putea enumera pricini multe, s-ar găsi și argumente. Dureros este adevărul, că ne obișnuim cu acest fenomen. Scriitorii sunt preocupați mai mult de faptul cum să vândă cartea, decât dacă ea este citită. Profesorii nu bat alarma la nivel de țară, curriculumul școlar nu prevede ore de lecturi suplimentare pentru a discuta cele citite, a forma abilități de lectură, a stimula lectura, nu se mai ține la control tehnica citirii în clasele primare și în clasele gimnaziale elevilor le vine greu să citească 2-3 pagini. Problema rămâne dureroasă doar pentru bibliotecari, care singuri pot reuși prea puțin.

S-a anunțat anul 2008 – Anul lecturii, se realizează proiecte naționale, se discută în cadrul întrunirilor profesionale ale bibliotecarilor, dar societatea tace, pe panourile de reclamă nu se găsește loc pentru carte și lectură.

Colecțiile modeste ale bibliotecilor nu sunt o scuză. În fiecare bibliotecă este literatură de valoare care trebuie promovată, găsind calea spre cititor și motivându-l spre lectură.

A motiva elevii pentru lectură înseamnă a aduce explicații în favoarea lecturii, a susține lectura, a sensibiliza starea de necesitate a copilului pentru lectură. Lectura este nu numai o relaxare, ea este o muncă intelectuală, care oferă

elevului posibilitatea de dezvoltare intelectuală. Să explicăm activitatea intelectuală a creierului omenesc pentru a înțelege necesitatea motivării lecturii.

Creierul omenesc este alcătuit din două emisfere: emisfera dreaptă și stângă. Emisfera dreaptă este responsabilă de emoții, culoare, noutate, recunoaștere facială; este nonverbală. Datorită acestei emisfere noi ne bucurăm, râdem și plângem, deosebim culorile, recunoaștem oamenii, dar ea nu ne oferă posibilitatea de a comunica verbal. Emisfera stângă este responsabilă de deducție, logică, analiză, matematică, sintaxa limbii. Această emisferă este activă și datorită ei omul a pășit dincolo de „lumea celor care nu cuvântă”. Emisfera dreaptă a creierului primește informația și o transmite în emisfera stângă pentru a fi prelucrată. Ce se întâmplă astăzi?

Nivelul informației crește mereu. Copilul stă în fața televizorului sau calculatorului, unde imaginile se perindează continuu. Emisfera dreaptă nu reușește să transmită informația în emisfera stângă pentru a fi prelucrată, surplusul de informație este aruncat în afară. Neuropsihologii constată astăzi că abilitățile mintale superioare procesate în această zonă rămân subdezvoltate la copiii crescuți cu mult televizor și calculator. Astfel, emisfera stângă nu este solicitată, nu este pusă la treabă și are loc degradarea intelectuală. Ultimii douăzeci de ani are loc desensibilizarea creierului și a urechii. Dacă urechea în mediu recepționa și deosebea 300000 de sunete, în prezent – numai 181000. Copiii devin dependenți de imagine, fapt care este egal cu dependența de droguri. Copilul dependent de jocul pe calculator sau vizionarea frecventă a televizorului simte starea de plăcere datorită faptului că glanda hipotalamus emană în organism un hormon numit endorfină, ca și la consumarea substanțelor narcotice.

Conform datelor unui studiu internațional:

- 106 mln. de americani nu știu să citească;
- 40 % dintre francezi sunt analfabeți;
- 65 % dintre italieni declară că nu citesc niciodată o carte;
- 37 % dintre români nu citesc măcar o carte.

Creierul copilului de 3-8 ani este mai activ decât al unui adult. În această perioadă se pun bazele dezvoltării intelectuale, iată de ce în popor se mai spune “cei șapte ani de acasă”. În această perioadă lectura ar trebui să stea pe prim plan în activitatea copilului. Astăzi tot mai mult se vorbește despre faptul, că copiii nu au vise, nu au puterea de a folosi cuvântul, nu pot analiza, nu pot face concluzii, deduce idei, nu au răbdarea de a citi câteva pagini. E o realitate care trebuie nu numai recunoscută, dar care ne-ar mobiliza să motivăm lectura. Este tot mai frecvent mimetismul la copiii dependenți de calculator, în lumea întreagă se vorbește despre sindromul Harry Potter, Păpușa Barbi, filmele cu supermani, pochimoni. Să ne opunem categoric acestor fenomene nu este o ieșire din situație, dar trebuie să le oferim alternative. Bibliotecarul trebuie să găsească modalități de motivare a lecturii răspunzând la câteva întrebări:

Unde? – În bibliotecă, în școală, în clasă, acasă, în excursie.

Când ? – Permanent.

Cum ? – Prin exemplul personal, cu dăruire totală pentru carte, copii și profesie, utilizând tehnici specifice activității bibliotecii.

Pe cine ? – Pe profesori, elevi, părinți, pe sine.

Motivarea pentru lectură este de câteva tipuri:

Cognitivă – orientată asupra acoperirii nevoii de curiozitate și extinderea ei.

Afectivă – provocată de trăiri sufletești puternice în timpul lecturii.

Intrinsecă – direcționată din interior, dorința de a avansa, de a da sens vieții, citirea cărții pentru că așa vrea el, cititorul.

Extrinsecă – direcționată din exterior, prin ridicarea prestigiului celui care citește, ascultarea atentă când povestește, acordarea ajutorului la înțelegerea textului, amenajarea panoului “Cel mai bun cititor”, cointerесarea prin participare la concursuri.

Putem exemplifica prin acțiunile a doi părinți care doresc să-și motiveze propriul copil să citească mai mult într-un anumit domeniu (și să-și dezvolte astfel nevoia de realizare). Ei încearcă să facă acest lucru, fiecare într-un mod diferit. Astfel, unul îi va spune: “Uite ce idee interesantă - nu ai vrea să știi mai multe despre fenomenul acesta?”, iar celălalt îi zice: “Îmi place de tine pentru că ai reținut această idee interesantă și pentru că vrei să știi mai multe”.

Să extindem “observația” asupra celor doi părinți. Dorind să-și motiveze copilul să citească în continuare, unul dintre ei îi va spune că îl va stimula cu câte o bomboană pentru fiecare pagină citită, iar celălalt va încerca să-i arate “frumusețea” cărții respective și să-i dezvolte plăcerea de a citi astfel de cărți. Ambele acțiuni motivează copilul să citească. În exemplul întâi, primul părinte a folosit o motivare cognitivă, iar al doilea – o motivare afectivă. În exemplul al doilea, primul părinte a folosit o motivare extrinsecă, iar celălalt o motivare intrinsecă.

Acum să analizăm componentele ce îi vor motiva pe elevi spre lectură:

- necesitățile;
- atitudinile;
- curiozitatea.

Copilul vrea să citească aceleași cărți pe care le citesc prietenii lui, cărțile recomandate de curriculumul școlar. Vom putea motiva elevii spre lectură doar cunoscând atitudinile lui față de anumite fapte. Prin exemple literare vom educa bunătatea, toleranța, prietenia, atitudinea grijulie față de animale, plante, bătrâni, copii mici etc. Copiii au nevoie de a demonstra, a simți autoeficiența. În acest caz îi vom ajuta să-și formeze o gândire pozitivă despre sine, să aibă încredere în sine, în propriile forțe, să-și realizeze propriile performanțe.

Curiozitatea este specifică tuturor reprezentanților lumii vii, iar copiii au acest sentiment destul de dezvoltat. Anume pe acest fapt va pune accent bibliotecarul. Discursurile lungi despre importanța lecturii trebuie înlocuite cu momente curioase, care le va capta atenția și-i va motiva să citească.

Forme și tehnici de motivare a lecturii:

- Lectura în glas a textului cu un înalt nivel cognitiv și afectiv;
- Asistență la înțelegerea textului;
- Concursuri, victorine literare;
- Susținerea fișei de cititor;
- Cluburi pe interese;
- Ziua bibliofililor, prezentări de cărți rare aflate în biblioteci personale;
- Expoziții de jurnale de lectură, de desene inspirate din lecturi;
- Cercul “Prietenii cărții”;
- Ore de bibliologie despre carte, bibliotecă, biblioteci personale ale oamenilor de vază;
- Masa rotundă “Arta de a fi cititor”;
- Amenajarea panoului “Cei mai buni cititori”;
- Premiera celor mai buni cititori în cadrul careurilor festive ș.a.

De asemenea, îndemnul “trebuie să citești”, repetat frecvent și imperativ (cu elemente de stimulare și exemplu propriu) va fi cu timpul asimilat de copil, va fi transformat într-un stimul interior, așa încât la un moment va deveni o necesitate, iar copilul va acționa spontan, adică fără a fi îndemnat din exterior.

Poate fi aplicat Testul de evaluare a timpului oferit lecturii “Portocala”, care ne permite să cunoaștem corelația lecturii cu reușita școlară, ponderea pe care o are lectura în viața copilului.

Copiii vor desena un cerc pe care-l vor considera o jumătate de portocală. Aceasta va fi împărțită în 24 de felii însemnând o oră a zilei, ca un ceasornic cu 24 de ore. Pe fiecare felie vor scrie ce fac la ora respectivă. În total se vor desena trei portocale:

Portocala I – portocala reală

Portocala II – portocala dorită

Portocala III – portocala ideală propusă de bibliotecar.

Copiii pot colora feliile cu creioane colorate, fiecare activitate având culoarea sa. Vom constata astfel preocupările și interesele copiilor, pasiunile, dar și aversiunile lor. Culoarea neagră va indica respingerea, negativismul, teama. Vom putea constata, într-un mod simplu și eficient, cât de echilibrat sau dezorganizat este programul de viață al unui copil.

Rezultatele testului vor fi aduse la cunoștință părinților cu recomandările de rigoare. De ele se va ține cont și la planificarea acțiunilor desfășurate în bibliotecă.

Sarcinile bibliotecarului în motivarea spre lectură a elevilor:

- Copiii trebuie învățați să citească și să comunice tot așa cum sunt învățați să mănânce și să se spele. În această direcție vom ghida părinții și cititorii.
- De citit copiilor în glas, de motivat copiii spre relatarea emoțiilor trăite în urma lecturii.
- Dezvoltarea imaginației și creativității în baza lecturii textelor.
- Orientarea părinților spre procurarea cărților pentru copii.
- Selectarea pentru lectura colectivă a textelor de un înalt grad de emotivitate.

- Organizarea activităților de promovare a cărții, de stimulare a lecturii și motivare spre lectură.
- Motivarea copiilor spre amplificarea locului lecturii în spațiul timpului lor liber, argumentarea corelației succesului școlar cu modul de petrecere a timpului liber.
- Cunoașterea de către bibliotecar a nevoilor de orice gen ale copiilor și contribuirea la satisfacerea lor.
- Solicitudinea bibliotecarului (nu respingeți copiii, nu le spuneți că nu vreți să-i vedeți, că v-ați săturat de ei; ajutați-i la moment, la nevoie, lăsați-i să simtă că vă pasă de ei, că vă face plăcere să-i ajutați); dragostea față de copii, față de utilizatori generează bunăvoință, toleranță, încredere, atitudine pozitivă, înțelegere, putere de convingere, autoritate.
- Conștientizarea vocației de bibliotecar și tendința spre formare și perfecționare continuă.

Lectura este cea mai eficientă activitate în dezvoltarea intelectuală a copilului. Motivarea lui pentru lectură este menirea bibliotecarului, pedagogului și părinților. Numai activitatea în comun, dorința de a lăsa urme în viața copilului poate aduce rezultate în favoarea lecturii.

Bibliografie

Chiriac, Agnesa. Dezvoltarea motivației la lecții // Convorbiri didactice. – 2004. – Nr. 2. – P.10.

Cojocaru, Vasile. Motivarea performanțelor umane // Cojocaru, Vasile. Management educațional. – Ch., 2002. – P. 32-36.

Păcuraru, Mihai. Nevoia de lectură în perspectiva educației // Tribuna învățământului. – 2007. – 27 mart.

Pânișoara, Georgeta; Pânișoara, Ion-Ovidiu. Motivarea eficientă: ghid practic. – Iași: Polirom, 2005.

Liuba Arion,
specialist principal, metodist,
Direcția Generală Educație, Tineret și Sport
Chișinău

DESCOPERIREA LUMII ȘI CUNOAȘTEREA DE SINE PRIN CARTE ȘI LECTURĂ

Lumea în care trăim se schimbă vertiginos și deseori nu în cea mai bună direcție. Începutul secolului XXI se caracterizează prin aprofundarea crizei morale în societate. Au prins rădăcini adânci violența, criminalitatea și corupția, degradarea personalității. Degenerarea moral-spirituală, cu întregul ei spectru de aspecte negative, a afectat în cel mai serios mod procesul dezvoltării spirituale a

tinerei generații. Aceasta se datorează mai multor factori, inclusiv răspândirii mijloacelor electronice de informare care au provocat o totală și aproape imediată transformare a culturii, valorilor și atitudinilor. Dezvoltarea lor nestăvilită și, ca rezultat, tehnocratizarea excesivă a societății, conține în sine marele pericol de scădere a nivelului ei spiritual.

În acest context, deosebit de relevant este și fenomenul descreșterii interesului pentru lectură. O bună parte din tineri sunt totalmente dezorientați, fiind atrași de valori trecătoare, de moment, valori primite ca ceva firesc, valori la care nu și-au adus contribuția prin efortul cunoașterii, inclusiv obținute și valorificate prin intermediul lecturilor sistematice.

Soluționarea acestor probleme cere reorientarea și realizarea educației pentru și prin valori, care presupune interdisciplinaritatea valorilor spirituale: etice, estetice, culturale. Biblioteca, una din cele mai stabile structuri sociale și culturale, trebuie să ocupe o poziție fermă în susținerea moralității și atingerii unității spirituale în societate.

În concordanță cu cele expuse mai sus, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” își realizează obiectivul de creare a mediului stimulator de dezvoltare a culturii lecturii la copii prin programele și proiectele sale culturale, aria cărora se extinde atât în republică, cât și peste hotarele ei.

La realizarea acestor programe contribuie și ciclul de activități culturale cu genericul „*Ascensiune spre individualitate prin carte și lectură*” desfășurate în serviciul „Activitate cu copiii de 11-16 ani”.

Scop:

Cultivarea celor mai bune calități sufletești la copii prin intermediul lecturii și literaturii de valoare.

Obiective:

- promovarea lecturii ca factor al dezvoltării intelectuale și moral-spirituale a copiilor prin forme și metode de lucru atractive;
- stimularea interesului pentru lectură și valorile autentice;
- educarea încrederii în utilitatea lecturii, perceperea rolului benefic al lecturii în formarea personalității în devenire;
- formarea unei imunități stabile față de non-valori în procesul însușirii culturii lecturii.

Forme principale de activitate:

- cenaclu moral-spiritual;
- masă rotundă;
- dezbateri;
- ring intelectual;
- concurs de inteligență și creativitate;
- lecturi de vacanță.

În continuare mă voi referi mai detaliat la unele activități desfășurate în cadrul acestui ciclu, prin care urmărim să formăm copiilor interesul stabil pentru lectură – calea cea mai sigură spre cunoaștere și autocunoaștere. De asemenea, dorim să susținem și să încurajăm comunicarea și creativitatea, pentru a-i orienta pe copii și

adolescenți să gândească critic și să ia decizii în așa probleme controversate cum sunt criteriile de apreciere a culturii personalității, a valorilor și non-valorilor etc.

Cenaclul moral-spiritual „Arta de a Deveni Om” activează din anul 2001 și este organizat în colaborare cu Centrul municipal științifico-metodic și de educație moral-spirituală „Arta de a Deveni Om”. Crearea acestui cenaclu a fost o pornire dictată de propriile noastre convingeri și orientări spirituale și de dorința de a le ajuta tinerilor să se formeze, să se cultive prin intermediul valorilor culturale și general-umane autentice.

Lumea din afara noastră se schimbă mai repede decât e în stare să se schimbe fiecare dintre noi. Omul devine mai informat, dar nu și mai înțelept. După cum remarca un om de spirit, numărul locuitorilor Pământului e într-o continuă creștere, iar volumul de înțelepciune, cu mare regret, rămâne același. Rămâne să completăm și noi cât de puțin acest decalaj prin educarea noii generații, prin promovarea înțelepciunii și bunăvoinței acumulate și expuse de cele mai strălucite minți umane. Aceasta și este una din sarcinile de bază ale cenaclului.

Cenaclul „Arta de a Deveni Om” a fost conceput ca o formă de lucru cu un profil bine conturat, obiectivele căruia vizează:

- apropierea de izvoarele moral-spirituale ale omenirii;
- dezvoltarea personalității conștiente de importanța, pentru sine și pentru societate, a cunoașterii și aprecierii valorilor moral-spirituale;
- identificarea drepturilor și responsabilităților individuale în societate;
- dezvoltarea la copii și adolescenți a inteligenței, afectivității și voinței, pentru formarea unei personalități spiritualmente libere;
- formarea conștiinței și demnității de cetățean în baza înaltelor criterii moral-spirituale.

Alegerea temelor puse în discuție la ședințele cenaclului s-a făcut în baza colecțiilor „Comorile sufletești sau Cele 12 însușiri moral-spirituale supreme” și „Orientări și îndemnuri spirituale pentru Om”.

Grație măiestriei și vocației moderatorului, domnului Nicolae Bujor, magistru în filozofie, cercetător științific în pedagogie și teologie, director al Centrului municipal științifico-metodic și de educație moral-spirituală, reușim să intercalăm cunoștințele acumulate cu exemple multiple din viața cenacliștilor.

Participarea la ședințele cenaclului înseamnă, pentru unii – primii pași pe calea lungă și anevoioasă a formării lor spirituale, pentru alții, mai perseverenți – șansa creării unui solid fundament de cultură spirituală.

Destul de rodnice au fost întrunirile copiilor în cadrul **meselor rotunde** *Cartea: mister și lumină și Cunoaștere și autocunoaștere prin literatură*, care au avut loc în cadrul Săptămânii cărții și a lecturii pentru copii și Săptămânii cunoștințelor. Scopul acestor discuții a fost, într-un caz, prezentarea cărții ca model de înaltă cultură spirituală, în al doilea caz, demonstrarea faptului că literatura produce întotdeauna cunoaștere și autocunoaștere. Ca motto al acestor activități ar putea servi cuvintele marelui Borges: „Cartea este o lume, scriitorul care o făurește este privit de o lume întreagă, iar cititorul se lasă atras de lumea imaginată de el”.

Prin organizarea meselor rotunde s-a urmărit:

- crearea unei imagini atractive a colecțiilor bibliotecii;

- dezvoltarea interesului de cunoaștere prin literatură;
- prezentarea, prin intermediul unei ample expoziții de carte, a valorilor științifice și estetice care credem că pot servi ca model pentru tinerii însetați de adevăr și cunoaștere.

S-a susținut ideea că lectura continuă trebuie să fie una din valorile primordiale și autentice ale tinerilor. S-a menționat că astăzi omul nu se simte în deplină siguranță, deși știința face minuni. El se întoarce iar și iar la cartea fundamentală de care este atras irevocabil. O soluție, pe care au remarcat-o participanții la discuții, ar fi promovarea literaturii de înaltă valoare, lectura căreia le-ar oferi posibilitatea evadării din cotidian și, în același timp, le-ar ajuta să cunoască, să descopere noi modele de viață și de cultură după care și-ar organiza propria lor existență.

Pentru crearea unui mediu favorabil comunicării între beneficiarii bibliotecii și încurajarea dialogului dintre ei am inițiat, în colaborare cu Serviciul Mediatecă, o serie de activități culturale, devenite mai apoi foarte populare printre adolescenți – **Ringurile intelectuale și Dezbaterile.**

Ringurile intelectuale presupun confruntări între echipe cu monitorizarea și aprecierea acestora de către o echipă de arbitri formată din specialiști.

Dezbaterile se desfășoară în maniera dialogului constructiv, folosind abordarea de tip pro și contra. Confruntările sunt precedate de consultarea a zeci de izvoare pentru a se documenta și susține la nivel discuțiile.

Au fost antrenați adolescenți de la liceele „Vasile Alecsandri”, „Mircea Eliade”, „Spiru Haret”, „Minerva”, Colegiul Național de Comerț, Școala nr. 5 „Al. Donici”, Școala nr. 64, cu participarea profesorilor de limbă și literatură română de la instituțiile liceale și superioare de învățământ, cercetători științifici și specialiști de la centre specializate în domeniul activității editoriale, mijloacelor mass-media și tehnologiilor informaționale.

Dezbaterile cu tema *Cartea – prezent și viitor* au avut drept scop cunoașterea punctului de vedere al participanților cu privire la prezentul și viitorul cărții. Participanții la dezbateri au abordat o serie de aspecte referitoare la carte (Cartea – custodie a minții omenesti; Cartea – formă și conținut; Cartea electronică, Biblioteca virtuală ș.a.), ca mai apoi să menționeze că, deși cartea în prezent este cea mai accesibilă și mai apropiată sursă de informare, viitorul ei se percepe mai sceptic și mai rezervat, motivul fiind răspândirea vertiginoasă a tehnologiilor informaționale.

În cadrul dezbaterilor *Natura informației la început de mileniu* s-a menționat, că alături de materiile prime și de energie, informația este una din resursele fundamentale ale societății. Se crede, pe bună dreptate, că evoluția umană va fi marcată de locul informației în filozofia și acțiunea societății.

Despre felul cum influențează ea asupra personalității în creștere am și dorit să aflăm în timpul acestor dezbateri. Participanților li s-au propus câteva subiecte:

- Dreptul la informare ca aspect cantitativ și calitativ;
- Presupune oare dreptul accesului nelimitat la informație și anumite restricții?
- Care informații, după părerea lor, pot fi dăunătoare?

- Cine este în drept să-i protejeze pe utilizatori de informația neveridică și nocivă?

O soluție, susținută de majoritatea participanților la aceste dezbateri, ar fi ridicarea nivelului culturii generale a personalității, baza căreia trebuie pusă încă din copilăria cea mai fragedă. Dacă de mic copilul este orientat spre valorile moral-spirituale autentice, este încurajat să frecventeze biblioteca, alte instituții de cultură, și îndemnat să lectureze sistematic, el își va forma un gust literar și o gândire critică, care-l va ajuta să se protejeze singur de presiunea informației cu caracter nociv, să facă alegerea corectă. Bibliotecile, alături de alte structuri documentare, trebuie să dirijeze fluxul enorm de informații, astfel încât să reducă posibilele riscuri cărora pot fi supuși utilizatorii.

Ringul intelectual este o nouă modalitate de abordare a temelor de actualitate practicate în BNC „Ion Creangă”. Prima activitate de acest gen pe care am organizat-o a avut ca temă *Cartea și Internet-ul în secolul XXI: parteneri sau rivali?* De astă dată în vizorul copiilor a fost problema impactului tehnologiilor informaționale moderne asupra adolescenților și tinerilor.

Discuțiile s-au început cu pledoarii frumoase în susținerea cărții și Internet-ului, concurenții argumentându-și poziția cu opinii ale unor autorități din lumea științei și literaturii, cu statistici de ultimă oră. Desfășurat în trei runde, ringul intelectual le-a permis elevilor să se afirme plener, să demonstreze o bună cunoaștere a strategiilor de apărare a cauzei pentru care au pledat. Argumentele pro și contra ale ambelor echipe, intrate în competiție, s-au soldat adesea cu schimburi dure de replici, ca mai apoi să se potolească, știind că, peste puțin timp, toți participanții ringului se vor folosi de avantajele ambelor surse de informație.

Temerile noastre, după cum ne și așteptam, s-au adeverit: publicul neutru a votat în detrimentul cărții, fapt ce denotă o mare influență a Internet-ului în rândul copiilor. Deoarece ambele echipe au fost la fel de bune, arbitrii au acordat egalitate de puncte, menționând în concluzie că importantă este valoarea informației, indiferent pe ce suport este stocată.

Ringul intelectual *Libertatea și mass-media* a abordat o temă arhiactuală referitoare la libertatea persoanei și mass-media. Echipelor, intrate în concurs, li s-au propus patru runde:

- Autoritățile și mass-media;
- VIP-persona și mass-media;
- Omul și mass-media;
- Ping-pong verbal cu întrebări între echipe și spectatori.

S-a subliniat rolul important al mass-media în modelarea personalității, cât și impactul mijloacelor de informare în masă asupra educației tinerei generații.

Discuțiile aprinse au vizat multiple întrebări la care se așteptau răspunsuri competente, de exemplu:

- Există la noi libertatea presei și libertatea de exprimare?
- Trebuie statul sau o altă putere să controleze mass-media?
- Cum ar trebui să fie o presă liberă?
- Se poate oare evita astăzi orice formă de dictatură la adresa libertății persoanei?

- Putem afirma că mass-media abuzează de situația persoanelor VIP, de dreptul acestora la viața privată?
- Unde este hotarul între secretul de stat și dreptul la informație?

Echipele au demonstrat o înaltă pregătire intelectuală și responsabilitate civică, fapt remarcat și de reprezentantul Centrului Independent de Jurnalism, membru al juriului. Concluzia generală, rezultată din aceste dezbateri, constă în faptul că adevărata libertate este determinată nu atât de promovarea drepturilor, cât de promovarea responsabilităților legate de aceste drepturi, cu referire în egală măsură la libertatea persoanei și la libertatea mass-media.

Printre cele mai eficiente activități bazate pe lectura operei clasicului literaturii române Ion Creangă se înscrie și **Concursul de creativitate și inteligență „Miss Smărăndița”**. Desfășurat deja în câteva ediții, concursul este un adevărat spectacol de promovare a frumoaselor calități sufletești, a dragostei de neam și vatră, păstrate și transmise nouă prin nemuritoarele „amintiri” crengiene. Concursul este preluat în unele licee din oraș și din republică.

Acțiunile culturale enumerate mai sus au fost pe larg oglindite în presă și în publicațiile de specialitate (ziarele „Făclia”, „Florile dalbe”, „Capitala”, almanahul „La Creangă”, buletinul „Cartea. Biblioteca. Cititorul”).

Prin cele expuse aici am încercat să demonstrez cât mai convingător posibilitățile pe care le oferă cartea și lectura pentru dezvoltarea potențialului intelectual al tinerilor. O particularitate distinctă a ciclului „*Ascensiune spre individualitate prin carte și lectură*” constă în faptul că este orientat, înainte de toate, spre lumea spirituală a copilului. Esența lui nu se reduce numai la cultura lecturii. Scopul urmărit de noi e cu mult mai profund: formarea prin lecturi de valoare a omului cu suflet curat, sănătos. Ca confirmare a importanței cărții și lecturii în viața copilului ne servește și mesajul Zilei internaționale a cărții și lecturii pentru copii din acest an: „Cărțile luminează, cunoașterea încântă”.

Zinaida Ursu,
șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

CULTURĂ PRIN LECTURĂ : **PROGRAMUL „COPIII CHIȘINĂULUI CITESC O CARTE”**

Ca sistem deschis de valori, cultura reprezintă cadrul, contextul și conținutul educației. Unul dintre rosturile educației este formarea omului cultivat - un obiectiv major al bibliotecii, deziderat și imperativ al ei. A fi cultivat înseamnă a fi receptiv pentru a asimila valorile culturii, a aprecia, a dobândi libertatea spiritului, libertatea construirii propriului interior spiritual. Lectura nu se concepe în afara culturii, se realizează în spiritul culturii, prin transmiterea/receptarea valorilor și pentru cultură, prin formarea atitudinilor și convingerilor de respectare a valorilor

culturii, a creatorilor lor. Prin lectură se creează deschiderea spre lumea valorilor culturii.

Studierea intereselor, motivației, opțiunilor de lectură ale utilizatorilor rămâne în continuare componenta vitală a activității Bibliotecii Municipale ”Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

Procesul de experimentare și implementare a programului „Chișinăul citește o carte” în BM a făcut ca acea lectură tradițională să se schimbe într-o lectură ce oferă cititorului posibilitatea să fie „descoperit” cu întreaga sa diversitate de aptitudini și să „descopere” adevărurile și lucrurile noi, să învețe „din viață și pentru viață”, să citească „din plăcere și cu plăcere”.

Scopul programului:

Atragerea noilor utilizatori, susținerea și consolidarea lecturii rezidenților chișinăuieni.

Obiectivele:

- Conceperea și aplicarea unor programe noi, care să determine, în primul rând, modificarea atitudinii utilizatorului față de lectură;
- Dezvoltarea capacității de analiză, descoperire, observare, clasificare a unei informații;
- Stimularea motivației pentru lectură și participare la acțiunile culturale;
- Cultivarea gustului estetic pentru lectură;
- Dezvoltarea deprinderilor de comunicare și dialog;
- Realizarea conexiunilor (biblioteca – partener de educație, informare și învățare).

Sloganul programului:

Lecturi bune@biblioteca ta.

Grupul - țintă:

- 7 – 10 ani pentru programul „Copiii Chișinăului citesc o carte”;
- 17- 65 ani pentru programul „ Chișinăul citește o carte”.

Perioada de desfășurare:

Ianuarie – octombrie.

Criteriile de selectare a publicațiilor:

- cărți premiate la Salonul Internațional de Carte pentru Copii, cărți premiate de Uniunea Scriitorilor din RM;
- solicitările utilizatorilor.

Promovarea programului:

- Elaborarea setului de materiale promoționale: afișe, semne de carte, pliante, panou informativ;
- Alcătuirea unui press-release;
- Mediatizarea informației;
- Promovare web;
- Promovarea în comunitate: blocuri locative, magazine, școli, stații de troleibuze, localuri de agrement etc.

În continuare vom împărtăși experiența de integrare a programului și etapele de implementare a acestuia.

2004 – lansarea programului de promovare a lecturii „Chișinăul citește o carte” (*Mi-i dor să vă spun* de Iurie Colesnic, ediția a II-a). Însotită și de un semn de carte promoțional, aceasta a fost recomandată cititorilor într-o campanie de lectură pentru o perioadă de două luni. Dezbaterile ce au avut loc ulterior la Sediul Central al BM, polemicile, discuțiile au fost benefice ambelor părți – scriitorului și cititorului. *În concluzie:* acțiuni de acest gen au fost solicitate din partea a mai multor scriitori, precum și de către utilizatori.

2005 – extinderea programului prin componente noi: *Mi-i dor să vă spun* de Iurie Colesnic, ediția a III-a și *Cubul de zahăr* de Nicolae Popa.

2006 – programul a căpătat un obiectiv nou: dezvoltarea gustului de lectură a copiilor de 7–10 ani. Acestui grup-țintă i s-a propus pentru lectură cartea *Copilul cu aripi de carte* de Vasile Romanciuc. De asemenea, în program a fost inclusă cartea lui Haralambie Moraru *Viața mai târziu*.

2007 – o componentă nouă a constituit-o incluziunea în program a copiilor de vârstă preșcolară și preadolescentă care au citit cărțile *Numărătoarea spiridușilor* de Silvia Ursache și *Pițigoii Zbanț* de Ion Iachim. Celor mai mari li s-a recomandat cartea lui Ghenadie Postolache *Coffee house*.

Programele de lectură își demonstrează utilitatea și interesul pentru public. Rezultatele acestor acțiuni au demonstrat că și copiii sunt extrem de deschiși pentru astfel de manifestări. Prin urmare, Biblioteca Municipală a lansat pentru ei acțiunea „Copiii Chișinăului citesc o carte”, fiind selectate volume premiate la Salonul Internațional de Carte pentru Copii (calitatea operei valorează enorm în dezvoltarea gustului pentru lectură, în special în cazul micilor cititori).

Astfel, anul 2006 a fost consacrat cărții *Copilul cu aripi de carte* de Vasile Romanciuc. Acest titlu sugestiv i-a dinamizat pe copii, le-a dat „aripi pentru lectură”, adunându-i la întâlnirea de totalizare cu autorul desfășurată la Sediul Central al Bibliotecii.

În promovarea programului s-au încadrat activ filialele Bibliotecii Municipale, care au elaborat o serie de materiale promoționale: semne de carte, pliante, anunțuri, afișe, informații pe pagina web. Cartea a fost promovată pentru lecturare prin diverse forme de activitate: discuții individuale și în grup, zile de informare, expoziții de carte.

Au fost organizate ore de lectură, concursuri literare, ora poveștilor, discuții, lecții interactive, concursuri de desene și alte activități desfășurate atât în incinta bibliotecilor, cât și în afara lor (activități extramuros).

Aria activităților culturale a cuprins întreg municipiul. Filiala „Alba Iulia” din cartierul Buiucani a organizat activități de promovare în cadrul Taberei de vară și la Ora poveștilor cu școlile auxiliare nr. 5 și nr.7, Internatul nr.10, Liceul pentru slabvăzători, Liceul „Liviu Deleanu”, Școala primară nr. 16. Promovarea operei lui Vasile Romanciuc a avut loc în cadrul mai multor recitaluri poetice, cu înscenarea unor fragmente și prezentarea expozițiilor tematice.

Filiala „Belinski”, în colaborare cu Casa de copii „Prea fericitul Iosif”, a organizat un concurs de poezie: cele mai bune versuri compuse de micii cititori, inspirate de cartea autorului.

Biblioteca „Transilvania” din cartierul Ciocana a organizat ore de lectură în deplasare la Școala-primară nr.83, în cadrul cărora s-au citit în colectiv fragmentele îndrăgite, poeziile ce le-au fost pe plac. La aceste întruniri au participat și copiii de la liceele „Petru Zadnipru” și „Mihail Berezovschi”.

Biblioteca „Ștefan cel Mare” din cartierul Botanica a promovat cartea la ședințele Clubului „Prietenii cărții”, la care au participat copii de la Școala-grădiniță nr.152, Centrele Comunitare pentru copii și tineret din cartier. Pe marginea cărții s-au desfășurat discuții individuale, victorine literare, recitaluri de poezie, concursuri de desene dedicate creației autorului. Colaboratorii Filialei au mizat pe dezvoltarea aptitudinilor creative ale copiilor: pornind de la cartea respectivă copiii au fost antrenați în arta desenului, arta teatrală, arta poeziei.

Filiala „Traian” a colaborat intens cu Centrul Comunitar pentru copii și tineret din cartierul Botanica, Asociația „Motivație”. La lecțiile interactive au fost prezenți copii invalizi în cărucioare, care au dat dovadă de multă deschidere pentru lectură. A fost promovată cartea și în rândurile elevilor de la Liceul Teoretic „Traian”, cărora le-au fost repartizate semne de carte și pliante.

Filiala „Ovidius” a organizat discuții, ore de lectură, expoziții de carte. Un memorabil concurs de desene pe marginea cărții promovate a organizat Filiala „I. Mangher”. Cele mai reușite lucrări au fost dăruite autorului, ceea ce l-a impresionat mult.

În total au fost organizate 59 activități cu participarea a 1332 copii. Acțiunile s-au finalizat cu o conferință de totalizare la sediul central al BM, cu participarea celor mai isteți și creativi cititori de la toate filialele, dornici să-și verifice impresiile acumulate într-un dialog cu autorul cărții.

Procesul de colaborare a bibliotecilor cu instituțiile preșcolare, școlare, centrele comunitare, școlile-internat au avut un impact real: *încurajarea lecturii prin inițiative și activități inovative, dezvoltarea gustului și deprinderilor de lectură, dezvoltarea spiritului creativității și ingeniozității.*

Anul 2007 s-a remarcat prin extinderea programului pentru copiii de vârstă preșcolară, ceea ce a însemnat un pas important în dezvoltarea capacității de exprimare, a memoriei și creativității. A continuat aplicarea în practică a conceptelor specifice programului pentru preșcolari: participarea părinților, conlucrarea cu educatorii, comunicarea cu copiii. Programul „Preșcolarii Chișinăului citesc o carte” a descoperit pentru ei volumul *Numărătoarea spiridușilor* de Silvia Ursache (versuri) și Marina Andruhin (ilustrații). În toate filialele de sector cartea a fost citită, învățată, recitată pe de rost, înscenată și teatralizată în cadrul acțiunilor „Lecturile verii”, „Ora poveștilor”, cinaclurilor pentru micuți. Au fost organizate ore de lectură, discuții, prezentări de carte, concursuri (în total 92 de activități cu participarea a 2220 preșcolari). Pe parcursul lecturii, copiii au fost încurajați să deseneze și să învețe versuri.

Biblioteca Publică „Ștefan cel Mare” a organizat Conferința municipală „Preșcolarii Chișinăului citesc o carte” unde s-a discutat, desenat și înscenat cartea *Numărătoarea spiridușilor* de Silvia Ursache. Autoarea a povestit copiilor despre apariția cărții, despre felul cum a fost scris fiecare vers. După care *decelușii* de la Școala-grădiniță nr.152 au pășit în lumea poveștilor, transpunându-se în chipurile

spiridușilor. Prezentarea teatralizată a conținutului cărții a creat o atmosferă de basm. Cu o surpriză pentru scriitoare au venit și cei de la Casa de copii “Așchiuța”, care i-au dăruit un cântec. Lucrările în desen ale copiilor i-au oferit scriitoarei bucurie și satisfacție în ceea ce face pentru ei. Clepsidra întrebărilor de genul: cât cântărește un spiriduș, dacă le este prietenă Degețica, la ce vârstă merg la grădiniță spiridușii etc. nu avea sfârșit. Uimită de ingeniozitatea întrebărilor, autoarea s-a străduit să le dea un răspuns laconic, pe înțelesul picilor. Jocul literar *Pașii spiridușilor în lumea cifrelor* le-a creat copiilor buna dispoziție și libertatea totală de gândire și exprimare. Toți copiii au primit în dar câte o carte cu autograf, iar cei mai talentați și câte o diplomă de mențiune.

În concluzie putem afirma următoarele:

- copiii citesc independent și prin cooperare;
- copiii au posibilitatea să aleagă modalitatea proprie de a demonstra înțelegerea conținutului, precum și abilitățile formate;
- copiii își construiesc propriile cunoștințe și învață unul de la altul;
- se amplifică parteneriatul cu familia și deschiderea spre comunitate;
- părinții pot observa talentul copilului său, fiind atenți la direcțiile pe care copilul le poate urma.

Cartea selectată pentru preadolescenții Chișinăului – *Amintirile pițigoiului Zbanț* de Ion Iachim a fost apreciată drept una dintre cele mai bune la Salonul Internațional de Carte pentru Copii, ediția a XI-a (18-21 aprilie 2007, Chișinău). Autorul a fost menționat cu Diploma Ministerului Educației și Tineretului din Republica Moldova. Cartea beneficiază de un inspirat preambul, semnat de talentatul condeier Victor Prohin.

Conceput ca o campanie de lectură, programul s-a derulat în special la filialele care lucrează cu copiii. Aici au fost utilizate cele mai inovatoare forme de acțiuni pentru promovare. În cadrul programului au fost organizate 98 activități, la care au participat 2515 preadolescenți.

Activitățile s-au încheiat cu conferința de bilanț desfășurată la Biblioteca „Ștefan cel Mare”. Conferința a adunat mai mulți cititori curioși de a afla ceva nou și de a-și împărtăși impresiile și sugestiile în direct cu autorul cărții. Moderatorii conferinței au fost Cristina Nicolai, eleva Liceului „Elena Alistar” și Dumitrița Brăiescu, eleva Gimnaziului „Prosucces” (în rolul pițigoiului Zbanț). Iscusitul „Pițigoi Zbanț” a știut să provoace copiii la discuție cu autorul, îndemnându-i să-și expună impresiile despre carte, să adreseze întrebări ingenioase. Copiii au fost curioși să afle de ce autorul a scris despre păsări și anume despre pițigoi, de ce în copacul de cireș s-au găsit frunze de gutui, care personaj îl caracterizează pe autor. Șirul întrebărilor nu avea sfârșit. Deoarece cartea a trezit un viu interes în rândurile preadolescenților, autorul le-a promis că povestirile generalului Zbanț vor continua cu apariția unui nou volum.

Ion Iachim a rămas plăcut impresionat de surprizele pe care i le-au pregătit copiii. Elevii clasei a II-a de la Școala-grădiniță nr.152, îndrumați de profesoara Adelina Ghețiu, au înscenat un fragment din povestirea *Lecțiile*, au interpretat și un cântec pe versurile autorului. Andrei Tatarciuc, elev al clasei a IV-a de la aceeași

școală, a compus o poezie pe motivul cărții. Câțiva copii au redat prin desen ceea ce i-a impresionat cel mai mult.

Spre deosebire de maturi, copiii trăiesc cu adevărat viața eroilor îndrăgiți (în cazul de față – a lui Zbanț) și se transpun în chipul personajelor îndrăgite cu ușurința și imaginația specifice vârstei respective. Buna dispoziție a dominat în inimile copiilor pe întreg parcursul activității. Toți copiii au primit în dar câte o carte cu autograful scriitorului, iar cei mai activi au fost menționați cu diplome.

În concluzie vom menționa că realizarea programului are un efect semnificativ în dezvoltarea performanțelor cantitative și calitative. Programul înseamnă mediu de comunicare deschis, interactiv în toate filialele BM „B.P.Hasdeu”, încredere și colaborare cu părinții, educatorii, profesorii, bibliotecarii școlari. „Trezirea” spiritului copilului către lumea exterioară, solicitarea sistematică în activități bine dozate și pronunțat motivate reprezintă cheia dublului succes: pentru copii – performanțe progresive, iar pentru bibliotecari – satisfacția și bucuria „lucrului făcut bine”. Din această perspectivă, cuvintele lui Simion Mehedinți ne îndeamnă să ne aplecăm, încă o dată, cu responsabilitate, asupra a ceea ce înseamnă copiii și educația lor: „Copiii bine educați sporesc ființa neamului, după cum mugurii din fiecare primăvară, strângându-se în vârful ramurilor, sporesc coroana copacului în toate direcțiile”.

Angela Timuș,
Biblioteca Publică „Ștefan cel Mare”
Chișinău

**БИБЛИОТЕКАРЬ ГЛАЗАМИ ЧИТАТЕЛЯ,
ЧИТАТЕЛЬ ГЛАЗАМИ БИБЛИОТЕКАРЯ:
по материалам исследования**

Я всегда представлял себе рай похожим
на библиотеку.

Хорхе Луис Борхес

Место, где лечат душу.

*Надпись над входом
в библиотеку в Фивах*

В современном образовательном процессе школьная библиотека играет очень важную роль, связанную в первую очередь с возрастанием доли самостоятельной работы учащихся. Успешное удовлетворение запросов школьников и педагогов способствует реализации главной цели – получению качественного образования и развитию гармоничной личности. Отсюда главная задача библиотекаря – сделать ее привлекательной для читателя. И если не в наших силах оборудовать библиотеку современной

техникой и пополнить фонд новыми книгами, нам остается одно: сделать наше общение с читателем позитивным, притягательным и радостным.

Поэтому мы решили узнать мнение читателей об общении в библиотеке с помощью анкет, которые подготовила методист Городского Управления Образования, Молодежи и Спорта Л. Н. Арион.

В анкетировании приняли участие 167 лицеистов 10–12-х классов и 15 библиотекарей муниципальных школ и лицеев.

АНКЕТА

1. Каковы основные мотивы общения в библиотеке?
2. Какими главными качествами, необходимыми для общения, должен обладать библиотекарь?
3. Какими качествами должен обладать читатель?
4. Кто является инициатором в общении?
5. Удовлетворены ли вы характером общения в библиотеке?

Отвечая на первый вопрос о «мотивах общения», читатели указали следующее:

- а) Поиск книги – 47,6 %;
- б) Поиск информации – 37,0%;
- в) Желание поделиться впечатлением о прочитанном – 10,0 %;
- г) Потребность в помощи при выборе книг – 8,2 %.

Понимание «мотивов общения» библиотекарями гораздо шире:

- а) Получение информации – 53,3 %;
- б) Максимальное удовлетворение спроса – 40,0%;
- в) Поиск книги – 20,0%;
- г) По личным вопросам – 13,3%;
- д) Способствовать развитию личности – 13,3%;
- е) Приобщение к знаниям и культуре – 6,7%.

Сравнивая ответы наших респондентов, мы можем увидеть, что читатель и библиотекарь объединены совместной деятельностью по поиску информации или определенной книги. В то же время, деятельность библиотекаря направлена на качественное выполнение своих обязанностей по образовательному и духовному развитию личности читателя.

Знакомясь с ответами на второй вопрос анкеты, мы можем представить себе «идеального библиотекаря».

Читатели хотят в нас видеть такие качества, как:

1. Доброжелательность – 40,0 %;
2. Профессионализм – 39,4%;
3. Внимательное и терпеливое отношение – 37,6%;
4. Общительность и обаяние – 34,7%;
5. Владение этикетом – 30,5%;
6. Начитанность – 29,4%;
7. Чувство юмора – 5,3%.

Мнения библиотекарей во многом перекликаются с мнениями читателей. Основными качествами, необходимыми библиотекарю, были названы:

1. Доброжелательность – 66,7 %;
2. Коммуникабельность – 46,6%;
3. Профессионализм, компетентность – 40,0 %;
4. Эрудиция – 40,0 %;
5. Знание психологии, умение понять и выслушать – 33,3%;
6. Владение этикетом – 20,0%;
7. Толерантность – 20,0%;
8. Внешняя привлекательность и естественность поведения – 13,3%.

Мы можем видеть, что на первое место вышли духовные качества библиотекарей, а потом уже профессиональные.

На третий вопрос анкеты, о качествах, необходимых читателю, библиотекари отметили:

1. Стремление к знаниям – 60,0%;
2. Владение этикетом (культура общения) – 40,0%;
3. Терпение, умение слушать – 26,7%;
4. Умение сформулировать запрос – 13,3%;
5. Разборчивость в выборе книг и информации – 6,7%.

Мнение читателей:

1. Владение этикетом (культура общения) – 37,6%;
2. Стремление к знаниям, заинтересованность – 33,53%;
3. Терпение и умение слушать – 18,8%;
4. Общительность и обаяние – 8,8%;
5. Порядочность и аккуратность – 8,8%;
6. Умение сформулировать запрос – 8,2%;
7. Начитанность – 7,0%;
8. Скромность – 4,1%.

В первых трех пунктах мы видим совпадение качеств, с той лишь разницей, что для библиотекаря ценнее в читателе «стремление к знаниям», а у читателей «владение этикетом». Такое несомненно важное для читателя качество, как умение «формулировать запрос», было названо читателями шестым пунктом, а библиотекарями – четвертым.

Обработывая ответы на вопрос «Кто является инициатором общения в библиотеке?», мы увидели, что читатель и библиотекарь по-разному оценивают свою роль в библиотечном общении. Инициативных читателей оказалось 60,5% опрошенных, 19,0% признали инициатором библиотекаря и 20,5% назвали инициаторами обе стороны общения. Что касается библиотекарей, то 46,7% опрошенных назвали себя инициаторами общения и 53,3% – обе стороны общения.

И, наконец, самый волнующий нас, библиотекарей, вопрос: «Удовлетворены ли Вы характером общения в библиотеке?».

Ответ учащихся:

«Да» – 92,2%;

«Относительно или когда как» – 3,0%,
«Не знаю, не хожу в библиотеку» – 4,2%;
«Нет» – один читатель.

Ответ библиотекарей:

«Да» – 80,0%;
«Не всегда» – 20,0%.

На основании данных ответов мы можем сделать вывод, что читатели больше удовлетворены общением в библиотеке, чем сами библиотекари, которые в силу профессиональных знаний более критично подходят к процессу общения.

Работа в школьной библиотеке сегодня, на мой взгляд, стала гораздо ответственнее, чем это было 15–20 лет назад. И дело не в сложности обеспечения учебного процесса, с этим-то как раз легче всего справиться. Для многих детей в сложной системе школьных отношений библиотека стала островком тишины и понимания. Мы не ставим отметок, не вызываем родителей, зато очень часто становимся теми взрослыми, с которыми дети, а иногда и их родители, делятся своими проблемами и переживаниями.

Неудивительно, что наши ученики хотят нас видеть добрыми, приветливыми, внимательными и терпеливыми, а потом уже начитанными и эрудированными.

Olga Cuznețova,
Biblioteca Liceului „N.V.Gogol”
Chișinău

COMUNICAREA EFICIENTĂ – CHEIA DIALOGULUI POZITIV ÎN BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

“Conversația reprezintă cel mai frumos
și mai natural exercițiu pentru spirit”

Montaigne

Bibliotecarul este prin excelență un modest. O modestie care se manifestă parcă altfel decât la alții, cu cât știe mai multe, cu atât se retrage într-o zonă străină de orgoliu și importanță. În plus capătă arta de a ști să știe, de a ști să afle pentru el, dar mai ales pentru ceilalți. Trăind mereu în umbra cărților și în știința lor, duc povara fermecătoare a transmiterii spiritului lor ca un Apostol și nu face altceva decât să confirme cele două metafore: *Cartea ca o lume și lumea ca o carte; Cartea este simbolul universului pentru că universul este o imensă carte.*

Profesia de bibliotecar reunește toate calitățile celui care deschide porțile unei lumi cu adevărat miraculoase. Exercițierea meseriei de bibliotecar școlar presupune însușirea a trei competențe specifice:

- competența profesională;
- capacitatea de a colabora cu superiorii (directorii, inspectorii);
- competența de a susține bune relații cu beneficiarii actului educativ: elevi, părinți, societate.

Un rol important în determinarea eficienței unui bibliotecar îl are personalitatea acestuia, care este apreciată adesea în funcție de capacitățile sale organizatorice. Un bibliotecar bun trebuie, în primul rând, să aibă un larg orizont care să cuprindă cunoștințe din diverse domenii ale științei, tehnicii și culturii.

Omul este o ființă socială, una din caracteristicile căreia este comunicarea. A comunica înseamnă: a reda o atitudine, a recepta, a informa, a manifesta un sentiment, a observa, a participa, a susține, a exprima, a menționa. Actualmente teoria și practica educației vizează tot mai mult aspectul personal al comunicării pedagogice, scopul căreia constă în transmiterea către elev a experienței culturale, sociale, profesionale.

Componentele esențiale ale comunicării sunt: emițătorul, mesajul, canalul, receptorul și Feed-back-ul, rezultatul comunicării.

Receptarea comunicării, înțelegerea mesajului, acordul referitor la conținutul comunicării, acceptarea intențiilor emițătorului și schimbarea produsă de emițător sunt componentele unei comunicări eficiente.

Orice activitate umană, oricât de simplă ar fi, presupune respectarea anumitor reguli, norme, fără de care nu se poate atinge scopul scontat. Comunicarea, în general, și cea verbală, în special, de asemenea se desfășoară în cadrul unor norme, a căror respectare asigură buna înțelegere. Normele elementare care trebuie respectate în actul comunicării țin de etică și prevăd ascultarea până la capăt a interlocutorului. Bibliotecarul trebuie să învețe a asculta fiecare beneficiar în așa fel încât să-l ajute să se cunoască pe sine, să-și asume responsabilitatea pentru deciziile luate. Să încetăm să judecăm beneficiarul, să-l manipulăm, să-l acceptăm așa cum este.

Tonul comunicării este un factor care, în unele cazuri, poate determina buna înțelegere și dispoziția majoră a celor implicați într-o conversație, iar în alte cazuri poate cauza dificultăți, tensiune sau chiar conflicte.

Se cunosc mai multe stiluri de comunicare pedagogică, printre care: inabordabil, conflictual, autoritar, sacrificial, manipulator, procesual ș.a. Stilul dialogului este cel mai eficient, în cadrul căruia bibliotecarul și elevul reușesc să stabilească relații propice comunicării.

De multe ori succesul unei conversații depinde de capacitatea interlocutorilor de a susține discuția și de a face ca aceasta să fie eficientă. Un rol aparte în comunicare îl au întrebările deschise și închise.

Întrebările deschise sunt cele care solicită interlocutorului un răspuns mai amplu. Avem nevoie de aceste întrebări pentru a încuraja discuția, ele folosindu-se de obicei la inițierea conversației. Aceste întrebări permit participanților la discuție să-și expună punctul de vedere, să se facă și să se simtă ascultați și înțeleși.

Întrebările închise cer un răspuns scurt, de cele mai multe ori strict determinat (da/nu, alb/negru etc.), ele fiind utilizate pentru concretizări, pentru aflarea unor detalii.

Conform Pedagogiei Freinet, *“Oricărui copil îi face plăcerea să se exprime, pentru că aceasta îi dă bucuria de a se simți trăind; de aici se deduce necesitatea de a se da prioritate exprimării personale – cea mai instinctuală dintre manifestările spontane. A vorbi, a crea, a acționa, în toate domeniile – iată miezul principal fundamental al pedagogiei – Libera Exprimare”*.

Copilul este un om în devenire. În dezvoltarea sa, în procesul de integrare în școală, în familie și societate elevul întâmpină o serie de dificultăți pe care uneori nu le poate depăși singur, de aceea are nevoie de sprijin. Elevului îi sunt necesare strategii cognitive de percepere, înțelegere și interpretare a lumii corespunzător experienței dobândite. În acest context, activitățile desfășurate în școală și în afara școlii sunt centrate pe elevi. Pentru ca exprimarea să devină abilitate, trebuie cultivate și însușite capacități de conversație – dialog, povestire și comunicare. În acest scop folosim diferite strategii de organizare și desfășurare a orelor din cadrul cercului „Prietenii cărții”, utilizând variante de exerciții:

1. Jocuri de rol – procedeu accesibil și atractiv care stimulează capacitatea de comunicare reciprocă a elevilor;
2. Exerciții de îmbogățire și nuanțare a vocabularului (acestea presupun înțelegerea, explicarea cuvintelor, folosirea lor în alte contexte);
3. Exerciții de creație – crearea unor scurte texte după un șir de ilustrații sau cuvinte date, compunerea poeziilor, ghicitorilor, rebusurilor etc.

Bibliotecarii, care știu să comunice cu beneficiarii, sunt preferați de ei. Bibliotecarul competent, cognitiv și comunicativ îmbină adecvat toate formele de comunicare. Este atent la modul de exprimare și stilul de comportament, la mimica, gesturile elevului participant la dialog (mișcările sintetizează stările afective, atitudinile și reacțiile elevului față de ce și cum se comunică în situația didactică, au capacitatea de decodificare exactă a mesajelor verbale și nonverbale transmise de elevi pentru ca relațiile comunicative dintre ei să poată continua eficient). Dialogul este și conexiunea cu necunoscutul, cu un rezultat deseori imprevizibil, este depășirea limitelor și stereotipurilor, este unitate și, în același timp, confruntare, este dialectica relațiilor interpersonale. Este foarte important pentru un bibliotecar să știe să comunice cu elevii și să formeze din ei o echipă care să relaționeze eficient, să conlucreze pentru a atinge un scop comun.

Comunicarea dintre bibliotecar și elev este reușită în cazul în care mesajul recepționat este înțeles exact cum a fost conceput de cel care l-a emis. Comunicarea bibliotecar – elev reprezintă, totodată, un schimb de opinii referitoare la activitatea lor de studiu și la atitudinile față de viață în general. Se elaborează astfel concepții comune care contribuie la consolidarea relațiilor dintre ambele părți. Impactul psihologic asupra elevului este obiectivul principal al comunicării pedagogice, reușita ei presupune abilitatea bibliotecarului și profesorului de a influența asupra acestuia într-o formă corectă, fiind, în rezultatul legăturii inverse, apreciat și acceptat de elev.

Sistemul de comunicare interpersonală este de o factură mult mai complexă decât comunicarea printr-un sistem de informare mecanic, deoarece el angajează raporturi ce depășesc limitele unor alternanțe de flux informațional. Comunicarea bibliotecar – elev antrenează trăiri și conduite afective, mobilizează capacități,

aptitudini și manifestări temperamentale. Personalitatea bibliotecarului are un rol deosebit, astfel cucerindu-l și determinându-l pe elev să adere intelectual la ideile pe care i le comunică. Modul cum bibliotecarul gândește și exteriorizează gândurile reprezintă pentru elev un model care îl călăuzește în propriul lui fel de a gândi și a se exprima. În comunicarea cu beneficiarul bibliotecarul trebuie să dea dovadă de tact, bunăvoință, generozitate, respect, încredere, să aibă o exprimare decentă. Acestea sunt elementele definiției ale comunicării eficiente.

Prin încurajarea participării active a tuturor elevilor la activitățile extrașcolare, prin practicarea dialogului cu fiecare copil vom reuși să-i facem mai bogați sufletește, mai comunicativi, mai puternici.

Bibliografie

Rotaru, Vasile. Ghid de mediere printre semeni. – Ch., 2006. – 132 p.

Palii, Alexei. Cultura comunicării. – Ed. a 4-a rev. și compl. – Ch.: Epigraf, 2005. – 296 p.

Bontaș, Ioan. Pedagogie. – Ediția a 3-a. – București: ALL Educațional, 1996. – 320 p.

Oprea, O. Didactica Nova. – Ch., 1992.

Corina Harteș,
Biblioteca Gimnaziului nr. 17
Chișinău

BIBLIOTECARUL – PROMOTOR DE VALORI PENTRU TÂNĂRA GENERAȚIE

*Un bibliotecar trebuie să fie activ,
să asimileze tendințele noi, moderne ale biblioteconomiei...*

A.O. Kouwenhoven

În istoria sa milenară, profesia de bibliotecar a fost concepută în diferite ipostaze, în funcție de valorile societății. Bibliotecarul medieval avea menirea să adune, să depoziteze colecții rare. Bibliotecarul renescentist era nu doar un custode al cărților, ci și un adevărat om de știință. Bibliotecarul modern este:

- om de cultură și cercetător;
- specialist în știința informării, în stocarea, selectarea și accesarea resurselor informaționale;
- bun profesionist, cu dragoste de carte și respect pentru utilizatori;
- inițiator și consultant în parteneriate cu instituții socio-culturale;
- lider al schimbării și al inovației în bibliotecă și în viața culturală a comunității pe care o deservește.

Suprema creație a bibliotecarului este biblioteca. El dirijează întreaga ei activitate, personalizează spațiul ei. Fiecare bibliotecar lasă o amprentă personală asupra organizării bibliotecii, în funcție de experiența și personalitatea fiecăruia, de pregătirea sa profesională. Succesul muncii bibliotecarului nu este asigurat numai de cunoștințele însușite în instituțiile specializate de învățământ, ci, mai ales, de pasiunea și capacitatea sa de dăruire, de înțelegerea rolului important pe care îl are în procesul de formare a tinerei generații. Bibliotecarul trebuie să-și diferențieze activitatea în raport cu profilul bibliotecii și al contingentului de cititori. Activitatea bibliotecarului cu copiii este tangențială cu activitatea școlară, este o componentă a procesului instructiv-educativ. Bibliotecarul este factorul care:

- ✓ pune în mișcare cartea;
- ✓ corelează structura fondului de carte cu cerințele de lectură ale cititorilor;
- ✓ orientează lectura copilului;
- ✓ îl modelează în procesul evolutiv al lecturii;
- ✓ utilizează cele mai variate modalități de activitate cu copiii.

În școala modernă au loc transformări în structura, conținutul și tehnologia procesului instructiv-educativ. Procesul de învățământ se desfășoară în direcția aprofundării în domeniile cunoașterii științifice, dar și în direcția formării intereselor, aptitudinilor elevilor. Elevul trebuie să fie pregătit pentru viață, să fie cât mai receptiv și să se poată adapta la modernizări. Trebuie să fie capabil să studieze și să se informeze singur, să asimileze anumite tehnici de regăsire a informației. Toate acestea impun o pregătire în domeniul informării documentare a copiilor, iar aici aportul bibliotecii este decisiv. Bibliotecarul ca mediator între informație și utilizator trebuie:

- ✓ să fie pregătit teoretic și practic;
- ✓ să posede cunoștințe pedagogice;
- ✓ să cunoască psihologia vârstelor;
- ✓ să cunoască fiecare cititor în parte;
- ✓ să-i orienteze pe cititori spre literatura de valoare;
- ✓ să-i instruiască pe utilizatori în căutarea și evaluarea informației;
- ✓ să fie conștient de caracterul complex al muncii sale;
- ✓ să fie responsabil și eficient în activitatea sa.

Aceste calități se pot atribui bibliotecarului de azi, ele rezidă în munca pe care o realizează, în relațiile pe care le construiește cu beneficiarii-copii.

Imaginea unei biblioteci se formează prin eforturile oamenilor care muncesc la edificarea ei. O componentă esențială a muncii bibliotecarului este servirea utilizatorilor. De modul cum se face acest lucru depind numeroși factori legați de bunele relații ale bibliotecii cu utilizatorii săi.

Bibliotecarii bălțeni încearcă să organizeze aceste relații chiar din momentul când copiii pășesc pragul instituției bibliotecare. Pentru grupele pregătitoare de la grădinițe și elevii claselor I și II se organizează excursii, lecții cu tema *Biblioteca și serviciile ei*. Copiii fac cunoștință cu biblioteca, cu colecțiile ei, precum și cu regulile de înscriere și utilizare a bibliotecii.

Primul contact cu bibliotecarul are o importanță deosebită și contribuie la fixarea imaginii bibliotecii în viziunea noului beneficiar. O primire mediocră are efecte nefavorabile și de lungă durată. Pentru o bună primire nu există reguli, ci exigențe umane. Bibliotecarul trebuie să fie disponibil, politicos, discret, calm. Acestea sunt niște cerințe și norme etice ale profesiei. Rezultatele unui mini-sondaj realizat printre beneficiarii Bibliotecii pentru Copii „Ion Creangă” din Bălți arată că utilizatorul bălțean apreciază mai presus de toate atitudinea amabilă și politicoasă a bibliotecarului (80% din respondenți), corectitudinea și sinceritatea (47%), profesionalismul și pasiunea (42%).

Copiii bălțeni se simt mai siguri în universul bibliotecii atunci când sunt ajutați, susținuți de bibliotecar. Aceasta au remarcat 90% din participanții la sondaj. Tot atâtia apelează la ajutorul bibliotecarului permanent și doar 10% din respondenți preferă să se descurce singuri și apelează la ajutorul bibliotecarului foarte rar. Rolul bibliotecarului este multiplu. Astfel este apreciat și de respondenții noștri. 50% din ei consideră că bibliotecarul este receptiv la tot ce este nou, le satisface cerințele de informare și comunicare, îi îndrumă în utilizarea serviciilor de informare tradițională și electronică (prin consultații, reviste bibliografice, ore de cultură informațională, ore de inițiere în utilizarea computerului). 67% au menționat faptul că bibliotecarul contribuie la desfășurarea procesului instructiv, iar 83% au apreciat contribuția bibliotecarului la formarea culturală a cititorului.

În municipiul Bălți Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” își face simțită prezența prin programele sale culturale, tematica cărora se încadrează în contextul programelor educative și formative ale școlii. În continuare ne vom referi la unele dintre activitățile pentru copii desfășurate în anul 2007.

Salonul de Carte pentru Copii și Tineret s-a desfășurat în perioada 13-14 septembrie 2007 în cadrul Proiectului Național *Spre cultură și civilizație prin lectură*. Programul Salonului a inclus următoarele manifestări:

- ✓ Expoziții de carte organizate de societățile culturale din Bălți;
- ✓ Expoziții cu vânzare organizate de edituri și distribuitori de carte din republică (*Pro-Noi, Cartea, Cartea Chișinău, Prometeu, Vector*);
- ✓ Lansări de carte;
- ✓ Întâlniri cu scriitorii Vasile Romanciuc, Claudia Partole, Constantin Dragomir, Iulian Filip;
- ✓ Decernarea Premiului *Simpatia copiilor* scriitorului Vasile Romanciuc.

Aproximativ 3000 de copii au vizitat Salonul de Carte, iar cei din clasele primare au primit în dar cartea-surpriză *O furnică în bibliotecă* de Vasile Romanciuc.

Reușita Salonului s-a datorat eforturilor comune ale Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” (director Claudia Balaban) și Bibliotecii Municipale „Eugen Coșeriu” (director Zinaida Dolință), precum și bibliotecarilor, profesorilor antrenați în acest program.

Zilele Bibliotecii au avut loc în perioada 14-15 noiembrie și au fost consacrate aniversării de 60 de ani ai Bibliotecii pentru Copii din Bălți. În aceste zile s-au desfășurat mai multe activități, printre care:

✓ Conferința *Biblioteca – o șansă pentru fiecare copil*

Participanții – elevi din clasele a V-a – a IX-a, au discutat despre carte și bibliotecă, au prezentat eseuri interesante despre rolul bibliotecii în viața lor. Iată câteva extrase din aceste eseuri: „*Biblioteca păstrează cu multă grijă istoria lumii și a vieții. Aici putem râde, plânge, iubi și urî, căci ne contopim cu cartea...*” (Daniela Rotaru, Liceul Teoretic „M. Eminescu”, cl. IX); „*Mireasma plăcută produsă de paginile cărților trezește un mare interes, ce la rândul său dă naștere setei de a căuta, de a cunoaște, de a descoperi...*” (Ion Sasu, Liceul Teoretic „M. Eminescu”, cl. IX); „*Biblioteca este o șansă pentru a deveni om adevărat. Ea ne dă posibilitatea să devenim deștepți, instruiți, inteligenți. Nu ratați șansa!*” (Pavel Lungu, Liceul Teoretic „D. Cantemir”, cl. VIII); „*Biblioteca este depozitul culturii și înțelepciunii mondiale. Iar bibliotecarul este acel care ne îndrumă spre aceste comori...*” (Xenia Goncharova, Liceul Teoretic „N. Gogol”, cl. VI); „*Biblioteca este o șansă pentru fiecare. Pentru a-și ridica nivelul cultural și spiritual. Pentru a se afirma în viață...*” (Olga Bodnari, Școala nr. 2, cl. VII).

✓ Conferința *Biblioteca – factor primordial în instruirea și educarea tinerei generații*

Participanți: reprezentanți ai administrației publice locale, pedagogi, bibliotecari din Bălți și din bibliotecile publice raionale Telenești, Orhei, Sângerei, Florești, Râșcani, Fălești, Glodeni.

✓ Întâlniri cu scriitorii bălțeni Gheorghe Calamanciuc și Anatol Ciobanu;

✓ Expoziții de carte.

Aceste evenimente, de rând cu alte activități organizate de bibliotecă, au demonstrat că biblioteca este un spațiu de cultură deschis tinerei generații, iar bibliotecarul devine un inițiator al relațiilor culturale.

În relația cu utilizatorii este extrem de important aspectul uman. O bibliotecă, chiar cu acces liber, dar fără bibliotecar, este tristă și rece. Mai ales o bibliotecă pentru copii. Ei nu-și închipuie biblioteca fără un *intermediator* între carte și cititor, care să-i îndrume la lectură. În acest rol văd bibliotecarul 50% dintre participanții la sondajul menționat. Într-o lume în care *cunoașterea înseamnă putere* utilizatorii trebuie să aibă acces la informațiile necesare. 70% din respondenți au menționat că au nevoie de un *mediator*, care știe să selecteze, într-un mod erudit, din multitudinea de informații pe cea care este mai utilă. Pentru 80% bibliotecarul este un *organizator de activități* pentru cititori, un promotor al valorilor spirituale. Deci, copiii conștientizează rolul multispectual al bibliotecarului.

Activitatea de bibliotecar presupune cunoștințe profesionale, pasiune, informație, cultură, spirit creator, perseverență, străduință, entuziasm, beatitudine, răbdare. Sunt niște criterii care dau expresivitate și personalitate profesiei noastre. Așa credem noi, cei care activăm în acest domeniu. Dar cum ne văd tinerii utilizatori? Ce este mai prioritar pentru ei? Toți respondenții își doresc să comunice cu un bibliotecar amabil, politicos, sincer, cinstit, bun, bine dispus, respectuos. Bibliotecarul trebuie să vorbească frumos, să găsească limbă comună cu cititorul, să fie bun profesionist, să dețină cunoștințe din toate domeniile. Iar un copil ne scrie: „*Bibliotecarul trebuie să fie conștiincios în profesia sa. Astfel se vor*

evidenția calitățile necesare unui bun bibliotecar". Iată ce înseamnă un bibliotecar în viziunea copiilor.

Autorii, care au scris despre destinul bibliotecarului, au subliniat importanța idealurilor care îi călăuzesc aspirațiile, atitudinile și acțiunile. Care este idealul profesional al unui bibliotecar? A fi un bun specialist, a însuși domenii moderne de cunoaștere, a asigura accesul la informație, a stabili relații complexe, sistematice cu publicul-țintă, a aplica strategii de promovare a bibliotecii. Și, nu în ultimul rând, a conferi valoare bibliotecii sale.

Bibliografie

Moldoveanu, Maria. O ipostază supremă – existența într-un ideal // Biblioteca. – 2000. – Nr. 6. – P. 170.

Moldoveanu, Maria. Reușita în carieră și calitatea vieții bibliotecarilor // Biblioteca. – 2002. – Nr. 7. – P. 203.

Doroftei, Claudia. Biblioteca școlară – fundament al calității procesului de învățământ // Biblioteca. – 2005. – Nr. 4 – P. 116.

Negru, Eliza. Bibliotecarul și creația sa – Biblioteca // Biblioteca. – 2001. – Nr. 4. – P. 101.

Popescu, Cristina. Cititor – bibliotecar – bibliotecă // Biblioteca. – 2003. – Nr. 8. – P. 238.

Ana Botezat,
Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă”
Bălți

ROLUL BIBLIOTECII ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII COPIILOR

*Atelier profesional
- Chișinău, 13 noiembrie 2007 -*

CREATIVITATEA CA EXPRESIE A ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII PENTRU COPII: ASPECTE PRACTICE

Biblioteca este mediul care stimulează mai mult ca orice creativitatea, iar biblioteca pentru copii dintotdeauna a fost locul, unde spiritul creativ al copiilor nu este îngrădit de nici un fel de interdicții, limitări, critici sau note.

Specialiștii au stabilit că nivelul creativității este invers proporțional cu vârsta. Copiii își folosesc creativitatea în proporție de 80–90%, pe când la maturitate creativitatea nu mai este folosită decât în proporție de 15–20%.

Cum își realizează biblioteca misiunea de a folosi la maxim acest potențial și a direcționa creativitatea utilizatorilor-copii și care sunt principalele expresii ale acestei activități?

- ***Descoperirea nevoii de carte (lectură) ca mijloc de formare a personalității prin care fiecare copil își poate crea un comportament autonom și își poate manifesta creativitatea.***

Activitatea bibliotecii pentru copii este bazată pe convingerea că fiecare copil este dotat cu un anumit potențial de creativitate, iar bibliotecarul, cu instrumentele ce le are la îndemână (în special fondul de publicații), are datoria să-l ajute să se afirme și să se realizeze.

Lectura este sursa principală nu doar a inteligenței, dar și a creativității. Un fond de publicații variat oferă copilului șansa de a căuta, a descoperi și dezvolta capacitățile sale. Este important ca bibliotecarul să fie pregătit să dialogheze cu cititorul, să recunoască creativitatea copiilor în veșnicul “De ce?”, în felul cum răsfoiește cărțile și la ce își oprește privirea, cum vizualizează imaginile etc. Toate acestea vor fi înregistrate în formularul cititorului, pentru a fi utilizate de către bibliotecar în procesul de lucru.

Biblioteca Publică Raională “Vasile Alecsandri” pe parcursul a trei ani organizează “Lecturile de joi”, în care sunt implicați cititorii preșcolari și elevii ai claselor primare. În cadrul acestor activități se citesc opere literare mici ca volum (povești, povestioare, fabule, poezii). În cel mai interesant loc lectura se întrerupe și fiecare participant poate propune o continuare în versiunea sa. Este foarte interesant și avem parte de niște abordări moderne, extraordinare. La aceste lecturi nimeni nu este criticat, fiind încurajată orice interpretare care poate fi modificată de ascultători. Lectura fragmentelor literare din cartea scriitorului Spiridon Vangheli “Carte de citire și gândire” a fost finisată cu acțiunea “Scrie o scrisoare autorului”. La întâlnirea cu scriitorul copiii au avut ocazia să-i transmită scrisorile pe care le-au scris și să-i adreseze multiple întrebări.

Se știe că la vârsta preadolescenței și adolescenței copilul încearcă în permanență să creeze, să se exprime, să comunice. Eforturile sale creative sunt

stimulate și susținute prin atragerea sa la diferite activități ale bibliotecii. Cu ajutorul lecturii copilul își dezvoltă nivelul imaginației, limbajul, corectitudinea exprimării, îmbogățindu-și și întregindu-și comunicarea.

- ***Biblioteca se include, alături de școală, în preocupările permanente ale fiecărui copil prin dezvoltarea competențelor de comunicare și socializare, prin organizarea de întruniri și dialoguri educative care stimulează procesul de creativitate.***

Un efect extraordinar îl au concursurile organizate în ultimii ani. La Concursul de eseuri “Biblioteca – templu al înțelepciunii” au participat mai mulți copii, unii dintre ei prezentând încercări literare foarte reușite. Festivalul-concurs raional “Pe o ramură de grai”, care numără deja cinci ediții, a întrunit tineri cititori care și-au prezentat creațiile literare în versuri, însoțite de imagini. Stimularea creativității tinerilor cititori se realizează și prin ședințele cluburilor “Auzit-am din bătrâni” și “O viață – un destin: întâlniri între generații”, în cadrul cărora copiii fac cunoștință cu viața și activitatea unor personalități ale orașului care s-au manifestat în diferite domenii.

- ***Cartea, jocurile literare sunt noi dimensiuni prin care copilul capătă maturitate intelectuală progresivă și autonomie în felul de a lucra, a învăța, a-și dezvolta cultura proprie.***

Orice activitate de bibliotecă include în sine și niște momente literare distractive care, de obicei, sunt foarte îndrăgite de copii: victorine, jocuri literare. Imaginația artistică și creativitatea cititorilor mici se manifestă în procesul de materializare a celor auzite sau citite în desene. Întotdeauna pe mesele din sălile de lectură la Biblioteca pentru copii sunt puse la dispoziție foi de desen și creioane colorate.

- ***Biblioteca – locul ideal de interferență a activităților obligatorii cu cele de recreare și petrecere a timpului liber. Conceperea și derularea programelor de organizare a timpului liber al copiilor de diferite vârste în timpul anului școlar și, mai ales, în vacanțele școlare.***

La sfârșitul anului 2006 și în prima jumătate a anului 2007 la Sala de lectură și agrement a Bibliotecii a fost implementat proiectul “Viața în culori”, în cadrul căruia copiii își pregăteau temele apoi își petreceau timpul liber prin activități de creație: modelare, origami, desen etc. Proiectul s-a bucurat de popularitate printre utilizatorii Bibliotecii și a continuat pe parcursul verii cu participarea mai multor copii. Având la dispoziție desene, schițe și ghiduri practice, utilizatorii Bibliotecii își găsesc în permanență ocupații creative, îmbinându-le cu lecturi utile. O experiență benefică, care dezvoltă foarte mult creativitatea copiilor, prezintă programul „Organizează o activitate la bibliotecă”. Cititorii activi de 12-15 ani sunt inițiatori și realizatori ai unor activități de bibliotecă (victorine, concursuri, șezători) pe care le organizează cu elevii din clasele mai mici. Bibliotecarul le oferă libertate deplină și ajutor în cazul în care este solicitat.

- ***Familiarizarea copiilor cu frumosul și dezvoltarea aptitudinilor creative prin organizarea de activități culturale complexe, care au la bază sincretismul artelor, în spațiul destinat expozițiilor de arte plastice.***

Holul bibliotecii este utilizat și pentru vernisarea expozițiilor. În anul 2007 copiii au avut ocazia să asiste la câteva expoziții de artă și pictură (*Fanteziile iernii; Bucuria reînvierii; N. Moisei: post-mortem*). În unele cazuri, publicul prezent a avut și posibilitatea să discute cu autorii lucrărilor expuse.

Concursul “La izvoarele înțelepciunii” este însoțit de fiecare dată și de expoziții de desene pe marginea lucrărilor scriitorului studiat. Biblioteca a mai organizat câteva concursuri de desene în colaborare cu Școala de pictură: “Orașul Telenești în viitor”, “Biblioteca ta de vis”, “Emblema Bibliotecii”.

- ***Practicarea jocurilor ca exercițiu de creativitate propriu-zisă.***

Biblioteca noastră dispune de o ludotecă – o sala în care preșcolarii și școlarii mici îmbină jocul cu lectura. Aici copiii își petrec o parte din timpul liber în care citesc sau li se citește, se joacă, sunt învățați să utilizeze jocuri formative, educative sau de inteligență. Aceste jocuri le dezvoltă imaginația, creativitatea, spiritul de independență, personalitatea.

- ***Completarea fondurilor de publicații puse la dispoziția beneficiarilor cu suporturi media.***

Biblioteca dispune de o colecție variată de CD-uri, CD-Rom-uri, casete audio și video cu povești, desene animate, programe de învățare a limbilor străine, colecția Discovery, jocuri literare, CD-uri cu muzeele lumii etc., care sunt utilizate frecvent de copii, îmbogățindu-le imaginația și intelectul. Sunt practicate și vizitele în grup ale copiilor de la grădiniță în zile speciale destinate pentru utilizarea acestor mijloace de informare și loisir.

- ***Organizarea unor activități culturale în scopul stimulării și promovării creativității copiilor.***

În premieră anul acesta a fost organizat *Forul raional al copiilor care au impresionat comunitatea*. La for au participat 33 de copii talentați care s-au remarcat prin pasiunea lor pentru diverse genuri de creație. Am avut și oaspeți din Statele Unite ale Americii care au rămas adânc impresionați de prestanța artistică a copiilor, spiritul creativ și ingeniozitatea lor, dorind chiar să procure lucrările acestor copii.

- ***Colaborarea tuturor factorilor educaționali (părinți, cadre didactice, oameni de cultură, bibliotecari) în beneficiul copilului, ca parteneri ai cărții.***

Suntem conștienți că niciodată nu vom obține rezultate scontate fără o strânsă legătură cu instituțiile și persoanele preocupate de educația și instruirea tinerei generații, de aceea toate activitățile noastre sunt un produs al acestei colaborări.

Acțiunile Bibliotecii, orientate spre stimularea și promovarea creativității copiilor, generează efecte benefice ce se vor reflecta atât în flexibilitatea cu care copiii se vor adapta la situații noi, cât și în originalitatea cu care vor găsi soluții la problemele ce-i preocupă, în încrederea în sine și expresivitatea cu care vor prezenta lumii creațiile lor personale – rodul imaginației vii și al gândirii libere.

Maria Furdui,
directorul Bibliotecii Publice “Vasile Alecsandri”
Telenești

LECTURA CA SURSĂ DE INSPIRAȚIE PENTRU CREATIVITATEA COPIILOR

Pentru copil lectura pasionată pare să fie o extensie (mai mult simbolică) a jocului și a fanteziei – o extensie care ridică aceste activități mintale la un nivel înalt de complexitate și sofisticare. Lectura implică întotdeauna și munca – poate o muncă invizibilă, poate un joc de-a munca, dar uneori chiar o muncă grea. Astăzi mulți copii preferă televizorul. Putem considera că vizionarea televizorului suplonește unele funcții ale lecturii, dar, în același timp, este lipsită de niște ingrediente esențiale ale stării de confort intelectual specific actului de lectură. Majoritatea psihologilor și culturologilor recunosc că lectura stimulează creativitatea într-o măsură mult mai mare decât privitul pasiv la televizor. Lectura pentru copil este o cale de a-și îmbogăți viața imaginară și de a-și forma ceea ce J.L.Singer numește “priceperea de a visa cu ochii deschiși”. Ideile, subiectele descoperite în cărți (formule, expresii, personaje, aventuri imaginare cu situații pline de suspans, situații extreme etc.) stimulează fantezia copilului.

Simțul identității personale și al cunoașterii de sine este strâns legat de priceperea de a citi, de primele lecturi din copilărie. Astfel, Jean-Jacques Rousseau, creatorul autobiografiei moderne, recunoaște într-un text citat frecvent de către istoricii lecturii: “Nu știu ce am putut face până la vârsta de 5 sau 6 ani. Nu știu cum am învățat să scriu; nu-mi amintesc decât primele lecturi și efectul pe care l-au avut asupra mea: acela este momentul de când îmi datez conștiința neîntreruptă despre mine însumi”.

Programul „Pas cu Pas”, după care se lucrează în Școala-grădiniță nr. 152, este centrat pe copil și pe valorile copilăriei. Programul este bazat pe individualizare și se realizează într-un mediu care provoacă fiecare copil să învețe activ, trăind bucuria cunoașterii prin explorare și descoperire. A sprijini procesul instructiv-educativ prin intermediul lecturilor este scopul bibliotecii noastre, care-și propune:

- să-i determine pe copii să devină cititori activi;
- să-i susțină în a cunoaște cartea și biblioteca;
- să le ajute să profite la cel mai înalt grad de conținutul cărților;
- să cultive picilor dragostea față de carte;
- să orienteze lectura copiilor în mod constant printr-o îndrumare atentă și discretă;
- să contribuie la autocultivarea copiilor prin lectura distractivă (lectura făcută din plăcere se transformă într-o pornire conștientă a copilului spre stăpânirea lumii cunoștințelor și dezvoltarea creativă);
- să dea fiecărui copil, chiar și celui care nu este dintre cei mai buni la învățătură, șansa să se afirme.

Lectura este o activitate importantă pentru dezvoltarea creativității și a nivelului de cunoaștere. Deci, stimularea lecturii este unul dintre cele mai simple moduri de a îmbogăți spiritul și mintea copilului și de a-l face mai creativ.

Programul *“Citește o poveste împreună cu mine”* este realizat pe parcursul anului în grupele de grădiniță și în clasele mici. Se selectează povești mai puțin cunoscute copiilor și părinților și se fac lecturi în glas, urmate de alte activități. De exemplu, după lectura poveștii „Iedul cu trei capre” de Octav Pancu-Iași, copiilor li s-a propus să redea conținutul poveștii prin joc, dans, dramatizare, povestire, desen. Aceeași poveste a fost citită și în clasa I, cu participarea părinților la lectură. Cuvintele necunoscute din text („făcăleț”, „buturugă”, „spătar”, „nădragi” ș.a.) au fost desenate și explicate copiilor de către părinți cu ajutorul dicționarului.

Cei mai măricei sunt antrenați în programul *“Citește o carte împreună cu mine”* care se realizează pe parcursul unui an. Pornind de la interesele copiilor și împreună cu cititorii activi, selectăm anumite cărți care prezintă interes pentru copiii de vârsta respectivă (de exemplu, „Aventurile lui Cipollino” de G. Rodari, „Aventurile lui Neștiilă” de N. Nosov, „Călătoriile lui Guliver” de J. Swift, „Micul Prinț” de A. de Saint-Exupery, „Amintiri din copilărie” de I. Creangă ș.a.). După ce cartea este citită de un grup mai mare de elevi, se organizează o discuție pe marginea lecturii. Sunt adresate întrebări-capcană, este folosită metoda “scaunului fierbinte” (pe scaun este așezat un copil care răspunde la întrebările-fulger adresate de către public) și alte procedee de lucru cu cartea.

Inspirați de cartea “Aventurile lui Cipollino”, copiii au făcut și ei o carte, intitulată “Lumea copilăriei”, în care micii autori au descris copilăria așa cum o percep ei. Deci, încă o dovadă în plus că lectura stimulează creativitatea copilului. Trăind emoțiile pozitive ale lecturii, copilul este dispus, la rândul său, să creeze și să inventeze ceva care i-ar bucura pe alți copii.

După lectura cărții “Aventurile lui Neștiilă” am organizat o expoziție a piticilor. Expoziția a fost deschisă timp de o lună și fiecare copil venea să se joace cu piticul preferat. Cei care au citit cartea au întocmit un scenariu, îndeplinind rolul de regizori, actori.

În urma lecturilor copiii își formează abilități de comunicare, se împrietenesc, își exprimă propriile opinii, gânduri, sentimente în legătură cu acțiunile și faptele personajelor din cartea citită: „În cărți găsesc cunoștințe, bucurie, alinare, curaj.” (Felicia); „Citind o carte, tu ai o idee și eu am o idee. Făcând schimb între ele fiecare are câte două idei despre această carte.” (Dumitrița).

„*Lecturile mele*” este un program care cuprinde întreaga activitate a cititorului-copil. Pe parcursul anilor de studiu în școala dată, copilul, sub îndrumarea bibliotecarului, capătă deprinderea de a citi sistematic și a avea atitudine grijulie față de carte, însușește diverse procedee de lucru cu cartea, învață să perceapă literatura de valoare. În cadrul acestei activități de totalizare elevii primesc diplome de cititor și recomandarea pentru a citi în biblioteca publică, unde își vor dezvolta abilitățile și vor descoperi noi oportunități pentru lectură și informare.

Bibliografie

Călinescu, Matei. “A citi, a reciti”. – București, 2003.

Un deceniu de schimbări: pășind în viitor. – Chișinău, 2005.

Clegg, Brian. Creativitatea. – Iași, 2003.

Ana Brăiescu,
Școala grădiniță nr. 152 „Pas cu pas”
Chișinău

BIBLIOTECA – POPAS DE SUFLET ȘI MINTE PENTRU CEI MICI

Cartea și biblioteca sunt elemente ale continuității, ele vin dinspre ieri și ne poartă spre mâine. În calitatea sa de centru informativ, educativ, recreativ, biblioteca trebuie să fie o instituție prietenoasă, un popas de suflet și minte al celor mici, în care ei să se simtă bineveniți, să fie ajutați să găsească informația necesară într-un timp cât mai scurt. Aici se formează viitorii cititori, la educarea cărora participă nu numai școala și familia, dar și bibliotecarul – îndrumătorul lecturii și mediatorul între sufletul copilului și sufletul cărții.

Pornind de la faptul că inteligența și creativitatea reprezintă o formă superioară de organizare a cunoașterii, biblioteca nu se mai poate limita azi doar la asigurarea lecturii. Prin atribuțiile și funcțiile pe care le îndeplinește, ea are menirea de formare și dezvoltare a spiritului copiilor, oferindu-le informații în ajutorul programei de studiu, contribuind la întâlnirea lor cu pasiunea și inventivitatea. Mă întreb deseori ce așteaptă micii cititori de la bibliotecar, ce forme de activitate, metode de formare intelectuală, culturală, spirituală le putem oferi. Mă strădui să le creez o ambianță plăcută, să-i educ, să-i distrez prin intermediul cărților de colorat, cărților-jucării cu care este dotată biblioteca, să-i ajut să capete cât mai multe cunoștințe din fragedă copilărie.

Activitățile culturale organizate în bibliotecă au drept scop promovarea cărții și a lecturii printre copii, dezvoltarea creativității, stimularea intelectului copilului prin cuvânt și lectură. Se folosesc formele și metodele cele mai interesante, mai utile și accesibile de transmitere și organizare a cunoștințelor, de dezvoltare a capacităților intelectuale și creatoare ale copiilor: serate literare tematice, șezători literare, ore de poezie, ore a poveștilor, concursuri de desene, expoziții de carte, medalioane aniversare, victorine literare, lecturi de vacanță etc.

Biblioteca pentru copii este un laborator de activitate creativă, un stimulator al forței imaginației, inteligenței micilor cititori. Pe lângă Filiala pentru copii a Bibliotecii Publice din s. Țibirica, Călărași activează Clubul „Mugurașii” care întrunește copii pasionați de lectură, artă, muzică. Obiectivul major al clubului este formarea gustului pentru lectură, familiarizarea copiilor cu domeniile artei și metodele creației, formarea cititorilor capabili să folosească cunoștințele din cărți

pentru îmbunătățirea și înfrumusețarea vieții de fiecare zi. În cadrul ședințelor clubului organizăm discuții în baza cărților citite, recitaluri de poezie, concursuri de desene ș.a. Aceste activități cu copiii dau rezultate bune, ajutându-le să-și dezvolte capacitățile artistice, inventivitatea, libertatea de exprimare.

Concursurile de desene „*Eroii cărților citite*”, care se practică în Bibliotecă, îi încurajează pe copiii talentați, îi motivează să citească cât mai mult. Cele mai reușite lucrări sunt expuse pentru a fi vizionate și apreciate de vizitatori. Copiii acceptă cu plăcere să participe în astfel de activități. Este o delectare să-i privești pe acești copii de 6–10 ani, lucrând cu atâta sârguință la un desen inspirat dintr-o poveste sau poezie citită.

Programul „*Ora poveștilor*”, care se practică în toate bibliotecile pentru copii din raion, cultivă dragostea pentru carte, formează deprinderi de lectură, familiarizează copiii de vârstă preșcolară și școlară mică cu cele mai frumoase povești din literatura națională și universală. Pentru a cunoaște mai bine conținutul și personajele basmelor îndrăgite se organizează înscenări ale poveștilor. Aceste activități decurg într-un mod firesc și atractiv. Am înscenat poveștile lui Ion Creangă, Hans Ch. Andersen, frații Grimm ș.a., în calitate de actori producându-se atât preșcolarii, cât și cititorii mai mari. Copiii sunt foarte ingenioși, prietenoși, sinceri și dispuși să învețe, să cunoască. Nouă, bibliotecarilor, nu ne rămâne decât să profităm de această deschidere a lor pentru creație și să-i susținem în intențiile bune. În organizarea acestor spectacole ne sprijină și părinții, care pregătesc decorul, costumele pentru micii actori. Toți participanții la astfel de activități se aleg cu cadouri, premii, diplome, cărți.

Seratele și șezătorile literare organizate în bibliotecă la fel trezesc un viu interes printre tinerii noștri utilizatori. „O limbă, un neam, un grai” a fost genericul seratei consacrate lui Alexei Mateevici, la care membrii clubului „Mugurașii” au adus omagiu limbii materne, au recitat din creația poetului și din creația proprie. Șezătoarea literară „Sfătosul meu bunic din Humulești” a fost consacrată lui Ion Creangă și a inclus prezentarea unor fragmente din opera scriitorului, snoave, glume, cântece, dansuri etc. Sunt organizate și victorine literare de tipul „Cunoaște opera scriitorului”, care aprofundează cunoștințele cititorilor despre viața și creația scriitorilor.

A căpătat amploare organizarea lecturilor de vacanță cu genericul „Citește-mi o poveste”, „De la fată la băiat o poveste de-ascultat”. Pentru copiii de vârstă școlară mică acest tip de activitate este cel mai indicat. Este vârsta când ei ascultă cu plăcere poveștile, basmele, doresc să citească mai mult, să descopere în carte nu numai un prieten, dar și o busolă în labirintul vieții.

În scopul promovării lecturii, popularizării colecțiilor și atragerii unui număr cât mai mare de cititori, în bibliotecă se organizează excursii, expoziții de tipul „Te vor ajuta să crești, cărțile ce le citești” și alte activități prin care copiii se familiarizează cu biblioteca, cu colecțiile ei, își formează abilități de utilizare a catalogului și fondului de referință. În bibliotecă activează și un cerc al „Prietenilor cărții”, membrii căruia participă la repararea cărților deteriorate și la alte activități de susținere a bibliotecii.

Am putea continua la nesfârșit șirul activităților, prin care dorim să creăm un climat plăcut, atractiv, să favorizăm formarea estetică, intelectuală și morală a copiilor. Cred că o bibliotecă adevărată este cea în care se dă viață cărții. Biblioteca a fost întotdeauna și va rămâne un templu al culturii și civilizației și acest spațiu reprezintă pentru micii cititori o permanentă tentație spre cunoaștere și creație. Investiția în cititorul mic este cea mai bună pentru că formează viitorul utilizator adult, capabil să se informeze, să creeze, să se realizeze multilateral.

Raisa Bordei,
Filiala pentru Copii
a Bibliotecii Publice din s. Țibirica, Călărași

BIBLIOTECA ÎN SPRIJINUL ACTIVITĂȚII COGNITIVE A ELEVILOR

*„Biblioteca este templul învățaturii, iar învățătura a eliberat
mai mulți oameni, decât toate războaiele din istorie”*
(Carl Thomas Rowan)

O bibliotecă începe cu două cărți și nu se sfârșește niciodată. Ea nu înseamnă unul sau mai multe rafturi pline cu cărți, achiziționate la întâmplare, ci reprezintă gustul, interesele și preferințele cititorului. Pentru a fi funcțională o bibliotecă trebuie să furnizeze, sub diverse forme și pentru toate domeniile, o documentare adaptată diferitelor niveluri de înțelegere ale elevilor, asigurând o parte importantă a programului de orientare generală și răspunzând exigențelor programelor școlare curente.

Cerințele de informare ale beneficiarilor determină prioritar activitatea bibliotecilor, de aceea o bibliotecă de succes trebuie să fie aptă pentru a răspunde acestor cerințe, furnizând fiecărui utilizator informația de care are nevoie. Pentru a face față exigențelor, colecțiile unei biblioteci trebuie periodic revizuite, completate, adaptate la preferințele de vârstă ale utilizatorilor-copii, la conținutul programelor de studiu.

Pentru a cunoaște mai bine în ce măsură biblioteca le ajută elevilor în însușirea programei de studiu, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a realizat o cercetare sociologică cu tema „Biblioteca în sprijinul procesului de studiu”. Scopul de bază al acestei cercetări a fost depistarea gradului de satisfacere a nevoilor de studiu ale beneficiarilor Bibliotecii prin intermediul colecțiilor și serviciilor oferite.

Cercetarea s-a desfășurat pe parcursul anului 2008. Metodele principale de culegere a informației au fost metoda analitică (cercetarea fondului documentar al Bibliotecii) și metoda anchetei.

S-a efectuat o analiză a colecțiilor privind gradul de acoperire informațională a curriculumului la limba și literatura română pentru ciclul gimnazial și liceal. Analiza a permis evaluarea gradului de corespundere a colecției programelor de studiu la disciplina respectivă, depistarea titlurilor lipsă sau într-un număr insuficient de exemplare, precum și a lacunelor în repartizarea și asigurarea fiecărui serviciu în parte. Rezultatele vor fi luate în considerație la completarea curentă și retrospectivă a fondului, precum și la distribuirea / redistribuirea optimală a titlurilor de carte în subdiviziunile structurale ale Bibliotecii responsabile de activitatea cu publicul.

Sondajul s-a realizat printre beneficiarii de vârstă gimnazială și liceală. Eșantionul a cuprins 250 beneficiari-elevi care reprezintă 24 de licee și școli din municipiul Chișinău (din 250 chestionare repartizate au fost recuperate 210

chestionare). Participanților la sondaj li s-a propus un chestionar din 16 întrebări variate ca tip (închise, deschise, tabelare). Conținutul chestionarului cuprinde următoarele aspecte:

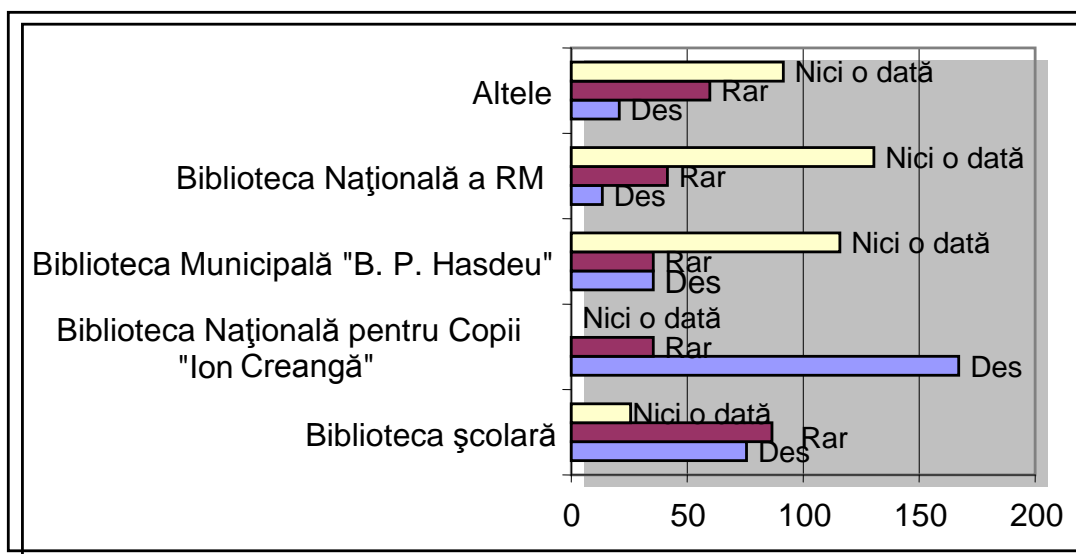
- Timpul și locul destinat lecturii și bibliotecii;
- Criteriile alegerii unei biblioteci de către utilizatori;
- Persoanele îndrumătoare în alegerea literaturii pentru studiu;
- Sursele, domeniile la care beneficiarii bibliotecii apelează mai des pentru pregătirea temelor școlare;
- Felul în care beneficiarii apreciază biblioteca și relația cu bibliotecarii;
- Sugestii din partea beneficiarilor.

În societatea de azi, se manifestă tot mai frecvent atitudinea de indiferență sau chiar respingerea de către tineri a cărții și actului lecturii. Acest fenomen fie că este catalogat critic de școală și de societate, fie că este acceptat ca o fatalitate într-o epocă în care cartea este nevoită să concureze cu noile tehnologii informaționale. Rezultatele sondajului lasă loc pentru optimism, deoarece 81,4% din cei chestionați au răspuns că le place să citească și doar 18,6% au ales varianta *nu prea*.

La întrebarea **Unde și cât îți place să citești?** respondenții au răspuns astfel: cel mai mult preferă să citească în zilele de odihnă acasă (120). În fiecare zi citesc acasă (65) și la școală (77), foarte rar citesc în mijloace de transport (120). Referitor la lectura în bibliotecă situația e următoarea: 36 respondenți au indicat că citesc la bibliotecă în fiecare zi, 46 – în zilele de odihnă, 88 citesc foarte rar la bibliotecă (în sala de lectură), 22 – nici o dată. De altfel, participanții la sondaj au indicat că cel mai des vin la bibliotecă anume pentru a împrumuta cărți la domiciliu.

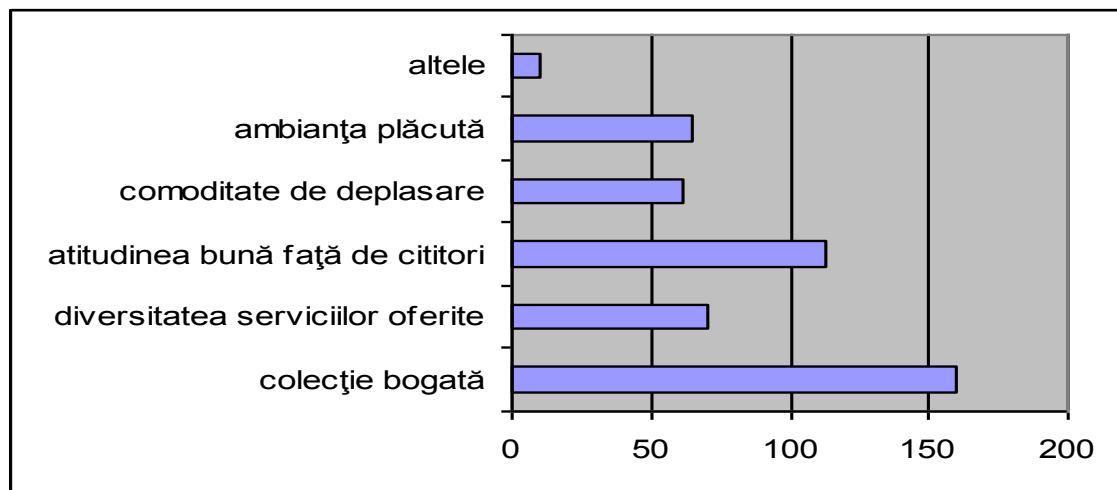
„O casă fără cărți este ca un trup fără suflet” spunea Cicero. La întrebarea **Ai o bibliotecă personală?** 75% au răspuns afirmativ.

Din cei 210 beneficiari ai bibliotecii noastre, care au completat chestionarul, 161 frecventează și alte biblioteci. Care sunt ele și în ce măsură sunt frecventate putem vedea în diagrama de mai jos:

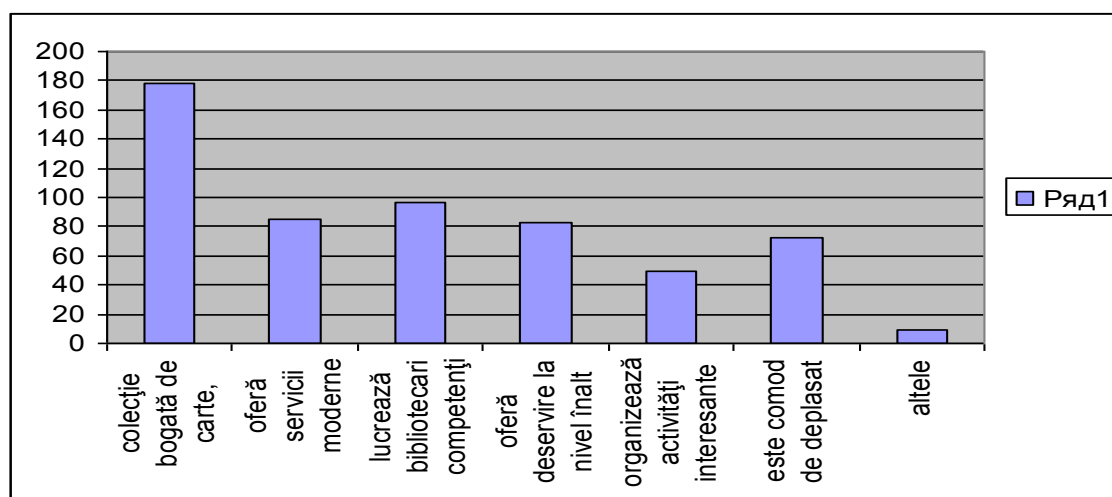

Așadar, cei mai mulți dintre beneficiarii noștri mai frecventează biblioteca școlii/liceului în care învață, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și alte biblioteci (inclusiv filiale de cartier ale BM). La întrebarea ***Care sunt criteriile conform cărora preferi o anumită bibliotecă?*** răspunsurile au fost următoarele:

Din diagrama de mai sus putem observa că colecția bogată de documente este criteriul de bază în alegerea unei biblioteci (33,4% din răspunsuri), după care urmează atitudinea bună față de cititori (23,6%), diversitatea serviciilor oferite (14,6%), ambianța plăcută (13,6%), comoditatea de deplasare (12,7%), altele (2,1%).

Întrebați fiind ce i-a determinat, în mod special, să aleagă Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, copiii au scos în evidență următoarele criterii:

După cum putem vedea din diagramă, beneficiarii apreciază biblioteca noastră, în primul rând, pentru colecția bogată de documente (31,3% din răspunsuri), în al doilea rând, pentru competența și profesionalismul bibliotecarilor (16,8%), în al treilea rând, pentru serviciile moderne pe care le oferă (14,9%).

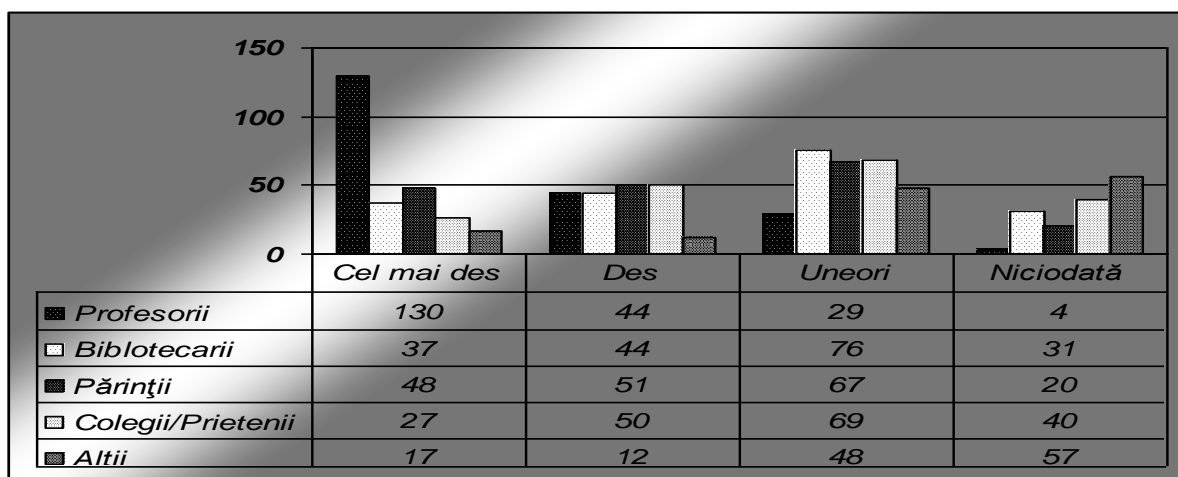
Urmează nivelul înalt de deservire (14,5%), amplasarea și comoditatea pentru deplasare (12,6%), oferta activităților culturale interesante (8,6%) și alte criterii (1,6%). Acestea, deci, sunt componentele de bază care creează imaginea pozitivă a Bibliotecii în perceperea beneficiarilor noștri.

La întrebarea *Cu ce scop frecventează biblioteca noastră* cei mai mulți au răspuns că vin pentru a împrumuta cărți la domiciliu, a-și pregăti temele sau a scrie un referat și cel mai rar vin la bibliotecă pentru a se întâlni cu prietenii. Opțiunile respondenților s-au repartizat în felul următor:

	cel mai des	des	uneori	nici o dată
Pentru a lucra în sala de lectură	37	42	80	24
Pentru a citi ziare și reviste	10	37	68	39
Pentru împrumut la domiciliu	86	50	51	14
Pentru a participa la activități	15	16	58	83
Pentru a mă pregăti pentru lecții	82	44	49	16
Pentru a scrie un referat	59	50	69	24
Pentru a mă întâlni cu prieteni	6	10	45	108
În alte scopuri	13	12	50	73

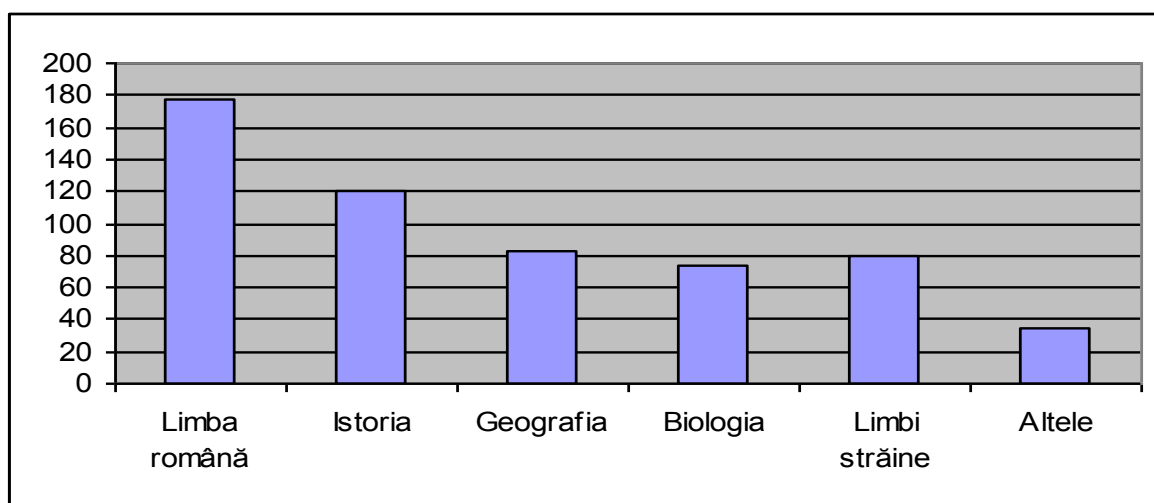
Biblioteca sprijină activitatea de învățare prin punerea la dispoziție a fondului documentar și a altor surse de informare. Pornind de la concepțiile pedagogului inovator francez Célestin Freinet, care considera că „Problema principală a educației este nu atât conținutul învățământului, cum s-ar crede astăzi, cât modul de a provoca setea de cunoaștere a copilului...”, ne întrebăm: Cât din ceea ce cunoaștem și aplicăm ca bibliotecari contribuie la provocarea „setei de cunoaștere a copilului”? Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde, în mare parte, de cunoașterea preferințelor cititorilor, care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social, în cazul nostru și de profilul claselor (real, umanist, vocațional).

Este necesar ca bibliotecarul să cunoască programa școlară, pentru a organiza colecțiile și a orienta lectura copiilor. În ceea ce privește ajutorul acordat de bibliotecar cititorilor în procesul de învățare, acesta trebuie să urmărească informarea, ghidarea și chiar consilierea. Bibliotecarul este un îndrumător al cititorului începător pe care îl poate modela prin sfaturile sale, în procesul evolutiv al lecturii. Pentru a elucida gradul de implicare a bibliotecarului în însușirea programei de studiu, i-am întrebat pe respondenți *cine le recomandă literatura pentru studiu*. Diagrama de mai jos arată următoarele:

Analizând rezultatele din diagramă, putem face următoarele concluzii: cel mai des literatura pentru studiu este recomandată de profesori (și e firesc să fie așa), apoi urmează părinții, iar pe a treia treaptă se situează bibliotecarii. În varianta „des” bibliotecarii sunt pe aceeași treaptă cu profesorii, fiind devansați de părinți și colegi. 76 dintre cei chestionați au menționat că bibliotecarii rareori le recomandă literatură pentru studiu, iar 31 au recunoscut că bibliotecarii niciodată nu le recomandă literatură la disciplinele școlare.

Respondenții au menționat că cel mai des apelează la colecțiile bibliotecii pentru a-și pregăti temele la următoarele discipline:

Așadar, beneficiarii noștri apelează cel mai des la colecțiile Bibliotecii pentru a-și pregăti temele la limba și literatura română (în 30,8% din cazuri), după care urmează istoria (20,9%), geografia (14,4%), limbile străine (13,9%), biologia (8,1%), altele – științe, chimia, fizica, matematica etc. (6,6%).

Biblioteca pune la dispoziția utilizatorilor săi surse de informație din cele mai variate, atât pe suport tradițional, cât și pe suporturi moderne. Am ținut să aflăm în care surse ei găsesc, de cele mai dese ori, informații utile pentru pregătirea temelor. Răspunsurile sunt următoarele:

	Cel mai des	Des	Uneori	Nici o dată
În cărți	134	62	15	1
În reviste, ziare	10	26	105	50
În enciclopedii	87	85	28	3
În Internet	89	59	41	10
Alte surse	9	19	61	56

Rezultatele arată că cel mai des în căutarea informațiilor pentru pregătirea temelor elevii apelează la carte (134), după care urmează enciclopediile, revistele, ziarele (97) și Internet-ul (89). Deci, sursele tradiționale de informație rămân a fi cele mai consultate în pregătirea temelor. În general, la toate pozițiile (*cel mai des, des, uneori, nici o dată*), avem următoarea ierarhie: cărți – 212 mențiuni (22,3%), enciclopedii și dicționare – 203 (21,4%), Internet – 199 (20,9%), publicații periodice – 191 (20,1%), alte surse – 145 (15,3%).

Biblioteca, ca loc al tuturor descoperirilor, ca centru de cultură, lectură și educație, poate și trebuie să-și asume responsabilitatea de a răspunde tuturor exigențelor utilizatorilor, nevoilor de lectură, informare și delectare ale acestora. Am solicitat participanților la sondaj să formuleze propuneri și sugestii care, în opinia lor, ar îmbunătăți activitatea și imaginea Bibliotecii. Ei au menționat următoarele:

- Achiziționarea mai multor exemplare de cărți, reviste, ziare, CD, DVD, filme;
- O varietate mai mare a colecțiilor de cărți și periodice de peste hotare;
- Posibilitatea de a împrumuta la domiciliu cărți, reviste, ziare din sala de lectură;
- Îmbogățirea colecțiilor la disciplinele reale;
- Modernizarea computerelor și programelor de operare;
- Modernizarea mobilierului din Bibliotecă.
- Mărirea numărului de locuri în sălile de lectură;
- Reducerea gălăgiei prin separarea locurilor de studiu în sala de lectură;
- Instalarea copiatoarelor, imprimantelor color în apropierea tuturor punctelor de deservire.

Sintetizând datele obținute, putem să definim o serie de măsuri care ar putea fi întreprinse pentru a îmbunătăți activitatea Bibliotecii:

- Achiziționarea mai multor exemplare de documente pentru a permite mai multor utilizatori să le poată împrumuta la domiciliu (în special, titlurile din bibliografia școlară);
- Analiza utilizării fondurilor în vederea redistribuirii unor documente din sălile de lectură în sălile de împrumut la domiciliu;
- Colaborarea cu cititorii în scopul îmbogățirii fondului de publicații necesare în procesul de studiu;
- Lărgirea spațiilor sălilor de lectură și a Sălii Multimedia;
- Satisfacerea cerințelor utilizatorilor cu maximum de profesionalism și promptitudine.

Credem că o dată cu realizarea proiectului de extindere a spațiului Bibliotecii, multe dintre doleanțele utilizatorilor noștri vor putea fi realizate în practică.

Activitatea oricărei biblioteci trebuie centrată pe utilizatori, iar efortul bibliotecarului trebuie să aibă ca rezultat satisfacerea necesităților de studiu, informare și formare a acestora. O bibliotecă are o imagine bună în viziunea utilizatorului atunci când oferă un mediu benefic cunoașterii, o ambianță plăcută, o atitudine binevoitoare, o deservire competentă și profesionistă.

Tamara Croitoru,
bibliotecar principal,
Mariana Ursu,
bibliotecar principal,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI

ATRACTIVITATEA – DOMINANTA IMAGINII POZITIVE A BIBLIOTECII PENTRU COPII

Efortul bibliotecilor de a ține pasul cu ritmul evoluțiilor produse în sfera tehnologiilor informării și comunicării presupune în mod implicit extinderea și diversificarea serviciilor oferite, modernizarea activității, crearea unor noi oportunități de informare, cunoaștere, delectare. În același timp, acțiunile întreprinse de biblioteci pentru a-și moderniza activitatea și a se racorda la schimbările produse, nu pot avea efectul scontat atâta timp cât nu sunt promovate, nu sunt făcute publice, nu sunt cunoscute comunității în care activează.

În condițiile diversificării mijloacelor de informare, competitivității tot mai accentuate în sfera producerii și difuzării informației, realizarea unor strategii promoționale eficiente devine o prioritate iminentă a bibliotecilor.

Promovarea include un complex de acțiuni care au ca scop informarea publicului în legătură cu serviciile și produsele oferite. Prin aceste acțiuni promoționale se urmărește în special:

- sensibilizarea publicului vizavi de gama de servicii și produse pe care le oferă bibliotecile;
- fidelizarea utilizatorilor reali și atragerea utilizatorilor potențiali în biblioteci;
- sporirea încrederii membrilor comunității în valoarea și utilitatea colecțiilor și serviciilor, ținuta manifestărilor și profesionalismul personalului de bibliotecă;
- constituirea unei imagini pozitive, atractive a instituției bibliotecare la nivelul comunității servite și a factorilor decizionali (1, 4).

Optimizarea imaginii este scopul principal al politicii promoționale. „Imaginea unei biblioteci este constituită din ansamblul reprezentărilor, mai mult sau mai puțin subiective, care îi sunt asociate de către parteneri, utilizatori și autoritatea tutelară, cristalizate într-o identitate specifică” (3). Imaginea reprezintă suma de concepții, idei, impresii pe care membrii comunității o au despre instituție. Ea reflectă reputația bibliotecii în comunitate, atitudinea utilizatorilor față de serviciile, colecțiile, condițiile, personalul instituției.

Imaginea este factorul care-i determină, în mare măsură, pe membrii comunității să frecventeze sau nu bibliotecă, să participe sau nu la activitățile ei, să susțină sau nu, inclusiv financiar, activitatea ei. În acest sens promovarea imaginii bibliotecii presupune o bună comunicare cu toate segmentele comunității – realii și potențialii utilizatori, parteneri, susținători, iar în construirea unei strategii de promovare a imaginii trebuie să se țină cont, în primul rând, de orizontul de așteptare al acestora.

Specialiștii în domeniu evidențiază doi factori esențiali care determină așteptările, atitudinea față de bibliotecă (3):

- la nivel teoretic – asimilarea imaginii arhetipale a bibliotecii vehiculate în societate (biblioteca – paradis, templu al cunoașterii, depozitar al memoriei colective, mediu de comunicare, de socializare etc.);
- la nivel empiric – contactul anterior cu o instituție bibliotecară (o experiență anterioară, pozitivă sau negativă, va avea repercusiuni asupra percepției ulterioare a bibliotecii ca instituție, asupra unei noi interacțiuni cu aceeași instituție sau cu o instituție similară).

Anume în perioada copilăriei are loc primul contact cu biblioteca, de aceea este foarte important ce impresie va lăsa această experiență asupra percepției ulterioare de către copil – tânăr – adult a instituției bibliotecare. De aici și rolul bibliotecii pentru copii în formarea atitudinii pozitive față de bibliotecă, în formarea deprinderilor de lectură permanentă, în educarea unui utilizator constant, fidel, interesat, pregătit.

Care sunt așteptările copiilor vizavi de bibliotecă? Care sunt, în perceperea lor, componentele imaginii pozitive a unei biblioteci? În linii mari, acestea se reduc la următoarele:

- spații accesibile și confortabile;
- colecții bogate și variate;
- tehnică din cea mai modernă;
- bibliotecari binevoitori, competenți și receptivi;
- biblioteca nu doar ca un spațiu unde poți citi, asculta, privi, învăța, dar și un centru de comunicare, de distracție și agrement.

Rezultatele unui sondaj pe care l-am realizat recent printre utilizatorii bibliotecii noastre scot în evidență următoarea ierarhie a criteriilor conform cărora copiii preferă (aleg) o anumită bibliotecă:

- conținutul și calitatea colecțiilor – 30,5%;
- atitudinea personalului față de beneficiari – 26,0%;
- diversitatea serviciilor oferite – 16,1%;
- ambianța plăcută – 9,4%;
- alte (nivelul deservirii, calitatea serviciilor oferite, amplasarea etc.) – 2,2%.

O imagine pozitivă a bibliotecii pentru copii este, mai întâi de toate, o imagine atractivă, care predispune copiii pentru vizitarea bibliotecii, pentru lectură, studiu și relaxare în spațiul bibliotecii.

Așadar, care sunt factorii principali care determină atractivitatea bibliotecilor pentru copii?

- **Potențialul informațional pe care îl dețin bibliotecile**

Beneficiarii-copii apreciază cel mai des calitatea, actualitatea, accesibilitatea, varietatea colecțiilor, atractivitatea lor ca conținut și ținută grafică. Din păcate, situația reală a colecțiilor în multe biblioteci pentru copii nu favorizează crearea și menținerea unei imaginii atractive în comunitate. Colecțiile învechite, neadecvate particularităților de vârstă și cerințelor de informare ale beneficiarilor - copii creează un stereotip negativ al bibliotecii – „De ce să mergi la bibliotecă, dacă acolo nu găsești informația de care ai nevoie?”.

Printre doleanțele cel mai des formulate de copii sunt: prezența mai masivă în colecțiile bibliotecilor a autorilor și titlurilor la modă printre copii, ponderea mai mare a literaturii științifico-cognitive pentru copii, achiziționarea titlurilor de carte într-un număr de exemplare suficient pentru a putea fi împrumutate la domiciliu și, nu în ultimul rând, antrenarea beneficiarilor în realizarea politicii de dezvoltare a colecțiilor. Deci, beneficiarii sunt dispuși să colaboreze, să se implice nemijlocit în procesul de selectare, de completare a colecțiilor, iar capacitatea bibliotecilor de a valorifica această disponibilitate contează foarte mult.

În acest sens, este importantă realizarea unor acțiuni, campanii cu efect promoțional major de genul „O carte pentru biblioteca mea”, „Eu o carte, tu o carte...”, „Am o carte pentru tine” etc. O acțiune de acest fel, cu o rezonanță deosebită printre copii, a fost concursul republican cu genericul „Ofrandă pentru biblioteca mea”, desfășurat în perioada noiembrie 2007 – aprilie 2008. Concursul a fost organizat în cadrul Proiectului Național „Spre cultură și civilizație prin lectură” și a avut ca scop sensibilizarea opiniei publice față de problemele cu care se confruntă bibliotecile, consolidarea colecțiilor bibliotecilor publice și școlare prin contribuția personală a membrilor comunității. Circa 360 de participanți de toate vârstele (de la 5 la 75 de ani) s-au inclus în acest concurs, cei mai mulți fiind din raioanele Călărași, Criuleni, Ialoveni, Anenii Noi, Râșcani, Ștefan Vodă, Drochia, or. Bălți. Festivitatea de premiere a avut loc în cadrul Salonului Internațional de Carte pentru Copii (aprilie 2008) și a înrunit 36 de învingători, selectați în dependență de valoarea spirituală și materială a cărților donate, de originalitatea autografele scrise. Vom mai menționa că participanții la acest concurs au donat bibliotecilor din comunitățile lor circa 600 titluri de carte beletristică și de referință.

- **Dotarea cu calculatoare și alte tehnologii moderne de informare**

Posibilitatea de a accesa Internet-ul, de a consulta documente pe suporturi netradiționale, jocuri electronice, programe interactive de studiere la diferite discipline școlare etc., fără îndoială, sporesc atractivitatea bibliotecilor pentru copii, cu condiția, însă, ca mijloacele tehnice, programele utilizate în biblioteci să fie permanent actualizate, iar bibliotecarii să fie suficient de pregătiți pentru a le utiliza, pentru a-i învăța pe copii să le utilizeze și pentru a ști să asigure echilibrul rațional între sursele tradiționale de informare și cele netradiționale. În caz contrar copiii nu vor asocia tehnologiile moderne, Internet-ul cu biblioteca, nu vor conștientiza utilitatea bibliotecii și a bibliotecarului, considerând că Internet-ul este unica sursă care poate satisface toate nevoile lor de informare, fiind mult mai simplu în utilizare, mai rapid în regăsirea informației decât biblioteca.

- **Amplasarea bibliotecii**

Câștigă în atractivitate bibliotecile care sunt amplasate în locuri accesibile copiilor (în centrul comunității, în preajma instituțiilor de învățământ, în locuri comode pentru deplasarea cu mijloacele de transport). Este importantă vizibilitatea clădirii, amplasarea indicatoarelor și altor mijloace de orientare.

- **Programul de funcționare**

Trebuie stabilit în funcție de necesitățile sau interesele utilizatorilor. De obicei, bibliotecile au un program de 8 ore în cursul săptămânii și un program mai

reduc în week-end. Doleanțele cele mai frecvente ale beneficiarilor-copii vizavi de programul de funcționare, sunt prelungirea programului în week-end, funcționarea pe parcursul ambelor zile de odihnă.

- **Spațiul bibliotecii**

Trebuie să permită funcționarea optimală a serviciilor bibliotecii și să asigure confortul necesar pentru utilizatori. Pentru a facilita orientarea micilor cititori în spațiul bibliotecii sunt binevenite indicatoarele, afișarea unui plan care să reflecte localizarea tuturor serviciilor.

- **Ambianța favorabilă**

Presupune existența unui design care să producă efecte emoționale pozitive, astfel încât să facă plăcută aflarea în spațiul bibliotecii și să-l motiveze pe copil să revină în acest spațiu.

- **Cromatică reușită**

Implică îmbinarea culorilor astfel încât să creeze o ambianță atractivă din punct de vedere funcțional și estetic. Specialiștii recomandă folosirea culorilor roșu și albastru cu precădere în cazul fațadelor, deoarece intrarea în bibliotecă trebuie să fie îmbietoare, să accentueze caracterul deschis al instituției. Culorile recomandate pentru interior sunt: portocaliu, roz, galben, verde pal și alte culori care au însușiri energizante și tonice, acționând benefic asupra copiilor.

Este importantă crearea unui stil cromatic al instituției, care să persiste nu numai în spațiul intern și extern (se recomandă o anumită corespondență între culoarea pereților, draperiilor, mobilierului, indicatoarelor), dar și în materialele promoționale elaborate de bibliotecă (ghiduri, fluturași, afișe, ecusoane etc.).

- **Microclimatul**

Necesită menținerea condițiilor de temperatură și umiditate constante, luminozitatea suficientă, reducerea unor factori nocivi cum ar fi praful, umiditatea sporită sau zgomotul produs atât în exteriorul bibliotecii (transport, zone de construcții sau alte genuri de activitate care produc zgomot), cât și în interior (deplasarea, conversația între beneficiari sau angajați, funcționarea unor aparate, telefoane, imprimante etc.).

Cele mai frecvente probleme semnalate de utilizatori sunt legate de temperatura prea scăzută în perioada rece a anului, de zgomot ș.a. Se recomandă acoperirea cu mochetă a podelelor, instalarea imprimantelor și a altor aparate în imediata apropiere a zonelor de servire, dar în afara sălilor de lectură, astfel încât să nu creeze disconfort pentru cei care lucrează acolo. De asemenea, trebuie evitată amplasarea sălilor de lectură spre străzi aglomerate.

- **Mobilierul**

Trebuie să fie ales în funcție de normele în vigoare, de spațiul de care dispunem, de modul de organizare a colecțiilor.

Într-o bibliotecă pentru copii mobilierul trebuie să fie cât mai original ca formă, culoare, cât mai comod și sigur. Rafturile cu cărți trebuie să fie adaptate la înălțimea copiilor, trebuie evitate, pe cât e posibil, colțurile ascuțite. La alegerea mobilierului trebuie să se ia în considerație ușurința întreținerii, posibilitatea de a fi

reparat sau de a înlocui ușor elementele deteriorate, precum și calitățile ergonomice, flexibilitatea.

- **Personalul**

Imaginea personalului determină în cea mai mare parte imaginea generală a bibliotecii și este unul dintre factorii principali care, în percepția beneficiarilor-copii, face biblioteca mai mult sau mai puțin atractivă.

Pentru a răspunde exigențelor beneficiarilor-copii, bibliotecarul trebuie să fie competent, bine informat, un bun cunoscător al colecțiilor bibliotecii, trebuie să manifeste solitudine (atitudine plină de bunăvoință, atenție) față de beneficiari, să aibă studii corespunzătoare responsabilităților asumate, să aibă spirit creativ, să fie comunicabil. Colaboratorii bibliotecilor pentru copii, de asemenea, trebuie să cunoască psihologia și particularitățile de vârstă ale copiilor, să cunoască foarte bine literatura pentru copii și modalitățile de promovare a cărții, de stimulare a interesului pentru lectură, să posede abilități de comunicare, aptitudini artistice, actoricești etc.

Un rol important pentru imaginea bibliotecarului îl are existența unor imagini stereotip, înrădăcinate în conștiința publică și alimentate, în primul rând, de cunoașterea insuficientă de către membrii comunității a specificului activității într-o bibliotecă.

Într-un articol de Robert Coravu, intitulat „Bibliotecarul stereotip” (2), este descrisă o situație cu care bibliotecarii se confruntă frecvent:

„Pentru un bibliotecar, a răspunde la întrebarea „ce profesie aveți?” reprezintă una dintre cele mai mari provocări. De ce ? Pentru că trebuie să facă față reacțiilor interlocutorilor, care fie îl invidiază pentru șansa pe care o are de a practica o meserie relaxantă, care-i permite să citească toată ziua, fie, după caz, se arată uimiți că pentru a ajunge bibliotecar a urmat studii de specialitate. Fiecare dintre noi a trecut, măcar o dată, prin această încercare inițiativă și a realizat că, în cele mai multe cazuri, simplul răspuns: „sunt bibliotecar” îl aduce în mintea celor care pun această întrebare pe bibliotecarul stereotip.

Bibliotecarul stereotip este o femeie între două vârste, cu părul strâns în coc, care poartă ochelari și se îmbracă auster; este severă, necomunicativă, lipsită de simțul umorului și îndeplinește trei atribuții principale: aranjează cărțile în raft, le stampilează și atenționează cititorii să păstreze liniștea. El are o istorie îndelungată, supraviețuind evoluției tehnologice care a afectat și bibliotecile, chiar și în țări unde schimbările tehnologice s-au produs de timpuriu și au cunoscut un ritm alert și neîntrerupt, precum SUA. Paradoxal, recunoașterea rolului primordial al informației în societatea contemporană nu a avut ca rezultat creșterea prestigiului practicanților acestei profesii a informației.”

Trebuie să recunoaștem că deseori membrii comunității, utilizatorii văd doar activitatea „de la suprafață” a bibliotecarilor, a căror utilitate o percep doar la nivelul operațiilor de manipulare a documentelor. Iar operațiile și procesele desfășurate „în spatele scenei”, care implică un efort intelectual ridicat și asigură în mare măsură buna funcționare a bibliotecii, nu sunt atât de vizibile pentru utilizatori și, prin urmare, contribuie mai puțin la crearea imaginii bibliotecii.

Un rol important pentru imaginea profesiei și a instituției bibliotecare îl are *autopercepția*. O autopercepție pozitivă facilitează realizarea unei activități de succes, tot așa cum o autopercepție negativă nu poate să ducă decât la eșec și insatisfacție în plan profesional. Același autor menționează că una din cauzele autopercepției negative este pentru mulți slaba motivație materială. O altă cauză constă în faptul că „pentru unii bibliotecari profesia pe care o practică nu este o vocație, sau cel puțin o alegere asumată, ci un refugiu pentru neîmplinirile dintr-o altă profesie”, o activitate provizorie, de tranziție.

Referitor la **strategiile, modalitățile de promovare a imaginii bibliotecilor** în societate, inclusiv a bibliotecilor pentru copii, în literatura de specialitate se evidențiază de obicei trei concepții (5):

- Concepția organizațional-managerială (sau raționalistă) – ține de imaginea externă a bibliotecii și depinde de faptul cum lucrează instituția. Implică necesitatea perfecționării colecțiilor și serviciilor, realizarea unor activități de marketing, promovarea prin intermediul mijloacelor publicitare, mass-media, relațiilor publice, crearea paginii web a bibliotecii, elaborarea de ghiduri, pliante și alte materiale promoționale cu simbolica bibliotecii (pixuri, baloane, tricouri, eșarfe, mape, cărți poștale, ecusoane ș.a.);
- Concepția psihologică orientată spre imaginea interioară, corporativă (de la autopercepție la climatul psihologic). Menționează că, pentru a schimba imaginea bibliotecii și a profesiei trebuie să se schimbe însuși bibliotecarul, autopercepția sa;
- Concepția iraționalistă presupune că imaginea profesiei și a instituției bibliotecare nu depinde neapărat de faptul cum activează bibliotecile sau cum se autopercep bibliotecarii. Biblioteca stereotip sau bibliotecarul stereotip sunt imagini „independente”, susținute prin reprezentarea bibliotecilor și bibliotecarilor în literatură, în filme, în presă și care nu întotdeauna reflectă adecvat realitatea. Aceste stereotipuri sunt mai greu de modificat.

Este evident că o strategie promoțională de succes trebuie să cuprindă toate trei concepte și să includă acțiuni diverse, pornind de la atitudinea personalului, modul de organizare a spațiilor până la stabilirea unor relații permanente cu mass-media și organizarea unor campanii de amploare, toate împreună fiind orientate spre promovarea bibliotecilor, crearea unei imagini bune și, implicit, recunoașterea de către comunitate a locului și rolului bibliotecilor în procesul de informare, cunoaștere și dezvoltare.

Bibliografie

1. **Catană, Cristina.** *Biblioteca județeană „G.T. Kirileanu” Neamț – Strategii de promovare a imaginii* // http://www.bjmures.ro/publicații/anuare/Anuarul_20IV-2005/17.htm.
2. **Coravu, Robert.** *Bibliotecarul stereotip* // http://www.geocities.com/conanbibliotecarul/Bibliotecarul_stereotip.rtf.

3. **Coravu, Robert.** *Imaginea bibliotecii în mediul universitar: strategii de optimizare* // <http://www.geocities.com/conanbibliotecarul/ComunicareaBrasov.rtf>.
4. **Enache, Ionel;** Maftai, Mihaela. *Marketingul în bibliotecă* // <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/enache-market/24.htm>.
5. **Матвеев, М.Ю.** *Исследование проблем имиджа библиотек в зарубежных странах (1980-2000-е годы)* // Библиотекосведение. – 2006. – № 5. – С. 101-106; № 6. – С. 92-96.
6. **Тетерина, С.М.** *Новые имиджевые технологии в работе детских библиотек* // АиФ. Новая Библиотека. – 2006. – № 4. – С. 16-17.

Lilia Tcaci,
director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

**COMUNICAREA BIBLIOTECAR-COPIL
LA BIBLIOTECA „V.A. URECHIA” – O NOUĂ ABORDARE
- campanie de promovare -
Proiect**

Motto:

„N-ai decât să întinzi mâna spre bibliotecă
și să chemi la tine acest talisman fără de preț: cartea!”

Charles de Montesquieu

1. Scurt istoric

Biblioteca „V.A.Urechia” a funcționat încă din anul 1951 cu două secții de împrumut distincte, respectiv Secția Împrumut la domiciliu pentru adulți și Secția Împrumut la domiciliu pentru copii. An de an cele două secții și-au dezvoltat colecțiile de bibliotecă, și-au definit și comunicat serviciile și în felul acesta numărul utilizatorilor a crescut permanent.

Personalul secției pentru copii s-a specializat în timp, iar serviciile oferite se adresau copiilor până la 14 ani. Promovarea serviciilor se realiza printr-o permanentă colaborare cu celelalte instituții de educație și cultură, prin realizarea unor activități culturale și de loisir specifice copiilor: expoziții, lansări de carte, întâlniri cu autori de carte pentru copii, concursuri etc. Printre cele mai renumite erau „Zilele Cărții pentru Copii”, care se desfășurau în decurs de o săptămână în preajma zilei de 1 iunie și se încheiau cu un Carnaval al Cărții.

În iunie 2004 s-a pus în aplicare un proiect managerial prin care s-a desființat secția pentru copii. În același an biblioteca a intrat în renovare. În august 2006 biblioteca s-a redeschis pentru public, colecțiile și serviciile pentru copii fiind incluse în cele pentru adulți.

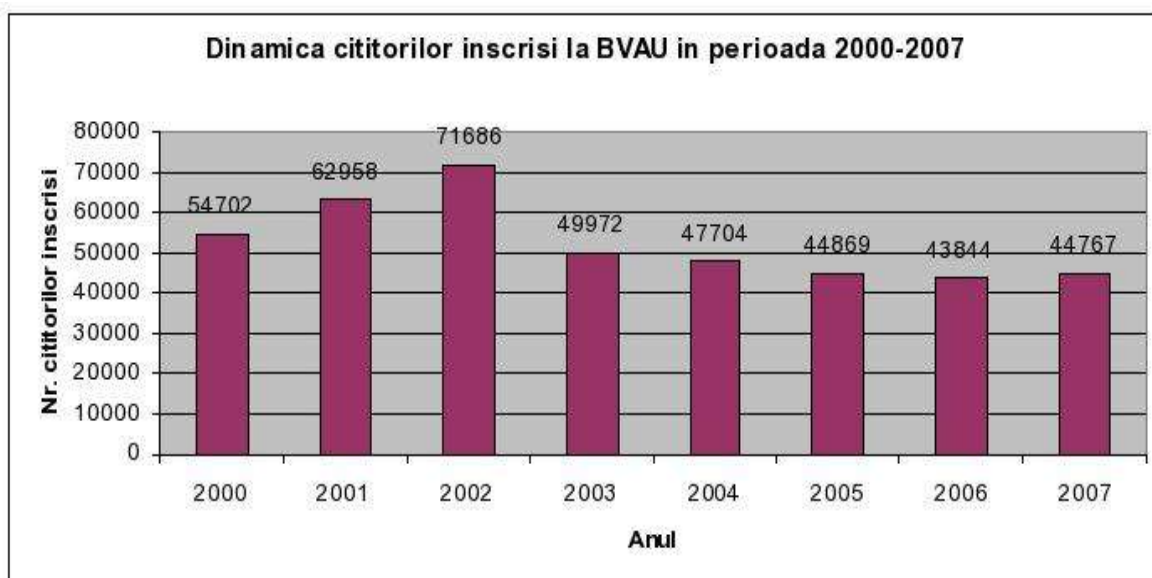
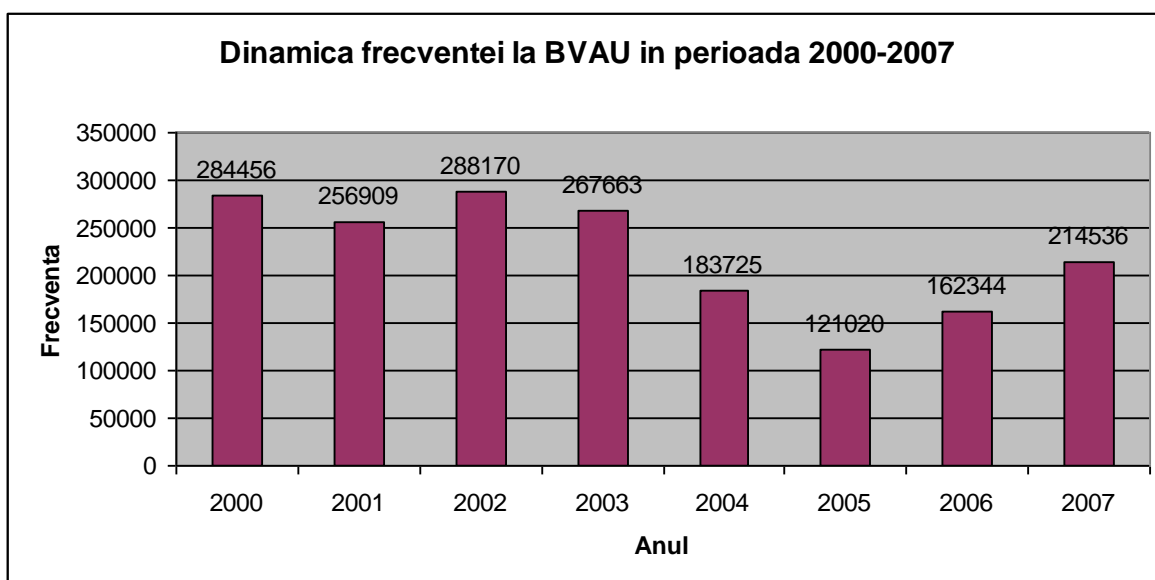
În luna mai 2007 s-a schimbat conducerea bibliotecii și, odată cu ea, și fața bibliotecii. Datorită unui manager deschis și receptiv la valorile bibliotecii, a fost propusă o nouă organigramă aprobată în ianuarie 2008 de Consiliul Județean, organigramă care prevede reînființarea secției pentru copii.

Campania de relansare a serviciilor pentru copii se va desfășura pe o perioadă de 4 luni înainte de deschiderea Secției pentru copii.

2. Analiza situației

În prezent, Biblioteca „V.A.Urechia” (BVAU) se confruntă cu insuficienta cunoaștere în rândul publicului țintă a serviciilor pentru copii.

Din analiza datelor statistice se constată o scădere a numărului de cititori activi:

Numărul cititorilor înscriși sub 14 ani: 2000 – 3559 cititori; 2001 – 2667 cititori; 2002 – 2207 cititori; 2003 – 1958 cititori; 2004 – 1373 cititori; 2006 – 1333 cititori; 2007 – 1336 cititori.

Dacă în anul 2003 numărul cititorilor era de 1958 și în anul 2007, după implementarea proiectului managerial, numărul cititorilor nu a crescut, ci este mai mic, înseamnă că avem o problemă cu serviciile pentru copii.

Analiza SWOT

<p>S - puncte tari</p> <ul style="list-style-type: none"> - biblioteca, centru cultural cu tradiție; - credibilitatea instituției și a informațiilor prezentate; - manager deschis, cu reputație și credibilitate pe plan local; - serviciile prestate sunt gratuite; - sistem informatizat dezvoltat; - tradiție în organizarea activităților culturale și de loisir pentru copii; - existența paginii web a bibliotecii; - program cu publicul (zilnic 9-20, sâmbăta – închis, duminica 8-13).	<p>W - puncte slabe</p> <ul style="list-style-type: none"> - site-ul pentru copii din pagina bibliotecii slab realizat; - relație slabă cu mass-media locală; - diminuarea colaborării cu alte organisme de educație și cultură.
<p>O - oportunități</p> <ul style="list-style-type: none"> - unicitatea dată de inexistența altor biblioteci publice pentru copii; - susținere, în prezent, din partea autorităților locale, prin aprobarea fondurilor necesare modernizării și achiziției de carte pe 2008; - existența unui număr mare de instituții de învățământ pentru grupa de vârstă 0-14 ani: 60 de grădinițe, 46 școli, 10 școli speciale; - modificarea programelor școlare și creșterea interesului pentru activitățile extrașcolare; - interes crescut al cadrelor didactice de a încheia parteneriate și protocoale de colaborare cu biblioteca; - număr mare de ONG-uri care au ca domeniu de activitate probleme legate de protecția socială și drepturile copiilor, ceea ce implică posibilitatea încheierii de parteneriate; - număr în creștere al voluntarilor pentru activitățile de voluntari.	<p>T - amenințări</p> <ul style="list-style-type: none"> - manifestarea unui interes scăzut din partea publicului țintă pentru serviciile oferite în prezent; - climatul politic de la nivelul județului (an electoral).

3. Publicul țintă

- preșcolarii;
- elevii din învățământul primar și gimnazial;
- cadrele didactice din instituțiile de învățământ, inclusiv ciclul gimnazial;
- ONG-urile care au ca domeniu de activitate probleme legate de protecția socială și drepturile copiilor;
- părinții și bunicii.

4. Scopul campaniei

Relansarea serviciilor pentru copii în Biblioteca „V.A.Urechia” Galați.

5. Obiectivele campaniei

A. Aducerea în atenția publicului țintă a serviciilor pentru copii și comunicarea redeschiderii secției.

B. Realizarea a două activități pentru promovarea serviciilor pentru copii și aducerea la bibliotecă a 20 % din publicul țintă până la sfârșitul anului 2008.

6. Durata

Martie - iunie 2008.

7. Axa campaniei

O nouă imagine a Bibliotecii „V.A.Urechia” prin relansarea serviciilor pentru copii.

8. Mesaj

„Suntem aici, printre cărțile îndrăgite de voi. Dați de știre și prietenilor.”

9. Strategie

Implicarea directă a publicului țintă.

10. Calendar/Planificare

Nr. crt.	Timp martie-iunie 2008	Activitate	Responsabil
1.	10. 03	Comunicat de presă – informare privind schimbarea organigramei	Zanfir Ilie - manager general
2.	17 - 29. 03	Pregătirea primei activități de promovare a serviciilor pentru copii - realizarea materialelor de promovare (afiș, invitații)	Târâla-Sava Maricica - șef secție, Vasilică Adina
3.	1. 04	Comunicat presă – pentru activitate. Trimiterea invitațiilor	Târâla-Sava Maricica

4.	2. 04	Primirea invitațiilor	Buruiană Letiția – director adjunct
5.	2. 04	Desfășurarea manifestării „La ce bun să scrii o carte” ?	Târâla-Sava Maricica
6.	2. 04	Comunicat TV despre manifestare. Articol de presă cu desfășurarea manifestării	Târâla-Sava Maricica
7.	15. 04	Lansarea concursului de desene „Logo-ul Secției copii” pe Blogul Oficiului de Informare Comunitară a BVAU	Târâla-Sava Maricica, Toporaș Camelia
8.	15. 05	Încheierea concursului și alegerea câștigătorului	Profesori specialiști de desen
9.	2. 06	Premierea câștigătorului cu prilejul deschiderii manifestărilor „Zilele cărții pentru copii”	Zanfir Ilie – manager general
10.	10. 06	Declarație de presă cu anunțul de închidere a Bibliotecii pentru două săptămâni (16 – 29 iunie)	Zanfir Ilie – manager general
11.	30. 06	Conferință de presă – anunțarea deschiderii Bibliotecii „V. A. Urechia” – într-o nouă formă	Zanfir Ilie – manager general, Buruiană Letiția – director adjunct

11. Buget campanie

Dotare – 13610 RON;

Promovare – 2390 RON.

12. Evaluarea campaniei

A. Prin monitorizarea presei s-a constatat:

Nr. crt.	An publicare	Număr articole despre organizație apărute în publicațiile locale	Număr articole despre organizație care vizează copiii apărute în publicațiile locale
1.	2003	60	15
2.	2004	75	7
3.	2005	172	4
4.	2006	151	2
5.	2007	111	4
6.	2008	49	10

După cum se poate observa, din anul 2003 și până în anul 2007 numărul articolelor despre organizație, care vizează copiii este foarte mic. Dar anul acesta, încă din primele luni ale anului, se constată o creștere considerabilă a numărului de articole apărute în presa locală. Relația cu presa este una favorabilă.

B. Accesarea paginii <http://www.bvau.ro>

La secțiunea „Întreabă bibliotecarul” sunt arhivate toate întrebările și răspunsurile utilizatorilor.

C. Cutia de sugestii - sesizări.

În incinta organizației, la intrare, se află cutia de sugestii - sesizări. Săptămânal sunt analizate și, eventual, sunt trimise răspunsuri prin e-mail.

D. Interviu focus-grup.

Reacții: Secția copii e locul unde:

- mă informez;
- zâmbesc;
- mă joc;
- îmi găsesc noi prieteni;
- descopăr o lume nebănuită;
- cineva mă ajută.

Maricica Târâla-Sava,
șef Secție împrumut copii,
Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”
Galați

RINGUL INTELECTUAL – O NOUĂ PROVOCARE PENTRU TINERI

În prezent omenirea se confruntă cu invazia noilor tehnologii informaționale. Memoria electronică intră în concurență directă cu cea a hârtiei. Transpunerea pe suport electronic a tezaurului de cunoștințe acumulate de omenire, de la cuprinsul dicționarilor enciclopedice și al tratatelor științifice până la capodoperele literare ale lumii, este astăzi o realitate.

În acest context cartea, lectura, biblioteca au fost și sunt teme pentru un șir lung de întrebări, meditații și prognoze, discutate în diverse medii profesionale și sociale.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” deține un rol important în dirijarea și orientarea copiilor și adolescenților în fluxul informațional. Noile tehnologii informaționale necesită și noi forme de activitate.

Relevante în acest aspect sunt Ringurile intelectuale. Prima activitate de acest gen s-a desfășurat la sfârșitul anului 2006 și chiar de la început a trezit un viu interes atât printre beneficiarii Bibliotecii, cât și printre colegii noștri din municipiu și din alte localități ale republicii. Inițiatorii proiectului sunt serviciile Activitate cu copii de 11-16 ani și Mediatecă.

Scopul:

- Promovarea rolului cărții și a lecturii în societatea informațională.

Obiective:

- Stabilirea priorităților utilizatorilor vizavi de carte și mijloacele moderne de informare;
- Cunoașterea preferințelor adolescenților cu privire la prezentul și viitorul cărții;
- Promovarea cunoașterii și a buneii orientări în viață prin accesul la informația calitativă;
- Promovarea diversității informaționale, utilizarea tehnologiilor informaționale cu scopul de instruire și autoinstruire;
- Promovarea toleranței și culturii într-o dezbateră.

Participanți:

Liceeni, preponderent clasele XI – XII, elevi de la colegii.

De ce anume această vârstă? Adolescentul poate să ia atitudine, să discute liber pe marginea unei sau altei probleme, să aducă argumente. El se află la răscrucea dintre copilărie și maturitate, fapt ce-i permite să-și expună ideile neordinar și îndrăzneț, adesea foarte original.

Până la momentul actual s-au desfășurat o serie de Ringuri intelectuale pe care le unește o singură temă „Adolescentul în lumea informației”:

- Cartea și Internet-ul în secolul XXI: parteneri sau rivali?
- Libertatea și mass-media
- Literatura și lectura în Internet

Tot în această temă se încadrează și dezbaterile „Natura informației la început de mileniu”.

Competițiile între echipe au fost precedate de o pregătire intensă: selectarea surselor din cărți, periodice, Internet, sistematizarea materialului acumulat și studierea eficientă a temei de către participanți.

La Ringul intelectual *Cartea și Internet-ul în secolul XXI: parteneri sau rivali?* au participat două echipe: „Cartea” și „Internet-ul”. Prima a fost reprezentată de elevii Liceului „Vasile Alecsandri”, cealaltă – de cei de la Colegiul Național de Comerț și Liceul Național de Coregrafie. Fiecare echipă a fost formată din 2 membri și 3 secundanți. A monitorizat desfășurarea competiției un grup de arbitri: Victor Papanaga, Președinte al Fundației pentru Dezvoltarea Digitală din Moldova, Natalia Cheradi, director adjunct al Bibliotecii ASEM, lector la Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională a USM, Tamara Maleru, bibliograf principal la BNC „Ion Creangă”.

Discuțiile s-au desfășurat în jurul dilemei: va rămâne cartea purtătorul principal de informație sau va fi reprimată de monopolul Internet-ului?

În cadrul primei runde echipele au susținut câte o pledoarie în apărarea cauzei – cărții sau Internet-ului. În cea de a doua secundanții au adresat membrilor echipei adverse câte trei întrebări de tipul:

- Contribuie oare Internet-ul la formarea personalității, a intelectului unei persoane?
- Ce influență au asupra unui adolescent jocurile on-line sau site-urile pornografice?
- Nu credeți că valoarea cărții se diminuează o dată cu creșterea prețului ei?
- Producerea cărților necesită multă celuloză. Oare defrișarea pădurilor în acest scop nu duce la un dezechilibru ecologic?

Runda a treia a presupus un „ping-pong” din întrebări și răspunsuri scurte (de exemplu: *Pot oare avantajele Internet-ului compensa dezavantajele acestuia? Nu credeți, că Internet-ul este o evoluție, o formă înaintată a cărții?*).

La sfârșitul fiecărei runde arbitrii au comentat prestața fiecărei echipe, referindu-se la faptul cât de convingători au fost concurenții, cât de corect și-au ales strategia de apărare a cauzei etc.

Echipele și colegiul de arbitri au ajuns la următoarea concluzie: contează valoarea informației, indiferent pe ce suport este accesată.

Ringul intelectual *Libertatea și mass-media* a fost o continuare a confruntărilor de idei din cadrul dezbaterilor *Natura informației la început de mileniu*, organizate în colaborare cu Centrul Independent de Jurnalism. La alegerea temei s-a pornit de la faptul că cea mai mare parte a informației omul o primește din mass-media, libertatea căreia este o necesitate, îndeosebi pentru un stat ce se dorește a fi democratic.

Scopul ringului – a sublinia rolul preponderent al mass-media în modelarea personalității, a câmpului ei informativ și impactul mijloacelor de informare asupra educației tineretului.

Participanți: echipa „Mass-media” (elevi de la Liceul „Spiru Haret”) și echipa „Societatea” (elevi de la Colegiul Național de Comerț). Din componența

juriului au făcut parte Diana Valuță, Centrul Independent de Jurnalism, Tamara Pereteatcu, jurnalist și Svetlana Lisnic, șef serviciu la BNC „Ion Creangă”.

Pe parcursul a patru runde tinerii au polemizat pe marginea următoarelor aspecte: Relația Autorități – Mass-media, Relația VIP-persona – Mass-media, Relația Omul – Mass-media. Activitatea s-a încheiat cu un „Ping-pong” verbal cu întrebări între echipe și între spectatori și echipe.

Cu toate că în țara noastră sunt adoptate un șir de documente de stat cu privire la dreptul omului la informație, concurenții au remarcat devieri serioase în funcționarea lor. S-a subliniat necesitatea unei mai mari transparențe în relația autorității – mass-media, totodată recunoscându-se existența informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată.

În runda „Relația VIP-persona – Mass-media” s-a discutat în jurul dreptului persoanelor publice la confidențialitate și viață privată. Una dintre echipe a fost de părerea că majoritatea tinerilor sunt atrași de „presa galbenă”. Cealaltă echipă a contrazis această afirmație prin argumentul că pentru a citi un astfel de gen de informație nu e nevoie de o pregătire interioară spirituală care se câștigă doar prin lectură calitativă. S-a subliniat importanța subiectelor discutate, îndeosebi în Anul Tineretului, când educației civice i se atribuie o atenție deosebită.

Împreună cu participanții am căutat răspunsuri la întrebările: „Cum definiți termenul „libertate”?”, „Ce este mai important – accesul la informații de orice gen sau viața privată?”, „Unde este hotarul între secretul de stat și dreptul la informație?” ș.a.

Datorită participării în dezbateri, tinerii au conștientizat necesitatea de a se informa permanent, de a învăța să trăiască într-o societate democratică, de a apăra atât dreptul la informare, cât și la viața privată.

Dacă ringurile precedente au vizat informația și sursele de obținere ale ei, apoi următorul a fost consacrat în exclusivitate lecturii. Tema ***Literatura și lectura în Internet*** a fost pusă în dezbatere de echipele Colegiului Național de Comerț și a Liceului „Spiru Haret”. Nivelul discuțiilor a fost apreciat de un juriu competent și imparțial. Ne-am propus să invităm reprezentanți ai unor domenii care au tangențe directe cu procesul literar și promovarea lecturii. Din componența juriului au făcut parte scriitorul Emilian Galaicu-Păun, redactor-șef al Editurii „Cartier” (președintele juriului), scriitoarea Claudia Partole și Tamara Pereteatcu, jurnalist, colaborator al BNC „Ion Creangă”.

În cadrul celor patru runde dezbaterile au vizat doar un aspect al comunicării interumane și anume fenomenul literaturii și lecturii în Internet.

În pledoarie ambele echipe și-au exprimat punctul de vedere referitor la direcțiile de dezvoltare a literaturii contemporane, la schimbările ce au loc în procesul literar și procesul lecturii o dată cu apariția Internet-ului.

Runda a doua a presupus un schimb de întrebări între echipe, în baza pledoariei prezentate, de tipul:

- Ce impact asupra tinerilor va produce criza lecturii tradiționale?
- Este oare Internet-ul o amenințare pentru lectura tipăriturilor?
- Mai poate oare produce satisfacție lectura unei cărți din bibliotecă?

Cum văd tinerii biblioteca viitorului – în formă tradițională sau virtuală, a fost subiectul discuțiilor din runda a treia. Participanții au ajuns la o concluzie de compromis: ei speră că biblioteca tradițională nu va dispărea, deoarece ea este nu numai un loc de informare, dar și de comunicare. S-a subliniat că viitorul va aparține centrelor culturale, care vor îmbina surse tradiționale, documente electronice și Internet – tot ce lucrează la formarea unei personalități multilateral dezvoltate.

Și membrii juriului au avut posibilitatea să adreseze întrebări echipelor în cadrul runde a 4-a. Concurenții au răspuns la întrebări de genul: *Câte tipuri de lecturi cunoașteți? Când auziți cuvântul „referat”, la ce vă gândiți mai întâi – la sala de lectură sau la „Internet-café”? Construiți o frază cu cuvintele „lup”, „timpul”, „calculator”, „a mânca”.*

Pentru a-și îmbunătăți imaginea, echipelor li s-a propus un Bonus-rundă cu posibilitatea de a adresa câte o întrebare la unul din membrii juriului (de exemplu, scriitorul E. Galaicu-Păun a fost întrebat: „Preferăți să vă publicați opera dvs. pe suport tradițional sau în Internet?”).

În concluzie putem remarca că tânără generație, care-și petrece o mare parte de timp în fața calculatorului, atunci când ne referim la lectură, preferă cartea. Mai mult ca atât, ei consideră că și educația viitorilor lor copii o vor începe cu cartea, deoarece numai acel copil care a trecut prin farmecul lecturii cărții până la vârsta de 7 ani va deveni un cititor adevărat. Se observă o legitate: cel care citește – va citi și în carte, și în Internet, cel care nu citește – nu va citi nici în carte, nici în Internet.

Seria Ringurilor intelectuale va continua cu o temă la fel de importantă pentru generația secolului XXI – **Ecologie și civilizație**. Se vor întâlni echipele de la Colegiul Național de Comerț și Liceul Academiei de Științe a Moldovei. În cadrul acestui ring echipele se vor confrunta într-un proces judiciar „Se acuză Civilizația” și vor trebui să prezinte un mini-proiect sub genericul „Noi putem face lumea mai frumoasă!”.

Temele discutate în cadrul ringurilor intelectuale sunt teme care îi preocupă pe tineri, iar participarea la aceste activități le oferă posibilitatea să-și formuleze ideile și să le exprime liber. Le asigurăm dreptul la opinie, îi învățăm să muncească în echipă, să-și apere punctul lor de vedere și să fie toleranți vizavi de părerea altora. Putem spune că ringurile au devenit o școală a democrației pentru tinerii noștri beneficiari.

Realizarea cu succes a acestui proiect se datorează și colaborării permanente cu bibliotecarii și profesorii instituțiilor de învățământ implicate: Valentina Melihov (șefa Bibliotecii Colegiului Național de Comerț al ASEM), Zinaida Slutu (șefa Bibliotecii Liceului „Spiru Haret”), Silvia Strătilă (profesoară la Liceul „Vasile Alecsandri”).

Putem menționa că această formă de activitate este acceptată de tineri, experiența noastră fiind preluată de mai multe biblioteci publice și de învățământ (Colegiul Național de Comerț al ASEM, Liceul „Petru Rareș” din Chișinău, Biblioteca Publică Fălești ș.a.). În continuare propunem schemele detaliate ale ringurilor intelectuale desfășurate la BNC „Ion Creangă”.

Ringul intelectual
“Cartea și Internet-ul în secolul XXI: parteneri sau rivali?”

Data desfășurării: 22 noiembrie 2006.

Responsabili penru organizare:

Zinaida Ursu, șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,
Lolita Caneev, șef serviciu Mediatecă.

Moderator: Lilia Tcaci, director adjunct, BNC “Ion Creangă”.

Participanți (câte doi membri ai echipei și trei secundanți):

Echipa “Cartea” – Liceul “Vasile Alecsandri”;
Echipa “Internet-ul” – Liceul Național de Coregrafie, Colegiul Național de Comerț.

Arbitri:

Victor Papanaga, Președintele Fundației pentru Dezvoltarea Digitală din Moldova,
Natalia Cheradi, lector, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională USM,
Tamara Maleru, bibliotecar principal, BNC „Ion Creangă”.

Runda I

Pledoarie într-o susținere a cauzei (Cărții sau Internet-ului).

Limita de timp pentru fiecare echipă – 3 min.

Total – 6 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Runda II

Secundanții adresează 3 întrebări echipei adverse.

Limita de timp pentru fiecare echipă: pentru pregătire – 1 min., pentru fiecare răspuns – 1 min.

Total – 12 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Moment muzical – 5 min.

Runda III

Ping-pong verbal cu întrebări și răspunsuri între echipe.

Timp total – 10 min.

Comentariul arbitrilor asupra celor 3 runde – 2 min. fiecare.

Moment muzical – 5 min.

Publicul neutru votează pentru alegerea echipei câștigătoare (la începutul dezbaterilor publicul, cu excepția suporterilor echipelor, va primi câte 2 fișe de culori diferite pentru vot).

Cuvânt de încheiere al moderatorului.

Înmânarea diplomelor.

Moment muzical – 5 min.

Ringul intelectual
„Libertatea și mass-media”

Data desfășurării: 28 februarie 2008.

Responsabili penru organizare:

Zinaida Ursu, șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,
Lolita Caneev, șef serviciu Mediatecă.

Moderator: Lilia Tcaci, director adjunct, BNC “Ion Creangă”.

Participanți:

Echipa „Societatea” – Colegiul Național de Comerț;
Echipa „Mass-media” – Liceul „Spiru Haret”.

Arbitri:

Diana Valuță, Centrul Independent de Jurnalism,
Tamara Pereteatcu, jurnalist,
Svetlana Lisnic, șef serviciu la BNC „Ion Creangă”.

Runda I

Relația Autorități – Mass-media.

Limita de timp pentru fiecare echipă – 5 min.

Total – 10 min.

Publicul adresează întrebări echipelor – 3 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Runda II

Relația VIP-persona – Mass-media.

Limita de timp pentru fiecare echipă – 5 min.

Total – 10 min.

Publicul adresează întrebări echipelor – 3 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Runda III

Relația Omul – Mass-media.

Limita de timp pentru fiecare echipă – 5 min.

Total – 10 min.

Publicul adresează întrebări echipelor – 3 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Moment muzical – 5 min.

Runda IV

Ping-pong verbal cu întrebări și răspunsuri între echipe.

Timp total – 10 min.

Comentariul arbitrilor asupra celor 3 runde – 3 min. fiecare.

Publicul neutru votează pentru a fi aleasă echipa câștigătoare (la început cei din public, cu excepția suporterilor echipelor, vor primi câte 2 fișe de culori diferite pentru vot).

Înmânarea diplomelor.

Ringul intelectual **„Literatura și lectura in Internet”**

Data desfășurării: 27 noiembrie 2008.

Responsabili pentru organizare:

Zinaida Ursu, șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,

Lolita Caneev, șef serviciu Mediatecă

Moderator: Zinaida Ursu, șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani.

Arbitri:

Emilian Galaicu-Păun, scriitor, redactor-șef al Editurii „Cartier”,

Claudia Partole, scriitoare,

Tamara Pereteatcu, jurnalist, colaborator al BNC „Ion Creangă”.

Runda I

Pledoarie într-o susținerea cauzei.

Desfășurați tema cât mai larg, aduceți argumente „pro” sau „contra”.

Limita de timp pentru fiecare echipă – 5 min.

Total – 10 min.

Runda II

Adresați două întrebări echipei adverse în baza pledoariei.

Limita de timp pentru fiecare echipă: pentru pregătire – 3 min., pentru fiecare răspuns – 2 min.

Total – 11 min.

Comentariul arbitrilor după două runde – 1 min. fiecare.

Runda III

Biblioteca viitorului: tradițională sau virtuală?

Limita de timp pentru fiecare echipă – 3 min.

Total – 6 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Runda IV

Întrebări din partea juriului.

Fiecare membru al juriului adresează echipelor câte o întrebare.

Limita de timp pentru fiecare echipă: pentru pregătire – 30 sec., pentru fiecare răspuns – 1 min.

Total – 8 min.

Comentariul arbitrilor – 1 min. fiecare.

Bonus – rundă

Fiecare echipă are dreptul de a adresa câte o întrebare unuia din membrii juriului.

Echipa poate acumula puncte în plus pentru întrebarea interesantă.

Comentariul arbitrilor asupra celor 4 runde.

Înmânarea diplomelor.

Ringul intelectual „Ecologie și civilizație”

Data desfășurării: 19 martie 2009.

Responsabili pentru organizare: Zinaida Ursu, Lolita Caneev.

Runda I

Se acuză Civilizația: proces judiciar.

O echipă va avea rolul de procuror, cealaltă – de avocat.

Inculpatul: Civilizația

Pătimitul: Mediul ambiant

Cap de acuzare: civilizația exercită agresiune asupra mediului ambiant.

Procuror și martori ai acuzării – echipa Colegiului Național de Comerț.

Avocat și martori ai apărării – echipa Liceului Academiei de Științe a Moldovei.

Judecător – președintele juriului.

Completul de judecată – membrii juriului.

Limita de timp:

Procurorul și avocatul – câte 5 min.

Martorii – câte 2 min. pentru răspuns din partea echipei adverse (în persoana procurorului și avocatului).

Total – 30 min.

Moment muzical.

Comentariul arbitrilor – 2 min. fiecare.

Runda II

Noi putem face lumea mai frumoasă! – Concurs de mini-proiecte

Fiecare echipă va determina o problemă care, după părerea lor, este astăzi cea mai importantă și va prezenta un mini-proiect de soluționare a problemei. Proba se realizează în “Power-Point”. Se admite și demonstrarea unor obiecte reale.

Limita de timp pentru fiecare echipă – 10 min.

Întrebări de la juriu: pentru fiecare răspuns – 2 min.

Total – 35 min.

Moment muzical.

Comentariul juriului asupra celor 2 runde – 3 min. fiecare.

Înmânarea diplomelor.

Moment muzical.

Zinaida Ursu,
șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,
Lolita Caneev,
șef serviciu Mediatecă,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

CARTE DE VIZITĂ

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI – UN SPAȚIU CULTURAL DESCHIS

Potrivit celor mai mulți istorici și cercetători, Biblioteca Națională a României își regăsește originile în una dintre cele mai vechi biblioteci din România – Biblioteca Colegiului Sf. Sava din București.

Biblioteca Colegiului Sf. Sava și-a deschis colecțiile către publicul larg în 1838, atunci când aproape 1000 de volume de carte franțuzească au fost catalogate.

După Unirea din 1859, Biblioteca Colegiului Sf. Sava a obținut statutul de bibliotecă națională, primind alternativ denumirea de Bibliotecă Națională și Bibliotecă Centrală. În anul 1864, apare legea "Reglementări publice". Conform acestei legi, ea primește titulatura de Bibliotecă Centrală a Statului.

În această formulă Biblioteca avea să dăinuie până în anul 1901, când a fost desființată și colecțiile ei au fost transferate Bibliotecii Academiei Române. Ca rezultat al deciziei din 1901, Biblioteca Academiei a primit și atribuțiile unei biblioteci naționale, situație care a durat până în anul 1955, când a fost înființată Biblioteca Centrală de Stat ca principală bibliotecă publică a țării, cu atribuțiile specifice unei biblioteci naționale. Imediat după prăbușirea comunismului (decembrie 1989), la începutul lunii ianuarie 1990, Biblioteca Centrală de Stat a devenit Biblioteca Națională a României, ca urmare a deciziei adoptate de noua putere.

Chiar dacă a îndeplinit toate funcțiile unei biblioteci naționale moderne, în fapt recunoașterea actuală a venit abia în 1990 prin intermediul *Ordonanței de Guvern Nr. 5/1990* – atunci când a primit titulatura de Bibliotecă Națională a României.

Clădirea care adăpostește Biblioteca, începând cu 1957, a fost construită în 1907 ca sediu central al Camerei de Comerț și reprezintă un monument ilustrativ pentru arhitectura Bucureștiului în perioada modernă.

Caracterul enciclopedic al colecțiilor BNR reflectă dezvoltarea culturală, economică și științifică a poporului român. Colecțiile sale cuprind cca 13.000.000 de cărți și periodice; colecții importante de *manuscrise, incunabule, cărți vechi și cărți rare; partituri, înregistrări audio-video, fotografii, hărți și stampe*. Patrimoniul colecțiilor BNR de mare valoare și varietate include incunabule și cărți rare și vechi românești și străine realizate de tipografi celebri, precum: Mentelin, Guy Marchant, Pruess, Frobenius, Manutius, Elzevier, Feodoroff, Plantin ș.a. De asemenea, de o valoare deosebită sunt și colecțiile de manuscrise,

tipărituri, hărți, ediții rare, partituri muzicale și fotografii, ex-libris-uri și documente istorice.

Colecții Speciale

Departamentul de Colecții Speciale funcționează în Așezămintele Culturale Brătianu, construite în prima jumătate a sec. XX de către renumita familie Brătianu. Clădirea reprezintă un monument de arhitectură românească clasică și formează împreună cu grădinile dinprejur și monumentul lui Ion I.C. Bratianu un adevărat complex cultural și social de utilitate publică.

Colecțiile acumulate sunt structurate în compartimente distincte, în funcție de specificitatea materialelor documentare:

- *Bibliofilie* (carte veche românească și străină, incunabule, periodice vechi românești și străine, foi volante);
- *Cabinetul de manuscrise și corespondență*;
- *Arhiva istorică* (documente istorice din sec. XV–XVII, fondurile “Kogălniceanu”, “Brătianu”, “Saint-Georges”);
- *Cabinetul de fotografii și cărți poștale ilustrate*;
- *Cabinetul de stampe* (desene, gravuri și ex-libris-uri românești și străine);
- *Cabinetul de periodice românești vechi* (perioada 1832–1948);
- *Cabinetul de cartografie* (hărți și atlase vechi);
- *Biroul audiovizual* (note muzicale, discuri, casete audio și video, CD-uri și DVD-uri).

Secția de tipărituri cuprinde un număr important de lucrări în miniatură semnate de maeștri japonezi Hokusai și Utamaro.

Arhiva istorică include documente de o deosebită valoare pentru studiul național și european.

În cadrul colecției de documente muzicale, menționăm ca deosebit de importante manuscrisele mănăstirești din sec. XVIII, o copie a ediției originale *Tamerlane* de Haendel (Londra, 1724) cu notele originale ale compozitorului, manuscrisul *Manon Lescaut* cu însemnările și dedicația lui Massenet.

Colecția de manuscrise include valoroase piese orientale (*Coran*-ul în limbile turcă și arabă) și piese românești scrise cu caractere chirilice (*Pomelnicul de la Cozia*), precum și alte documente în limbile latină, franceză, germană, maghiară, greacă și italiană. De asemenea, cuprinde și texte-manuscris moderne ale mai multor importanți scriitori români și străini.

Cabinetul de fotografii reprezintă o bogată colecție de fotografii cu caracter istoric (aproximativ 70.500 unități bibliografice).

Cabinetul de cartografie deține, printre alte documente de valoare inestimabilă, hărți din sec. XVI – XVIII și *Tabula Pentengeriana* (sec. IV).

Filiala Batthyaneum de la Alba Iulia

Clădirea care adăpostește filiala Bibliotecii Naționale a României în Alba Iulia este un monument arhitectonic impresionant. Mănăstire a călugărilor trinitarieni între 1719 și 1784, aceasta a devenit în 1792 sediu al Observatorului astronomic și al Bibliotecii.

Fondator a fost episcopul transilvănean Ignatius Batthyani, proprietarul unei biblioteci valoroase pe care a lăsat-o moștenire municipalității cu condiția ca destinația de instituție publică de cultură a acesteia să nu fie schimbată.

Colecțiile Batthyaneum conțin în total peste 65.000 *unități bibliografice*: cărți vechi și cărți rare (românești și străine), incunabule, manuscrise destinate în special cercetătorilor.

În colecția de manuscrise există două documente de o valoare artistică și documentară excepțională: *Codex Aureus* (sec. IX) și *Codex Burgundus* (sec. XV), care este cel mai frumos manuscris medieval occidental din aceste colecții. *Codex Aureus* este un fragment dintr-un Evangheliar latin scris și pictat cu cerneală de aur și culori vegetale pe pergament. Manuscrisul integral este opera scriptoriului școlii de curte (Schola Palatina) de la Aachen (Aix-la-Chapelle), executată în anul 810 la comanda lui Carol cel Mare.

Tezaurul cultural conservat la Alba Iulia, constituit din manuscrise și rarități tipografice de o incontestabilă valoare documentar-științifică și bibliofilă, alături de un valoros material arhivistic și de colecții cu caracter muzeal, i-a asigurat bibliotecii un prestigiu internațional.

Filiala Omnia de literatură franceză de la Craiova

Filiala Omnia a fost creată în 1990, 25 mai, la inițiativa câtorva intelectuali din Craiova, cu sprijinul Institutului Franco-Român "Liviu Rebreanu" și a Municipality din Lyon.

Biblioteca Omnia are sediul într-un imobil, monument de arhitectură – Casa Pleșia, construit în 1890, după proiectul arhitectului francez Albert Galleron. Colecțiile sale cuprind aproximativ 40.000 *unități bibliografice* din diferite domenii: literatură, istorie, filozofie, psihologie, religie, științe, precum și lucrări de referință (*Enciclopedia Universalis*, *Enciclopedia Britanica*, *Dictionnaires Larousse*, *Cahiers de l'Herne*).

Filiala Omnia organizează serii de conferințe, simpozioane, cenacluri și întâlniri literare pe teme de istorie, cultură, literatură și civilizație franceză. De asemenea, a fost inițiată seria "Întâlnirile Omnia".

Agenda culturală

Activitatea de promovare a produselor și serviciilor reprezintă unul dintre punctele importante ale planului strategic de dezvoltare a Bibliotecii Naționale a României din ultimii ani. Manifestările culturale sunt un bun prilej de promovare în peisajul cultural și educațional românesc, contribuind la întărirea rolului social al Bibliotecii Naționale. În 2007 Biblioteca Națională a României a participat la toate târgurile internaționale de carte organizate la București – Salonul de carte și presă București (7-11 martie 2007), Târgul internațional de carte Bookfest (6-10 iunie), Gaudeamus – carte de învățătură (21-25 noiembrie), prin expozițiile cu vânzare de produse și servicii, prin materialele de promovare, prin conferințele și lansările de carte. Iar în 2008, până la data curentă (*aprilie 2008 – n.r.*), a fost prezentă la primul Congres Național de Istoria Presei organizat la Arad și, aici, la

Chișinău, la ediția a XII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret.

Biblioteca Națională a României a găzduit, în anul 2007, o serie de evenimente legate de aniversări și comemorări istorico-culturale: *Rolul Franței în crearea României moderne, Războiul de independență în documente, 125 de ani de activitate bursieră în România* ș.a. Evenimentele au fost ilustrate de expoziții tematice, precum și de prelegeri susținute de invitați de marcă. În fiecare an, în luna decembrie, sunt organizate *Zilele Bibliotecii Naționale a României*, manifestare ajunsă deja la cea de-a X-a ediție, un bun prilej de întâlniri profesionale, de vernisaje, de expoziții cu documente din colecțiile speciale ale bibliotecii, dar și de rememorări ale unor evenimente din istoria, cultura și civilizația românească.

Acorduri bilaterale

În cea de a doua jumătate a anului 2007 Biblioteca Națională a României a încheiat două acorduri de colaborare cu Biblioteca Națională Szechenyi a Ungariei și cu Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Scopurile generale ale acestor acorduri țin de îmbunătățirea cooperării dintre BNR și cele două biblioteci, având în vedere obiective comune precum susținerea, promovarea și valorificarea culturii scrise prin mijloace profesionale specifice în context național și internațional. Obiectivele acordurilor prevăd: schimburi culturale, științifice și profesionale bilaterale; susținere reciprocă și participarea comună la proiecte internaționale și regionale; organizarea de manifestări culturale, profesionale și științifice comune.

Programe și proiecte

În prezent BNR derulează o serie de proiecte și programe:

- Crearea *Bibliotecii Digitale a României* – în acest sens a fost realizat un studiu de fezabilitate în vederea elaborării unei politici publice în domeniul digitizării, prezervării digitale și accesibilității on-line a resurselor bibliotecilor din România ca răspuns la Inițiativa 2010 – *The European Information Society for growth and jobs*.
- Patrimoniul cultural al României va fi cunoscut și accesat cu ușurință și prin portalul TEL (*The European Library*) ca rezultat al participării în Proiectul TELplus.
- *LIVES-Ro* – Lista de vedete de subiecte enciclopedice românești a fost adaptată după RAMEAU, limbajul de indexare elaborat de Biblioteca Națională a Franței.
- *Informație printr-un simplu click* – *Emerald Management Xtra* – cea mai extinsă și comprehensivă colecție de reviste electronice “peer-reviewed”, achiziționată de BNR și care se adresează bibliotecarilor, studenților și cercetătorilor prin intermediul a 160 de reviste full-text din domeniul biblioteconomiei și științei informării.

- Proiectele *Manuscriptorium* și *Enrich*, coordonate de Biblioteca Națională a Cehiei, privind accesul la documentele de patrimoniu. BNR contribuie periodic cu manuscrise și cărți rare digitizate din colecțiile sale speciale.

BNR – edificiu marcant

Obiectiv definitoriu al culturii române, noua clădire a Bibliotecii Naționale urmează să răspundă unor noi dorințe și necesități mai vechi, nerealizate până în prezent, în acord cu exigențele impuse și similar cu realizările europene de prestigiu. Spațiul destinat Bibliotecii va asigura funcțiile multiple pentru obținerea unui amplu centru de cultură, interesant și atrăgător pentru public, în acord cu importanța instituției.

Nicoleta Rahme,
Dina Paladi,
Biblioteca Națională a României
București

SUMAR

EVENTIMENT

Claudia Balaban

UNIVERSUL COPILĂRIEI (Salonul Internațional de Carte
pentru Copii, Chișinău, 16-19 aprilie 2008) 5

Tamara Pereteatcu

CONCURSUL LITERAR
„LA IZVOARELE ÎNȚELEPCIUNII”, ediția a XVIII-a..... 11

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

DIALOGUL BIBLIOTECAR-COPIL ÎN CONTEXTUL LECTURII,
INFORMĂRII, CUNOAȘTERII
(Simpozion, Chișinău, 18 aprilie 2008) 15

Roxana Cozmiuc

RELAȚIA BIBLIOTECAR-COPIL: INTERFERENȚA
ÎNTRE EDUCAȚIE ȘI RECREERE 15

Stela Cemortan

CONTINUITATEA FAMILIE – GRĂDINIȚĂ – ȘCOALĂ
ÎN EDUCAȚIA LITERAR-ARTISTICĂ A COPIILOR 17

Valentina Ciobanu

BIBLIOTECA ÎN FAȚA FENOMENULUI „SINGUR ACASĂ” 21

Наталья Малахова

ДЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА КАК СВОБОДНОЕ ПРОСТРАНСТВО
ДИАЛОГА РЕБЕНКА И ВЗРОСЛОГО (Biblioteca pentru copii –
spațiu liber pentru dialogul între copil și adult) 26

Liuba Arion

BIBLIOTECARUL ȘCOLAR ȘI MOTIVAREA
PENTRU LECTURĂ A ELEVILOR 32

Zinaida Ursu

DESCOPERIREA LUMII ȘI CUNOAȘTEREA DE SINE

PRIN CARTE ȘI LECTURĂ	36
<i>Angela Timuș</i>	
CULTURĂ PRIN LECTURĂ: PROGRAMUL „COPII CHIȘINĂULUI CITESC O CARTE”	41
<i>Olga Cuznețova</i>	
БИБЛИОТЕКАРЬ ГЛАЗАМИ ЧИТАТЕЛЯ – ЧИТАТЕЛЬ ГЛАЗАМИ БИБЛИОТЕКАРЯ (Bibliotecarul în viziunea cititorului – cititorul în viziunea bibliotecarului)	46
<i>Corina Hartea</i>	
COMUNICAREA EFICIENTĂ – CHEIA DIALOGULUI POZITIV ÎN BIBLIOTECA ȘCOLARĂ	49
<i>Ana Botezat</i>	
BIBLIOTECARUL – PROMOTOR DE VALORI PENTRU TÂNĂRA GENERAȚIE	52
ROLUL BIBLIOTECII ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII COPILOR (Atelier, Chișinău, 13 noiembrie 2007).....	57
<i>Maria Furdui</i>	
CREATIVITATEA CA EXPRESIE A ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII PENTRU COPII: ASPECTE PRACTICE	57
<i>Ana Brăiescu</i>	
LECTURA CA SURSĂ DE INSPIRAȚIE PENTRU CREATIVITATEA COPILOR	60
<i>Raisa Bordei</i>	
BIBLIOTECA – POPAS DE SUFLET ȘI MINTE PENTRU CEI MICI ...	62
STUDII. CERCETĂRI	
<i>Tamara Croitoru, Mariana Ursu</i>	
BIBLIOTECA ÎN SPRIJINUL ACTIVITĂȚII COGNITIVE A ELEVILOR	65
PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI	
<i>Lilia Tcaci</i>	

ATRACTIVITATEA – DOMINANTA IMAGINII POZITIVE A BIBLIOTECII PENTRU COPII	72
--	----

Maricica Târâlă-Sava

COMUNICAREA BIBLIOTECAR-COPIL LA BIBLIOTECA „V.A. URECHIA” – O NOUĂ ABORDARE	79
---	----

Zinaida Ursu, Lolita Caneev

RINGUL INTELECTUAL – O NOUĂ PROVOCARE PENTRU TINERI	85
--	----

CARTE DE VIZITĂ

Dina Paladi, Nicoleta Rahme

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI – UN SPAȚIU CULTURAL DESCHIS	94
---	----

SUMMARY

EVENT

Claudia Balaban

CHILDHOOD'S UNIVERS
(International Children's Book Fair, Chişinău, April 16-19, 2008) 5

Tamara Pereteatcu

„AT THE BEGINNING OF WISDOM” LITERARY COMPETITION
18th issue 11

PROFESSIONAL MEETINGS

THE DIALOG BETWEEN LIBRARIAN AND CHILD IN THE
CONTEXT OF READING, INFORMATION AND KNOWLEDGE
(Symposium, Chişinău, April 18, 2008) 15

Roxana Cozmiuc

LIBRARIAN-CHILD RELATIONSHIP: COLLISION
BETWEEN EDUCATION AND LEASURE 15

Stela Cemortan

FAMILY-KINDERGARDEN-SCHOOL CONTINUITY IN THE
LITERARY AND ARTISTIC EDUCATION OF CHILDREN 17

Valentina Ciobanu

LIBRARY FACEING „HOME ALONE” PHENOMENON 21

Natalia Malahova

CHILDREN'S LIBRARY AS AN OPEN SPACE FOR THE DIALOG
BETWEEN CHILD AND ADULT 26

Liuba Arion

SCHOOL LIBRARIAN AND CHALENGING CHILDREN
FOR READING 32

Zinaida Ursu

DISCOVERING WORLD AND YOURSELF THROUGH BOOK
AND READING 36

Angela Timuş

CULTURE THROUGH READING: „THE CHILDREN OF CHIŞINĂU
READ ONE BOOK” PROGRAMM 41

Olga Cuzneţova

LIBRARIAN THROUGH THE EYES OF THE READER – READER
THROUGH THE EYES OF THE LIBRARIAN 46

Corina Hartea

EFFICIENT COMMUNICATION – THE KEY OF THE POSITIV
DIALOG IN THE SCHOOL LIBRARY 49

Ana Botezat

LIBRARIAN – THE PROMOTOR OF VALUES TO YOUNG
GENERATIONS 52

THE ROLE OF THE LIBRARY IN THE DEVELOPMENT OF THE
CREATIVITY OF CHILDREN
(Workshop, Chişinău, November 13, 2007) 57

Maria Furdui

CREATIVITY AS AN EXPRESSION OF THE ACTIVITY OF
CHILDREN’S LIBRARY: PRACTICAL ASPECTS 57

Ana Brăiescu

READING AS AN INSPIRATION SOURCE FOR CHILDREN’S
CREATIVITY 60

Raisa Bordei

LIBRARY – THE SOURCE FOR THE SPIRIT AND MIND OF
CHILDREN 62

STUDIES. RESEARCHES

Tamara Croitoru, Mariana Ursu

LIBRARY AS A SUPPORT FOR EDUCATIONAL PROCESS 65

LIBRARIAN’S PORTOFOLIO

Lilia Tcaci

ATRACTIVITY – PREVALENT FEATURE OF THE POSITIVE IMAGE
OF CHILDREN’S LIBRARY 72

Maricica Tarala-Sava

LABRARIAN-CHILD COMMUNICATION AT „V.A. URECHIA”
LIBRARY – A NEW APPROACH 79

Zinaida Ursu, Lolita Caneev

INTELECTUAL RING – A NEW PROVOCATION FOR YOUNG
PEOPLE 85

VISIT CARD

Dina Paladi, Nicoleta Rahme

NATIONAL LIBRARY OF ROMANIA – AN OPEN CULTURAL
SPACE 94